

1-3-1997

नरसिंहादः देवदत्तः ।

[illegible]

FEBRUARY

8

Saturday

विधाय इति विश्वेशं विधाय
गुरुवन्द्यम् । बालानां मुखबोधाय
क्रियते न कश्चिद् ।

[illegible]

FEBRUARY

9

Sunday

उद्देश्य प्रकरण

३ १ ३ ३ १ १ ६
द्वय-त्रय-चतुर्-पञ्च-सप्त-अष्ट-नव-दश-विंशति-समवाय-जम्बू-
सप्त पदार्थाः।

प्रमाणित २०१७ विधानसभा निर्वाचन
 निर्वाचक क्षेत्र संख्या ४५, जिला बल्लारी, तालुका
 बल्लारी, पंचायत समिति बल्लारी, वार्ड नं. ८
विशेष प्रतिपत्ति
 विशेष प्रतिपत्ति

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAR	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

FEBRUARY 11
Tuesday

पदार्थत्वं च ह्युक्तं शब्दवाच्यत्वं पदार्थ
सामान्यं लक्षणं चोक्तं चैव शब्दवाच्यत्वं, शब्दवाच्य
विशेषणविषयकानि नामां चैव शब्दवाच्यत्वं. चैव चोक्तं
चैव शब्दवाच्यत्वं चोक्तं चैव शब्दवाच्यत्वं चैव शब्दवाच्यत्वं
चैव शब्दवाच्यत्वं चैव शब्दवाच्यत्वं चैव शब्दवाच्यत्वं

① (द्रव्याणि)

तत्र द्रव्याणि पृथिव्यप्तेजीवाय्वाकाशाकाश
दिगाद्युपमन्तानि भवेव ।
पृथिव्यादि चतुष्टयपरमाणुवत् आकाशादि
पञ्चकञ्च मित्यद्रव्याणि ।
(चैव शब्दवाच्यत्वं चोक्तं चैव शब्दवाच्यत्वं चैव शब्दवाच्यत्वं चैव शब्दवाच्यत्वं चैव शब्दवाच्यत्वं)
पतु सुष्ठु दृश्यते स्वरूपं तस्य पञ्चतमा
भावाः परमाणु प्रकोतिरुक्ता ।

② (गुणाः)

3

रस-रस वासुध-स्पर्श-संख्या-परिमाण
पृथक्त्व-संयोग-विभाग-परत्वा-परत्व-
गुरुत्व-द्रवत्व-स्नेह-शब्द-सुहृदि-
मुख-दुःखेच्छा-दुःख-प्रपन्न-धर्मा-
धर्म-संस्काराश्चतुर्विधातिगुणाः ।

5 FEBRUARY
Wednesday

छवि = लक्ष्मीदेवः २
शुक्र

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JAN	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-	-

पथाद्यन्तान् विषयीक्रियन्ते इति
तकोऽ (तेषां) तकोणां समष्टिः

कुवाभासाः 161

12 FEBRUARY
Wednesday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JAN	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-	-

उद्धोपपन्न-उपद्धोपणा-कुञ्चन-प्रसारण
ग्रामनाथन पञ्च कर्माणि ।

परमपर चोति दिविर्द्धं सामान्यम्
सामान्यं ~~वृत्तिः~~ (द्विविधं यस्मिन् तत्)
परमधिकदेशवृत्तिः । अपरं न्यूनदेशवृत्तिः ।
सामान्यादि चतुष्टये जातिर्नास्ति ।
द्वयगुणकर्म वृत्तिः । परम = सत्ता जातिः ।

5) नित्यद्वयवृत्तयो विशिष्टास्त्वनन्ता एव ।
पृथिन्यादि चतुष्टयस्य परमाणवाः आकाशादि
पञ्चकं च नित्यद्वयाणि । (नित्यानि च
तानि द्वयाणि च । द्वयेषु वृत्तिः प्रेक्ष्यते ।

6) समवायस्त्वेक एव - समवाय = श्रद्धादिव

7) अभावश्चतुर्विधः प्रागभावः प्रध्वंसाभावः
इत्यन्ताभावो न्यान्माभावश्चेति ।
(चतस्रः विधाः यस्मिन् स-चतुर्विधः

(इति उद्धोपपन्नप्रकरणम्)

द्वय लक्षण प्रकरणम्

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAR	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

FEBRUARY 13
Thursday

तत्र गन्धवती पृथिवी । सा द्विविधा -
नित्या अनित्या च । नित्या - परमाणु रूपा
अनित्या कार्यरूपा । पुनस्त्रिविधा -
शरीरेन्द्रियविषयभेदात् । शरीरमस्मदा
दीनाम् । इन्द्रिय गन्धग्राहकं ।
घ्राणं नासाग्रवर्ति । विषयो
मृत्पाषाणादिषु ।

तत्र गन्धवती पृथिवी । गन्धः अस्यां अस्तीति
गन्धवती । गन्धानि ष्ठाधेयतानि रूपिताधिकरण
तावत् । पृथिव्या लक्षणं । पृथिव्या
गन्धः वर्तते इति गन्धः आधेयः ।
पृथिवी अधिकरणं । अधिकरणात् पृथिवी
निष्ठा । आधेयता गन्धानिष्ठा । गन्धविष्टा
आधेयतायाः पृथिवीनिष्ठा अधिकरणता
याश्च निरूपितत्वं संवन्धः । एवं च
गन्धानि ष्ठाधेयतानि रूपिताधिकरणतावती
पृथिवी । अधिकरणतावत् पृथिव्या वर्तते
इति लक्षणा समन्वयः ।

अस्य लक्षणस्य काले अतिव्याप्तिः
(अतिव्याप्तिरूपेण लक्षणस्य लक्ष्यवृत्तित्वे सति)

6

14 FEBRUARY
Friday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JAN	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-	-

अलक्ष्य वृत्तिलं लक्ष्यं नाम प्रकृतं लक्षणं
उच्यते तत् लक्ष्यं प्रकृतं पृथिवी लक्ष्यं
कालजलादि अलक्ष्यं, गन्धः लक्षणं।)

तथाहि सर्वाधारः कालः इति नियमानुसारेण
कालः गन्धस्यापि आधारः। एवं च
गन्धः आद्यः कालः अधिकरणं। एवं च
गन्धनिष्ठाद्येतानि रूपिनाधिकरणतावान्
कालः --- अधिकरणतावान् कालः आयात
इति अतिव्याप्तिः। तत्परिहाराय गन्धनिष्ठा
द्येतानां समवायः सखन्धावच्छिन्नत्वं रूप
विशेषणं दयम्। एवं च लक्षणं तु समवाय-
सखन्धावच्छिन्नं गन्धनिष्ठाद्येतानिरूपित
अधिकरणतावान् इति।

कालः गन्धः कालिकसखन्धेन
वर्तते। न तु समवायसखन्धेन। एवं च
कालिकसखन्धावच्छिन्नं गन्धनिष्ठाद्येतानां
निरूपितनाधिकरणतावत्त्वस्य कालः सर्वत्र
समवायः... गन्धः... अधिकरणतावान् कालः
नास्ति इति न कालः अतिव्याप्तिः।

3-3-97

7

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAR	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

FEBRUARY

Saturday

15

तथापि समवायसंबन्धावच्छिन्न गन्धनिष्
आद्येयता निरूपिताधिकरणतावत्तस्य न द्वाभ्याम्
जले अतिव्याप्तिः ।

तथाहि — जले सौतृस्पृष्टं वर्तते ।
स च गुणः गन्धापि गुणः ।
सौतृस्पृष्टं जले समवायसंबन्धेन वर्तते ।
एवं च गन्धापि समवायसंबन्धेन
गुणत्वेन रूपेण जले वर्तते । एवं च
समवायसंबन्धावच्छिन्न गन्धनिष्आद्येयता
निरूपिताधिकरणतावत् जले । अधिकरणता
वत् जले वर्तते इति जले अतिव्याप्तिः ।

FEBRUARY

Sunday

16

तत्परिहाराय गन्धनिष्आद्येयताया
गन्धत्वावच्छिन्न रूप विशेषणं देयम् । एवं
च न द्वाभ्याम् समवायसंबन्धावच्छिन्न
गन्धत्वावच्छिन्न गन्धनिष्आद्येयता निरूपिता
धिकरणतावत् इति ।

जले गन्धः समवायसंबन्धेन गुणत्वेन
रूपेण वर्तते । न तु समवायसंबन्धेन
गन्धत्वेन रूपेण । एवं च समवायसंबन्धेन
गन्धत्वावच्छिन्न गन्ध... अधिकरणतावत्
जले नास्ति इति न अतिव्याप्तिः ।

४

17 FEBRUARY
Monday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JAN	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-	-

तथापि आद्यक्षणावच्छिन्न पृथिव्या अपि
लक्षणास्य अभावात् अन्यानिः।

(अन्यानि नाम — लक्षकद्वारा वृत्तित्वे
सति लक्षकद्वारा अवृत्तित्वे)

प्रकृत उत्पन्नं द्रव्यं क्षणं अणुं सक्रियकच
तिष्ठति इति नियमानुसारेण आद्यक्षणावच्छिन्न
पृथिव्या गन्धाभावात् समवायसंबन्धावच्छिन्न
गन्धत्वावच्छिन्न गन्धनिष्ठाद्यैवता निरूपिता
धिकरतावत्त्वस्य अभावात् अन्यानिः।
तत्पद्विहाराद्यं जाति द्योतितं लक्षणं कुर्यात्
स्तित्वम्।

तथाहि समवायसंबन्धावच्छिन्न गन्धत्वा
वच्छिन्न गन्धनिष्ठाद्यैवता निरूपिताधिकरण
तावत्त्वमिति या जातिः तादृश जातिमत्त्वं कुर्यात्

प्रकृते आद्यक्षणावच्छिन्न पृथिव्या अपि
उक्तं लक्षणं वर्तते। तथाहि समवाय-
अधिकरणतावती द्वितीयक्षणावच्छिन्न
पृथिवी तद्वृत्तिः या जातिः पृथिवीत्व
रूपेण जातिः तादृश जातिमत्त्वं आद्यक्षणावच्छिन्न

February 18 १९९२

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAR	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

FEBRUARY

Tuesday

18

पृथिव्यां अपि वर्तते । द्वितीयक्षणावच्छिन्नं
पृथिव्याद्विषयं वर्तते एव, इति न
अन्याप्तिः ।

लक्ष्मकदम्बावृत्तिः सति लक्ष्मकदम्बावृत्तिः
अन्याप्तिः स्वस्वम् ।
प्रकृतं लक्ष्म पृथिवी । लक्ष्मकदम्बाः
द्वितीयक्षणादि पृथिवी । तद्वृत्तिः समवायः
अधिकरणत्वात् तद्वृत्तिः स. ग. व. व. व.
वर्तते इति पथमं इति । लक्ष्म पृथिवी
लक्ष्मकदम्बाः आधक्षणावच्छिन्नं पृथिवी ।
तत्र स. ग. व. व. व. नास्ति । एवं
लक्ष्मकदम्बा अवृत्तिः लक्ष्म आयातं
इति अन्याप्तिः ।

तथापि जले अस्य लक्ष्मणस्य अतिव्याप्तिः
तथाहि स. ग. व. व. व. व. वा जातिः
इत्यत्र जातिः शब्देन सत्त्वरूपं जातिः
स्वीक्रियते । सा च सत्ता जलेऽपि
वर्तते । एवं च स. ग. व. व. व. वा जातिः
सत्त्वरूपं जातिः । तद्वृत्तिः जातिमत्त्वं जले
आयातं इति अतिव्याप्तिः ।

10 4-3-97

19 FEBRUARY
Wednesday

1992	Sh	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Sh	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JAN	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-

तस्मिन्निदं ज्ञायते द्रव्यत्वव्याप्यत्वस्य
विशेषणं द्वयं। एतत् न लक्ष्यते तु
स... वा... वा... अधिकरणतावद्वृत्तिः द्रव्यत्व
व्याप्या या जातिः तद्वद्वा जातिस्त्व इति।

प्रकृते मन्त्रायाः द्रव्यत्वव्याप्यत्वं नस्ति। कुतः
इति चेत् द्रव्यत्वव्याप्यत्वं नाम
द्रव्यत्वाभाववद्वृत्तिर्न।
प्रकृते मन्त्रायाः द्रव्यत्वाभाववति गुणे
कस्यपि न विद्यमानत्वात् न
द्रव्यत्वव्याप्यत्वं किं नु द्रव्यत्वव्यापकत्वं

एवं च द्रव्यत्वव्याप्या या जाति इत्यनेन
मन्त्रा अङ्गीकृत्य जले अस्तिव्याप्तिः
वर्तते न वाक्यते।

द्रव्यत्वव्याप्यत्वं नाम द्रव्यत्वाभाववद्वृत्तिः
द्रव्यस्य भावः, द्रव्यत्वस्य अभावः, द्रव्यत्वाभावः
अस्मिन् अस्तीति द्रव्यत्वाभाववान्।
द्रव्यत्वाभाववति न विद्यते वृत्तिः यस्य सः
द्रव्यत्वाभाववद्वृत्तिः, तस्य भावः - - - वृत्तिः
द्रव्यत्वाभाववान् - - - मन्त्रादिकं तत्र जलत्वं
नास्ति। एवं च द्रव्यत्वाभाववद्वृत्ति नस्ति०

ज्योतिष

21 FEBRUARY
Friday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JAN	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-	-

ಪುಷ್ಯಮಾಸ ಶರಣು. ಅಧಿಕೃತವಾಗಿರುವ ಪುಷ್ಯಮಾಸ
ಪುಷ್ಯಮಾಸ ೧೫ ಬಂದಿತು ಎಂಬುದು ಲಕ್ಷ್ಯ
ನೀಡುವುದು.

ಶರಣು ಈ ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಕಾಲದ
ಅರಿವು (ದೋಷ ಬಹುಮಾನ). (ಅರಿವು
ಎಂದರೆ ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಯ
ದೋಷ ಇರುವುದು ಎಂದರ್ಥ.)

೨೫ - ೨೫ ಮಾರ್ಚ್ ೧೯೫೫ ಎಂದರೆ
ಕೊನೆಯ ದಿನವು ಇರುವುದು ಹೊಸ
ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ೨೫ ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ
ಹೊಸ. ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಹೊಸದಾಗಿ ಶುಭವು
ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಬಂದಿತು ಅಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ
ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಹೊಸದಾಗಿ ಹೊಸ (ಲಕ್ಷ್ಯ)
ಶುಭವು ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಇರುವುದರಿಂದ
ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಶುಭವು ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ
ದೋಷ ಬಹುಮಾನ.)

ಪುಷ್ಯ - ಸರ್ವಧಾನ್ಯ ಕಾಲಃ
ಕಾಲ ಕಾಲ ಗುಣವು ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ. ಉತ್ತಮ
ಗುಣವು ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ. ಕಾಲ ಅಧಿಕೃತ
ವಾಗಿದೆ. ಉತ್ತಮ ಗುಣವು ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ
ಅಧಿಕೃತವಾಗಿದೆ. ಕಾಲ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿದೆ
ಕಾಲ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿದೆ. ಉತ್ತಮ ಪುಷ್ಯಮಾಸ

12

21 FEBRUARY
FRI

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JAN	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-

ಪುಷ್ಯಮಾಸ ಶರಣು. ಅಧಿಕೃತವಾಗಿರುವ
ಪುಷ್ಯಮಾಸವು ಬಂದಿತು ಎಂಬುದು ಅಷ್ಟೇ
ನಿಜವಾಯಿತು.

ಶರಣು ಈ ಅಷ್ಟಮಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಅರಿವುಳ್ಳವರೇ ಬರುತ್ತದೆ. (ಅರಿವುಳ್ಳವರು
ಎಂದರೆ ಅಷ್ಟಮಿಯ ಅಷ್ಟಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಮಿ
ದಿನವೂ ಇರುವುದು ಎಂದರ್ಥ.)

ಮಾ - ರಾತ್ರಿ ಮುಗಿತು ನಡುವೆ ಎಂದಾಗ
ಕೆಳಗಿನ ಅಕ್ಷರವು ಇರುವಂತೆಯೇ ಇರುವಂತೆ
ಅಷ್ಟಮಿ ಎಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಮಿ ಹಾಗೆ
ಇದೆ. ಅಷ್ಟಮಿಯ ಹತ್ತಿರವಾಗಿ ಶುಂಗಿಪ್ಪೆಯು
ಅಷ್ಟಮಿಯ ಬಂದಾಗ ಅಷ್ಟಮಿಯ ಅಂದರೆ
ಅಷ್ಟಮಿಯ ವಿಸ್ತಾರವಾಗುತ್ತದೆ (ವಿಸ್ತಾರ) ಶುಂಗಿಪ್ಪೆಯು
ಅಷ್ಟಮಿಯ ಇರುವಂತೆಯೇ
ಅಷ್ಟಮಿ ಶುಂಗಿಪ್ಪೆಯು ಅಷ್ಟಮಿ ಅರಿವುಳ್ಳವರು
ಬರುತ್ತದೆ.)

ಪುಷ್ಯ - ಸರ್ವಧಾನ್ಯ ಕಾಲವು ಎಂಬ ಎಂಬುದು
ಕಾಲ ಕಾಲವು ಗಂಧವು ಬದಲಾಗಿದೆ. ಶುದ್ಧವಾದ
ಗಂಧವು ಬದಲಾಗುವಂತಿದೆ. ಕಾಲವು ಅಧಿಕವಾಗಿ
ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದೆ. ಶುದ್ಧವಾದ ಗಂಧವು ಬದಲಾಗುವಂತಿದೆ
ಧಿಕವಾಗಿರುವ ಕಾಲವು ಅಧಿಕವಾಗಿರುವಂತಿದೆ
ಕಾಲವು ಬಂದಿತು. ಶುದ್ಧವಾದ ಪುಷ್ಯಮಾಸ

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAR	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

FEBRUARY 22
Saturday

ಲಕ್ಷ್ಮಣಕ್ಕೆ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಅನಿಷ್ಟವೂ ದೇವತೆಯ
ಬಲವೂ, ಇದರ ಚರಿತಾಂಶೋತ್ತರ
ಸಂಧಿ ನಿಜವಾದುದಾಗಿರುವ ಸಮಯ
ಸಂಭವವಾಗಿತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಎಂಬ ವಿಶೇಷಣ
ವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಈಗ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು
ಎಷ್ಟು ಅನುರೂಪ ಎಂದರೆ — ಸಮಾಧಿ —
ಸಿಂಹದ ಬಲವು ನಿಜವಾಗಿರುವುದಾಗಿರುವುದು
ಶಿಕ್ಷಣಗಾರನು ಎಂದು.

ಪ್ರಕೃತಿ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಸುಧೆಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ
ದಿಂದ ಇದೆ. ಅದರ ಸಮಯವು ಸಂಬಂಧ
ದಿಂದ ಇದೆ. ಅದರಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧವು
ಇದೆ. ಸಂಧಿ ನಿಜವಾದುದಾಗಿರುವುದು
ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು
ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಅನಿಷ್ಟವೂ ದೇವತೆಯ
ಬಲವೂ, ಇದರ ಚರಿತಾಂಶೋತ್ತರ
ಸಂಧಿ ನಿಜವಾದುದಾಗಿರುವ ಸಮಯ
ಸಂಭವವಾಗಿತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಎಂಬ ವಿಶೇಷಣ
ವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಈಗ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು
ಎಷ್ಟು ಅನುರೂಪ ಎಂದರೆ — ಸಮಾಧಿ —
ಸಿಂಹದ ಬಲವು ನಿಜವಾಗಿರುವುದಾಗಿರುವುದು
ಶಿಕ್ಷಣಗಾರನು ಎಂದು.

FEBRUARY 23
Sunday

26-6-97

24 FEBRUARY
Monday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JAN	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-	-

ಗಂಧನಿಷ್ಠಾಧೀಶರಾಗಿ ಸಲಹೆಗಾರಿಕೆಗಾಗಿರುವವರು
ಎಂಬ ಲಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಬಲದಲ್ಲ ಅರಿವುಪ್ಪಿ
ಬರುತ್ತದೆ.

ಜೀರ್ಣೋದ್ದಾರ - ಸಲಹೆಗಾರಿಕೆ ಸೇವೆಯನ್ನು
ಇಲಾಖೆಗೆ. ಅದು ಸುಗಮ, ಗಂಧನಿಷ್ಠಾಧೀಶ
ಸುಗಮ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸುಗಮ ಎಂಬ
ಬೀಜವು ಸೇವೆಯನ್ನು ಸೇವೆಯಾಗಿ ಇದೆ
ಗಂಧನಿಷ್ಠಾಧೀಶ ಇದೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಗಂಧನಿಷ್ಠಾಧೀಶ
ಸಹ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸುಗಮ
ಶುಭದಿಂದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಇರುತ್ತದೆ. ಈ
ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಂಬಂಧಿಸಿದವರು ಗಂಧನಿಷ್ಠಾಧೀಶ
ರಾಗಿ ಸಲಹೆಗಾರಿಕೆಗಾಗಿರುತ್ತಾ ಬಲವಾಗುತ್ತಾ.
ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಬಲದಲ್ಲ ಇರುತ್ತದೆ
ಪ್ರಕೃತಿಯ ಬಲದಲ್ಲ ಅರಿವುಪ್ಪಿ ಹೇಳು
ಬರುತ್ತದೆ. ಇದರ ವರಿಷ್ಠಾಂಕಕ್ಕೆ ಗಂಧನಿಷ್ಠಾಧೀಶ
ದೇವತೆಯನ್ನು ಗಂಧನಿಷ್ಠಾಧೀಶನನ್ನು ಎಂಬ
ವಿಶೇಷವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ. ಈ
ಲಕ್ಷಣವು ಎಷ್ಟು ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ
ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಂಬಂಧಿಸಿದವರು ಗಂಧನಿಷ್ಠಾಧೀಶ
ರಾಗಿ ಸಲಹೆಗಾರಿಕೆಗಾಗಿರುವವರು ಎಂಬ.
ಬಲದಲ್ಲ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ
ವರು ಸುಗಮವಾದ ಗಂಧನಿಷ್ಠಾಧೀಶ

9-7-97

15

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAR	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

FEBRUARY

25

Tuesday

ಶಿವರ ಸುಖವಾಡ ಸಂಪಾದಕರು ಸಂಪಾದಕರು
ಯಾ ಸಂಪಾದಕರು ಸಂಪಾದಕರು ಸಂಪಾದಕರು
ಇವು ಈ ಶಿವರ ಸಂಪಾದಕರು ಸಂಪಾದಕರು
ಸಂಪಾದಕರು.

ಯಾ ಸಂಪಾದಕರು ಸಂಪಾದಕರು ಸಂಪಾದಕರು
ಯಾ ಸಂಪಾದಕರು ಸಂಪಾದಕರು ಸಂಪಾದಕರು
ಯಾ ಸಂಪಾದಕರು ಸಂಪಾದಕರು ಸಂಪಾದಕರು

ಯಾ ಸಂಪಾದಕರು ಸಂಪಾದಕರು ಸಂಪಾದಕರು
ಯಾ ಸಂಪಾದಕರು ಸಂಪಾದಕರು ಸಂಪಾದಕರು
ಯಾ ಸಂಪಾದಕರು ಸಂಪಾದಕರು ಸಂಪಾದಕರು

ಯಾ ಸಂಪಾದಕರು ಸಂಪಾದಕರು ಸಂಪಾದಕರು
ಯಾ ಸಂಪಾದಕರು ಸಂಪಾದಕರು ಸಂಪಾದಕರು
ಯಾ ಸಂಪಾದಕರು ಸಂಪಾದಕರು ಸಂಪಾದಕರು

ಯಾ ಸಂಪಾದಕರು ಸಂಪಾದಕರು ಸಂಪಾದಕರು
ಯಾ ಸಂಪಾದಕರು ಸಂಪಾದಕರು ಸಂಪಾದಕರು
ಯಾ ಸಂಪಾದಕರು ಸಂಪಾದಕರು ಸಂಪಾದಕರು

① ಖಾತೆ ಸಂಪಾದಕರು - ಖಾತೆ ಸಂಪಾದಕರು |

ಶೇಷ, ಅಪರಾಧ, ಸಂಪಾದ, ಸಾಧನ-ಶು.

26

FEBRUARY

Wednesday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JAN					2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	

ಉತ್ಪತ್ತಿಯೋಗಿಕಶೇಷಃ ಉತ್ಪತ್ತಿಯೋಗಿ
ಯಮಿನ್ ಸಹ ಉತ್ಪತ್ತಿಯೋಗಿಕಃ
ಉತ್ಪತ್ತಿಯೋಗಿಕಶೇಷಃ ಶೇಷಃ
ಉತ್ಪತ್ತಿಯೋಗಿಕಶೇಷಃ

③ ಉತ್ಪತ್ತಿಯೋಗಿತಾನಿರೂಪಕಶೇಷಃ —
ಉತ್ಪತ್ತಿ ಯಮಿನ್ ಸಹ ಉತ್ಪತ್ತಿಯೋಗಿಕಃ
ಉತ್ಪತ್ತಿಯೋಗಿತಾನಿರೂಪಕಶೇಷಃ
ಉತ್ಪತ್ತಿಯೋಗಿತಾನಿರೂಪಕಶೇಷಃ
ಉತ್ಪತ್ತಿಯೋಗಿತಾನಿರೂಪಕಶೇಷಃ
ಉತ್ಪತ್ತಿಯೋಗಿತಾನಿರೂಪಕಶೇಷಃ
ಉತ್ಪತ್ತಿಯೋಗಿತಾನಿರೂಪಕಶೇಷಃ

① ಉತ್ಪತ್ತಿಯೋಗಿಕಶೇಷಃ ② ಉತ್ಪತ್ತಿಯೋಗಿಕಶೇಷಃ
③ ಉತ್ಪತ್ತಿಯೋಗಿಕಶೇಷಃ

II ಅಪರಾಧ ಅಪರಾಧಶೇಷಃ
ಅಪರಾಧ ಅಪರಾಧಶೇಷಃ
ಅಪರಾಧ ಅಪರಾಧಶೇಷಃ

ಅಪರಾಧ ಅಪರಾಧಶೇಷಃ — ಅಪರಾಧ ಅಪರಾಧಶೇಷಃ
ಅಪರಾಧ ಅಪರಾಧಶೇಷಃ ಅಪರಾಧ ಅಪರಾಧಶೇಷಃ
ಅಪರಾಧ ಅಪರಾಧಶೇಷಃ ಅಪರಾಧ ಅಪರಾಧಶೇಷಃ

ಹಂಚುಪತ್ರ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ

1992 Shri Ch. ... Mo. Tu We Th Fr Sa Su Mo Tu We Th Fr Sa Su
MAR 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21
22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

FEBRUARY

Thursday

27

17

III

ಯಾರ ವೆಸೆಯಿಂದ ನಾಡುಪ್ಪೆವನ್ನು
ಜೇಳುವೆವೋ ಅದು ಪ್ರತಿಯೋಗಿ
ಎಲ್ಲ ನಾಡುಪ್ಪೆವನ್ನು ಜೇಳುವೆವೋ ಅದು
ಅನಿಯೋಗಿ.

ಬಾಹ್ಯಾಂಗ - ಕಂಡುನ ವೆಸೆಯಿಂದ
ನಾಡುಪ್ಪೆವನ್ನು ಮುಖವನ್ನು ಜೇಳಿದಾಗ
ಕಂಡು ಪ್ರತಿಯೋಗಿ, ಮುಖವು ಅನಿಯೋಗಿ.

IV

ಯಾರ ವೆಸೆಯಿಂದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು
ಜೇಳುವೆವೋ ಅದು ಪ್ರತಿಯೋಗಿ. ಯಾವ
ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಜೇಳುವೆವೋ ಅವಳು
ಅನಿಯೋಗಿ.

ಬಾಹ್ಯಾಂಗ - ① ಪುಸ್ತಕದ ವೆಸೆಯಿಂದ
ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಭೂತಕವಲ್ಲದೆ ಎಂದು
ಜೇಳಿದಾಗ ಪುಸ್ತಕವು ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ
ಪ್ರತಿಯೋಗಿ ಭೂತಕವು ಅನಿಯೋಗಿ.

② ಭೂತಕದ ವೆಸೆಯಿಂದ ಸಂಬಂಧವು
ಪುಸ್ತಕವಲ್ಲದೆ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಭೂತಕವು
ಪ್ರತಿಯೋಗಿ, ಪುಸ್ತಕವು ಅನಿಯೋಗಿ.

- ① ಚಂದ್ರಸಾಹಸ್ಯ ② ಚಂದ್ರಪ್ರತಿಯೋಗಿಕ ಸಾಹಸ್ಯ
③ ಚಂದ್ರನಿಘ್ರಪ್ರತಿಯೋಗಿಕಾನಿಕಪಕ ಸಾಹಸ್ಯ

10th July '97

28 FEBRUARY
Friday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
FEB	-	-	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8
	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29

- ① पुस्तकसंबन्धः ② पुस्तकप्रतियोगिक संबंधः
- ③ पुस्तकनिष्ठप्रतियोगितानिरूपक संबंधः।

तत्र गन्धवती पुचिवी सा द्विविधा -
नित्याऽनित्या च । नित्या परमाणुरूपा ।
अनित्या - कार्यरूपा । पुनस्त्रिविधा -
शरीरैन्द्रियविषयभेदात् । शरीरसम्पदादिना
-म । इन्द्रियं गन्धग्राहक द्वाणं
नासाग्रवर्ति । विषयो मृत्पाषाणादिः ।

द्वे विधे यस्यां सा द्विविधा । नित्यत्वं
नाम ध्वसाप्रतियोगित्वं - ध्वसस्य
प्रतियोगी न भवतीति ध्वसाप्रतियोगी
ध्वसाप्रतियोगिन् श्रावः ध्वसाप्रतियोगित्वं ।

अनित्यत्वं नाम ध्वसप्रतियोगित्वं -
ध्वसस्य प्रतियोगी ध्वसप्रतियोगी
परमाणुरूपं यस्याः सा परमाणुरूपा
कार्यरूपं यस्याः सा - कार्यरूपा ।

शरीरं च इन्द्रियं च विषयश्च
शरीरैन्द्रियविषयः

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
APR	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—

50

19

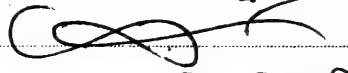
FEBRUARY

29

Saturday

त्रिस्तुतु विद्याः यस्यां सा त्रिविधा ।
 द्वात्रिंशद्विषयविषयाणां भेदः तस्मात् ।

द्वात्रिंशदस्मदादीनां — वर्षे आदयः
 येषां ते — तेषां अस्मदादीनां ।
 द्विष्टिर्गन्धग्राहकं — गन्धस्य
 ग्राहकं गन्धग्राहकं ।

① गन्धनिष्ठविषयतानिरूपितविषयितावदुः
 शास्त्रनिष्ठजन्यतानिरूपितजनकतावत्वे
 सति इन्द्रियत्वं द्वात्रिंशद्विषयस्य लक्षणां ।

MARCH

Sunday

② गन्धज्ञानजनकत्वे सति इन्द्रियत्वं
 द्वात्रिंशद्विषयस्य लक्षणां ।

तथाहि — द्वात्रिंशद्विषयस्य गन्धज्ञानं
 भवति । अस्मिन् ज्ञाने गन्धः विषयः
 ज्ञानं विषयी । विषयता गन्धनिष्ठा ।
 वषयिता शास्त्रनिष्ठा । गन्धनिष्ठविषयतायाः
 विषयतायाः, शास्त्रनिष्ठविषयितायाश्च

२

MARCH

Monday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
FEB	-	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29

निरूपितत्वं सर्वन्धः। एवं च
शब्दानिष्ठविषयतानिरूपितविषयतावत्
शब्दज्ञानं।

तद्वत् शब्दज्ञानं ध्यानेन्द्रियं जनयति
इति ध्यानेन्द्रियं जनकं। शब्दज्ञानं
जन्यं। एवं च जन्यता शब्दज्ञाननिष्ठा
जनकता ध्यानेन्द्रियनिष्ठा। एवं च
ज्ञाननिष्ठं जन्यतायाः ध्यानेन्द्रियनिष्ठं
जनकतायाश्च निरूपितत्वं सर्वन्धः।

एवं च ज्ञाननिष्ठजन्यतानिरूपित
जनकतावत् ध्यानेन्द्रियं। जनकतावत्
ध्यानेन्द्रियं वर्तते इति लक्षणं समन्वयः।

ध्यानेन्द्रिये इन्द्रियत्वं वर्तते इति लक्षणं
समन्वयः।

① अन्तिमदलमात्रं स्वीकारं चक्षुरादिषु
अतिव्याप्तिः तत्परिहाराय प्रथमदलम्।

② प्रथमदलमात्रं स्वीकारं इन्द्रिये अदृष्टे
बाले विषये च अतिव्याप्तिः।
तत्परिहाराय द्वितीयदलम्।

MARCH

Tuesday

21.
3

దేవుని అంజనముచేత గంధర్వమయ
 భువనమే. ఈ భూమిలో గంధర్వ విషయ
 అగమ్య. భూమయ విషయము అగమ్య.
 గంధర్వము విషయములో బంధు. భూమయ
 విషయములో బంధు. గంధర్వము
 విషయములో భూ భూమయ విషయములో
 నిలుచుకొన్న వారి సంబంధము. భూమయ
 గంధర్వము విషయములో నిలుచుకొన్న
 వందల గంధర్వ భూమయము.

[illegible]

20

4 MARCH
Wednesday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
FEB	-	-	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	-	-	-	-	-	-	-

गन्धविषयकज्ञानं गन्धविषयकज्ञानं
यस्मिन् तत्तु गन्धविषयकं। गन्धविषयकं
च तत्तु ज्ञानं च गन्धविषयकज्ञानं।

नासाग्रं अत्र नासाग्रं। नासाग्रं
वर्तते इति नासाग्रवर्ति।

विषयः मृत्पाषाणादिः मृत् च पाषाणं च
मृत्पाषाणं। मृत्पाषाणं आदि यस्य सः
मृत्पाषाणादिः।

- ① गन्धज्ञानं = गन्धस्य ज्ञानं
- ② गन्धविषयकज्ञानं = गन्धः विषयः
यस्मिन् तत्तु गन्धविषयकं। गन्धविषयकं
च तत्तु ज्ञानं च गन्धविषयकज्ञानं।
गन्धस्य विषयः मृत्पाषाणं आदि यस्य सः
गन्धविषयकं।

- ③ गन्धनिष्ठविषयतानिरूपकज्ञानं = गन्धे
निष्ठा यस्याः सा = गन्धनिष्ठा। विषयस्य
भावः - विषयता। गन्धनिष्ठा च सा विषयता च
गन्धनिष्ठविषयतया निरूपकं गन्धनिष्ठ
विषयतानिरूपकं। गन्धः निरूपकं च

25-7-97

ihur Kishoravarma

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
APR	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-

MARCH

Thursday

523

तत् ज्ञानं च = गन्धनिष्ठविषयतानिरूपक
ज्ञानं ॥

(4) गन्धनिष्ठविषयता निरूपितविषयतावद्ज्ञानं

गन्धनिष्ठा यस्याः सा गन्धनिष्ठा ।
विषयस्य भावः विषयता । गन्धनिष्ठा च
सा विषयता च गन्धनिष्ठविषयता ।
गन्धनिष्ठविषयतया निरूपिता = गन्धनिष्ठ
विषयता निरूपिता । विषयः अस्मिन्
अस्तीति विषयः ।

(विषयी विषयिणी विषयिणः (पुल्लिङ्गः)
विषयि विषयिणी विषयीणि = (नपुंसकः)
विषयिणी विषयिण्यौ विषयिण्यः = (स्त्रीलिङ्गः))

विषयिणः भावः विषयिणी ।
गन्धनिष्ठविषयतया निरूपिता गन्धनिष्ठ
विषयतानिरूपिता । गन्ध.....निरूपिता च
सा विषयता च = गन्धनिष्ठविषयतानिरूपित
विषयता । विषयता अस्मिन् अस्तीति
विषयतावत् विषयतावत् च तत् ज्ञानं च
विषयतावद्ज्ञानं

22-8-97
6 MARCH
Friday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
FEB	—	—	—	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	—	—	—	—	—	—	—

ज्ञाने निष्ठा यस्याऽसौ ज्ञाननिष्ठा । अन्यस्य
भावः अन्यता । जनकस्य भावः जनकता ।
ज्ञाननिष्ठा च सा अन्यता च ज्ञाननिष्ठा अन्यता
अन्यतया निरूपिता अन्यतानिरूपिता । अन्यता -
निरूपिता च सा जनकता च = अन्यतानिरूपिता
जनकता अस्मिन् अस्तीति जनकतावन् ।
जनकतावन् भवः जनकतावत् ।

U 1 m24 m d d i

दूतीत रूप दूतिवित् आपः । तः द्विविधाः -
 नित्या अनित्याश्च । नित्याः परमाद्याः रूपं ।
 अनित्याः - कार्यरूपाः । पुनर्विविधाः ।

शरीरेन्द्रियविषयमेवम् । शरीरे वरुणलोके
 इन्द्रियं रसग्राहकं । रसेन जिह्वाग्रवर्ति
 विषयः सखिलसमुद्भूतः ।
 शरीरस्य च इन्द्रियाणि च विषयाश्च
 शरीरेन्द्रियविषयाः तेषां मेदः ।
 त्रिभूतं विधाः यस्याः सा त्रिविधा ।

19-4-97

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
APR	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-

MARCH
Saturday

25
7

(श्रीतस्मद्वाचो स्मद्वाचो श्रीतस्मद्वाचो श्रीतस्मद्वाचो
आप्तुं अस्तीति श्रीतस्मद्वाचवत्पठः)

रसनिष्ठविषयतानिरूपितविषयितवद्वाचाननिष्ठ
जन्यतानिरूपितजनकतावत् सति इन्द्रियत्व
रसनेन्द्रियस्य लक्षणं ॥

(सहित्य रामुद्रुच = सीतस्मद्वाच आदी
यस्य सः सीतस्मद्वाचिणः)

श्रीतस्मद्वाचनिष्ठाद्येयतानिरूपितधिकरणतावत्
जनस्य लक्षणं ।

श्रीतस्मद्वाचो जले वर्तते इति

MARCH
Sunday 8

सीतस्मद्वाचो आद्येयः । जलं अधिकरणं

आधिकरणता जननिष्ठ । आद्येयता सीतस्मद्वाचो

निष्ठा । सीतस्मद्वाचनिष्ठाद्येयतायाः जननिष्ठा-

धिकरणतायाश्च निरूपितत्वं संबन्धः ।

एवं च सीतस्मद्वाचनिष्ठाद्येयतानिरूपितधिकरण-

तावत् जलं । आधिकरणतावत् जले वर्तते इति

लक्षणं सम्बन्धः ।

अस्य लक्षणस्य काले आतेत्यादिः ।
सर्वोदाहरणं कालः इति नियमानुसारं

96
9

MARCH
Monday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
FEB	-	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	-	-	-	-	-	-	-

कालः इति नियमानुसारेण कालः सीतस्पष्ट
स्यापि आधारः एवं च सीतस्पष्टः आधेयः
कालः अधिकरणं । आधेयता सीतस्पष्टनिष्ठा ।
अधिकरणता कालनिष्ठा । सीतस्पष्टनिष्ठ
आधेयतायाः कालनिष्ठाधिकरणतायाश्च
निरूपितत्वं संबन्धः । एवं च सीतस्पष्टनिष्ठा
आधेयतानिरूपिताधिकरणतावान् कालः
अधिकरणतावत्वं काल आगतं इति
अतिव्याप्तिः ।

तत्परिहारायै - सीतस्पष्टनिष्ठाआधेयतायां
समवायसंबन्धावच्छिन्नत्वं रूप (बन्ध) निक्षेपण
देयं । एवं च लक्षणं तु समवायसंबन्धाव
च्छिन्नं सीतस्पष्टनिष्ठाआधेयता निरूपिताधि
करणतावत्वं इति ।

काले सीतस्पष्टः कालिकसंबन्धेन वर्तते ।
न तु समवायसंबन्धेन एवं कालिकसंबन्धा
वच्छिन्नं सीतस्पष्टनिष्ठाआधेयतानिरूपिता
धिकरणतावत्वं काले सत्येति ।
समवायसंबन्धावच्छिन्नं सीतस्पष्टनिष्ठाआधेयत
निरूपिताधिकरणतावत्वं काले नास्ति इति
न अतिव्याप्तिः ।

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
APR	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-

MARCH
Tuesday

10²¹

तथापि अस्य लक्षणस्य पृथिव्यां अतिव्याप्तिः
तथापि पृथिव्यां गन्धः वर्तते । स च गुणः
सीतस्पर्शोपि गुणः । गन्धः पृथिव्यां
समवायसंबन्धेन वर्तते । एवं सीतस्पर्शोपि
समवायसंबन्धेन गुणत्वेन रूपेण पृथिव्यां
वर्तते । एवं च समवायसंबन्धावच्छिन्न
सीतस्पर्शोपि निष्ठाद्येयता निरूपिताधिकरणतानव
पृथिव्यां वर्तते इति अतिव्याप्तिः ।

तत्परिहाराय सीतस्पर्शोपि निष्ठाद्येयतायां
सीतस्पर्शत्वावच्छिन्नत्वं रूपं विदोषणं देयं
एवं च लक्षणं तु समवायसंबन्धावच्छिन्न
सीतस्पर्शत्वावच्छिन्नं सीतस्पर्शोपि निष्ठाद्येयता
निरूपिताधिकरणतानव इति ।

सीतस्पर्शः पृथिव्यां समवायसंबन्धेन गुणत्वेन
रूपेण वर्तते न तु सीतस्पर्शत्वेन रूपेण ।
एवं समवायसंबन्धावच्छिन्नं गुणत्वावच्छिन्नं
सीतस्पर्शोपि निष्ठाद्येयता निरूपिताधिकरणतावत्त्वस्य
पृथिव्यां सत्वेपि, समवायसंबन्धावच्छिन्न
सीतस्पर्शत्वावच्छिन्नं सीतस्पर्शोपि निष्ठाद्येयता
निरूपिताधिकरणतावत्त्वं पृथिव्यां नास्ति
इति न अतिव्याप्तिः ।

11-4-97

11

MARCH

Wednesday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
FEB	-	-	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8
	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29

तथापि आधक्षणावच्छिन्नं जले अभ्य
लक्षणाभ्य अभवात् अन्यापिः
(अन्यापिः नम लक्षक देहा वृत्तित्वे मति
लक्षक देहा वृत्तित्वे।)

प्रकृते उत्पन्नं ह्येवं क्षणं अशुभं अक्रियावत्
विह्वलं इति नियमानुसारेण आधक्षणाव
च्छिन्नं जले शीतस्पर्शो नास्ति। एवं च
समवायसंबन्धावच्छिन्नं शीतस्पर्शात्वावच्छिन्नं
शीतस्पर्शानिष्ठाधेयता निरूपिताधिकरणता
वत्त्वम् अभवात् अन्यापिः।

तत्परिहारार्थं जातिद्वयतन्मक्षणं कर्तव्यं।
तथाहि समवायसंबन्धावच्छिन्नं शीतस्पर्शात्
त्वावच्छिन्नं शीतस्पर्शानिष्ठाधेयता-
निरूपिताधिकरणतावत्त्वमिति या जातिः
तादृक्षा जातिमत् इति।

प्रकृते आधक्षणावच्छिन्नं जले उक्तं
लक्षणं वर्तते।
तथाहि — समवायसंबन्धावच्छिन्नं शीतस्पर्शा
त्वावच्छिन्नं शीतस्पर्शानिष्ठाधेयता

1992 Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
APR	--	--	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	--	--	--	--	--	--	--	--

MARCH 12²⁷
Thursday

निरूपिताधिकरणतावत् जलं ।
तद्वृत्तिः या जातिः । जलत्वेन या जातिः
तद्वाद्वा जातिमत्वं सकलजलेषु वर्तते
(नाम = आद्यादावावच्छिन्नं जलं)
द्वितीयं जातिवच्छिन्नं जलं तृतीयं
इत्यादि इति इति न अन्याप्तिः ।

तथापि अस्य लक्षणास्य पृथिव्या एव
अतिन्याप्तिः । तथाहि — सम्बाधसंबन्धा
वच्छिन्नं शीतस्पर्शतावाच्छिन्नं शीतस्पर्श-
निष्ठाद्येता निरूपिताधिकरणतावत् या
जातिः इत्यत्र सूत्रं रूपं जातिः स्वीकृत्य
सा च सूत्रा पृथिव्या अपि वर्तते एवं च
सम्बाधसंबन्धावच्छिन्नं शीतस्पर्शतावाच्छिन्नं
शीतस्पर्शनिष्ठाद्येता निरूपिताधिकरणतावत्
या जातिः सूत्रं सूत्रं रूपं जातिः । तद्वाद्वा
जातिमत्वं पृथिव्या वर्तते इति अन्याप्तिः ।

तत्पद्विद्वत्सार्थं जातिं द्रव्यत्वव्याप्यवरूप
मुद्रोपपत्तिं देयं । एवं च लक्षणां तु सम्भव-
संबन्धावच्छिन्नं शीतस्पर्शतावाच्छिन्नं
शीतस्पर्शनिष्ठाद्येता निरूपिताधिकरणता-
वद्वृत्तिः द्रव्यत्वव्याप्यं या जातिः
तद्वाद्वा जातिमत्वं इति ।

३०

13 MARCH
Friday

February 1992

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
FEB	-	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29

प्रकृते सन्नायाः द्रव्यत्वव्याप्यत्वं नास्ति
 कुतः इति चेत् द्रव्यत्वव्याप्यत्वं नाम
 द्रव्यत्वाभाववदुचित्वं । सन्नायाः
 द्रव्यत्वाभाववति गुणे कर्मणि च
 विद्यमानत्वात् न द्रव्यत्वव्याप्यत्वं किन्तु
 द्रव्यत्वव्यापकत्वं । एवं च द्रव्यत्वव्याप्या
 या जातिः इत्यनेन सन्ना अङ्गीकृत्य
 पृथिव्या ~~सर्वव्याप्य~~ अतिव्याप्यत्वं वक्तुं
 न शक्यते । किं तु द्रव्यत्वव्याप्या
 या जातिः जलत्व रूप जाति
 तादृशा जातिमत्वं सकल जले वर्तते
 इति लक्षणा समन्वये ।

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
APR -			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19

शुक्रवार

MARCH 14
Saturday

31

उष्णस्पर्शवृत्तेषु । तच्च द्विविधम्
नित्यमनित्यं च । नित्य - परमाणुरूपम्
अनित्य - कार्यरूपम् । पुनस्त्रिविधम्
द्रव्येन्द्रियविषयभेदान् । द्रव्यरूपम् -
आदित्यलोकप्रसिद्धम् । इन्द्रियरूप -
माहिकं चक्षुः कृष्णताराभवति ।

विषयश्चतुर्विधो - भौमदिन्यौदयिकरूप
भेदान् । भौम वन्धादिकम् । अविन्दन
दिन्यं विधुदादि । भुवनस्य परिणाम -
हेतुरुदयम् । आकरजं भुवणादि ।

MARCH 15
Sunday

(उष्णद्रवासां स्पर्शश्च उष्णस्पर्शश्च) 15
अस्मिन् अस्तीति उष्णस्पर्शवत् ।
कृष्णा च सा तारा च कृष्णताराया
तारा । अत्र वतते इति कृष्णतारा-
वति । यस्मिन् चतुर्विधं विधाद्यस्मिन्
संज्ञं चतुर्विधम् । भौमं च दिन्यं च
उदयं च आकरजं च - भौमदिन्यौदयिकरणा
णि । आकरजाणि भेदः - आकरजभेदः ।
परमाणु । वन्धा आदि यस्मिन् तत्
वन्धादिकं । विधुत् आदि यस्य तत्
विधुदादि । परिणामस्य हेतुः
परिणामहेतुः ।

क

वायोः लक्षणं

23

MARCH

Monday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
FEB	-	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29

रूपरहितस्पर्शवान् वायुः । सः द्विविधः
 नित्योऽनित्यश्च । नित्यः - परमाण्वरूपः ।
 अनित्यः - कार्यरूपः । पुनस्त्रिविधाः -
 द्वाशेरेन्द्रियविषय भेदात् । द्वाशेरे वायुलोक
 इन्द्रियं स्पर्शब्राह्मक । त्वक् सर्वद्वारीरर्ति ।
 विषयो वृक्षादिकम्पनहेतुः । द्वाशेरान्तः
 सञ्चारी वायुः प्राणः । स चैकाङ्ग्युपाधि
 भेदात् प्राणायानादि सञ्चारी लभ्यते ।
 (रूपणं रहितः रूपरहितः । स्पर्शः अस्मिन्
 अस्तीति स्पर्शवान् । रूपरहितश्चासौ
 स्पर्शवान् - रूपरहितस्पर्शवान् वायुः
 लक्षणं तु -

रूपनिष्ठप्रतियोगिता निरूपकाभावनिष्ठा
 धेयता निरूपिताधिकरणतावत्वे सति
 स्पर्शनिष्ठाधेयता निरूपिताधिकरणतावत्वे
 वायोः लक्षणं ।

वायौ रूपं नास्ति । अतः रूपप्रतियोगिका
 भावः वायौ वर्तते इति वायुः अधिकरणं ।
 रूपप्रतियोगिका भावः २ आद्ययः ।
 आद्येयताभावनिष्ठ । अधिकरणता यामिदं

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
APR	--	--	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	--	--

MARCH
Tuesday

24

वायुनिष्ठा। वायुनिष्ठाधिकरणतायाच्च
~~रूपनिष्ठाधिकरणतायाच्च~~ रूपनिष्ठाप्रतियोगिता
 निकपकाभावनिष्ठाधिकरणतायाच्च निरूपि-
 तत्वं समन्वयः। एवं च रूपनिष्ठा-
 प्रतियोगितानिरूपकाभावनिष्ठाधिकरणतानिरूपिता
 अधिकरणतानान् वायुः। अधिकरणतावत्वं
 वायो आगतं इति प्रथमदलसमन्वयः।
 द्वितीयदल

स्पष्टनिष्ठाधिकरणतानिरूपिताधिकरणतावत्वं
 वायोः लक्षणं।

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAY	-	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-

APRIL 4
Saturday

५९

द्वितीयद्वयमात्रस्वीकारे पृथिवीजलतेजसु
अतिव्याप्तिः ।
तथाहि पृथिव्यादि त्रये स्पर्शः वर्तते ।
एवं च स्पर्शनिष्ठाद्येयतानिरूपिताधिकरण
तावत् रूप लक्षणं आयातं इति अतिव्याप्तिः ।
तद्विद्वद्द्वाराच प्रथमद्वयं देयं । तत्र पृथिव्यादि
त्रये रूपस्यैव सत्वात् न रूपाभावः । कुतः
इति चेत् सभावस्य स्वप्रतियोगिना
साकं विरोधः इति नियमानुसारेण
(स्व रूपाभावः स्वप्रतियोगी रूपं ।
स्वप्रतियोगिना रूपेण साकं रूपाभावस्य
विरोधः) रूपवती पृथिव्यादि द्रव्ये
न रूपाभावः । अतः विशेषस्य सत्त्वापि
विशेषणस्याभावात् विशिष्टलक्षणाभावः
इति न अतिव्याप्तिः ।

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १ ॥
ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ २ ॥

6 APRIL
Monday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAR	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

① अथैवमिदं द्वाविंश अथैवमिदं
अथैवमिदं त्रिंशत्.

विशेषण सहितः विशेषणः विशिष्टा इति
शोयते । यथा दण्डा देवदत्तः ।

(अथैवमिदं द्वाविंश अथैवमिदं त्रिंशत् (अथैवमिदं त्रिंशत्)
अथैवमिदं अथैवमिदं, अथैवमिदं अथैवमिदं.

① विशेषणस्य सत्वेऽपि विशेषणस्य अभावान्
विशिष्टाभावः । अथैवमिदं अथैवमिदं त्रिंशत्
अथैवमिदं द्वाविंश अथैवमिदं त्रिंशत्.

② विशेष्याभावान् विशिष्टाभावः ।
विशेषणस्य सत्वेऽपि विशेषणस्य अभावान्
दण्डविशिष्ट देवदत्ताभावः ।

③ उभयाभावान् विशिष्टाभावः । दण्डोऽपि नास्ति
देवदत्तोऽपि नास्ति इति विशेषणविशिष्ट
विशेषणयोः उभयोः अभावान् विशिष्टाभावः ।

आकाशस्य लक्षणां.

श्री.

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAY	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30

APRIL
Tuesday

7

शब्दगुणकमाकाशम् । तच्चैकं विभु
नित्यं च ।

(शब्दः गुणः यस्य न च शब्दगुणकं)

शब्दनिष्ठाधेयता निरूपिताधिकरणतावत्
आकाशस्य लक्षणां ।

शब्दः आकाशे वर्तते इति शब्दः आधेयः
आकाशः अधिकरणः ।

54

10

APRIL

Friday

[illegible]

विभुमिलै च : — १९५५ म. १९५५

सर्वभूत हृदयसंयोगितं विभु हृदयस्य

मूत्रद्रव्यत्वं नाम परिच्छिन्न परिमाणत्वं
अथवा क्रियाश्रयत्वं ।

क्रियायाः आश्रयः आश्रयस्य भावः

क्रियाप्रयत्न । लक्षण निश्चित । उपलब्ध

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।
उत्तरे पण्डिते पण्डिताकुञ्चनप्रसाद
श्रीमानि पञ्चकर्मणि ।

ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಎಂದೂ ನೀಡಿಸಲಾಗದ ವಿಷಯವು
ವಿಶೇಷವು ಹೀಗಿರುವುದರಿಂದ.

पूनेद्रव्य पुत्रिण्यादि चनुष्टयमन्त्रः।

सर्वे च ते सुताणि च सर्व भूतहृत्पाणि ।

देवः संयोगः दुःख संयोगः संयोगः

अस्मिन् अस्तीति मयौचित्ये (इत्थनः पुनः ३५)
तस्य भावः ~~मयौचित्ये~~ मयौचित्ये ।

नित्यत्वं नाम ह्यसाप्रतियोगित्वं । ह्यसाप्रतियोगि
प्रतियोगी न भवतीति ह्यसाप्रतियोगी ।

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAY	-	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-

APRIL
Saturday

११

एकत्वं नाम स्वसजातीय धर्म्यन्तरे
रहितत्वं । अन्यो धर्मो धर्म्यन्तरे । स्वेन
भोजातीय । स्वसजातीयं च तत् धर्म्यन्तरे
च स्वसजातीय धर्म्यन्तरेण रहितं ।
तस्य आवः स्वसजातीय धर्म्यन्तरे
रहितत्वं ।

८६

कालस्य लक्षणं .

13 APRIL
Monday

1982	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAR	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

अतीतादिव्यवहारहेतुः कालः । सचैव
विद्युन्मित्युच्यते ।

(अतीतः आदिः प्रेषान्ते । अतीतादयः ।
अतीतादीनां व्यवहारः । व्यवहारस्य
हेतुः - अतीतादिव्यवहारहेतुः ।

अतीतादिव्यवहारनिष्कार्यतामिरूपितकारणतावत्
कालस्य लक्षणं ।

द्यौः अतीतः द्यौः वर्तमानः द्यौः
भविष्यः इत्याकारक व्यवहारप्रति कालः
कारणः । कारणता कालनिष्ठा कार्यता
व्यवहारनिष्ठा । व्यवहारनिष्ठ कार्यतायाः
कालनिष्ठ कारणतायाश्च निरूपितत्वं
संबन्धः । एवं च अतीतादिव्यवहारनिष्ठ
कार्यतामिरूपितकारणतावान् कालः ।
कारणतावत् काले वर्तते इति लक्षणं
समन्वयः ।

30-4-98 दिवा: लक्षण

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAY	--	--	--	--	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	15	
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	--	--	--	--	--	--

APRIL 14
Tuesday

57

प्राच्यादिव्यवहारहेतुर्दिकं । सा चैका
नित्या विन्धी च ।
(प्राची आदिः येषां प्राच्यादयः
प्राच्यादीनां व्यवहारः प्राच्यादिव्यवहारः
व्यवहारस्य हेतुः ।)

प्राच्यादिव्यवहारनिष्ठकार्यतानिरूपित
कारणतावत्वं दिवाः लक्षण ।

अयं प्राच्यः अयं प्राचीच्यः अयं उद्दिच्यः
अयं दक्षिणात्यः इत्याकारं व्यवहारं प्रति
दिकं कारणं । कारणता दिङ्निष्ठा ।
कार्यता व्यवहारनिष्ठा । व्यवहारनिष्ठ
कार्यतायाः दिङ्निष्ठकारणतायाश्च
निरूपितत्वं संबन्धः । एतं च प्राच्यादि
व्यवहारनिष्ठकार्यतानिरूपितकारणतावत्वं
दिकं कारणतावत्वं दिशि वर्तते इति
लक्षणं समन्वयः ।

शकारान्तस्त्रीलिङ्गं दिक् शब्दः । प्राच्या
दिशि विद्यमानः प्राच्यविन्दी इकारान्त
स्त्रीलिङ्गः । उकारान्त पुल्लिङ्गं विन्दी शब्दः ।

१५-१९

15 APRIL
Wednesday

आत्मनः लक्षणं ।

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAR	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ज्ञानाधिकरणमात्मानं । सः द्विविधः
जीवात्मा परमात्मा चेति । तत्रैकस्मिन्
सर्वत्र । परमात्मा एक एव ।

जीवस्तु प्रतिव्यक्तीयः । अन्तर्निमित्तमित्युच्यते ।

ज्ञानस्य अधिकरणं = ज्ञानाधिकरणम् ।

ज्ञाननिष्ठा धैर्यतानि रूपिताधिकरणतावत्त्वं
आत्मनः लक्षणम् ।

ज्ञानं आत्मनि वर्तते इति ज्ञानं
आधेयम् । आत्मा अधिकरणम् । आधेयता
ज्ञाननिष्ठान् अधिकरणता आत्मनिष्ठान्
ज्ञाननिष्ठा धैर्यतायाः । आत्मनिष्ठाधिकरण
तायाश्च निरूपितत्वं संबन्धः । एवं च
ज्ञाननिष्ठा धैर्यतानि रूपिताधिकरणतावान्
आत्मा । अधिकरणतावत्त्वं आत्मनि वर्तते
इति लक्षणं समन्वयः ।

आत्मनः नित्यत्वात् जातिव्यतिरिक्तलक्षणं न
कर्तव्यम् ।

मनसः लक्षण

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAY	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30

APRIL
Thursday

16

सुखाद्युपलब्धिमाधनमिन्द्रियं मनः

तच्च प्रत्यात्मनियतत्वादनन्तं
परमाणुवर्गं नित्यञ्च

(मुखं आदिः येषान्ते सुखादयः।
सुखादीनां उपलब्धिः सुखाद्युपलब्धिः
सुखाद्युपलब्धिः साधनं सुखाद्युपलब्धि
साधनं।

लक्षणं — सुखादिनिष्ठविषयतानिरूपक
ज्ञाननिष्ठकारणतानिरूपितकारणतावत्वे
सति इन्द्रियत्वं मनसः लक्षणं।

(सुखादि २७ आदि द्वादश
स्वरूपं २७ स्वरूपं, २७ स्वरूपं
स्वरूपं २७ स्वरूपं, २७ स्वरूपं
स्वरूपं २७ स्वरूपं, २७ स्वरूपं)

अहं सुखी इत्याकारकज्ञानं मनसः
लायते। अस्य ज्ञानस्य सुखविषयः।
विषयता सुखनिष्ठा। विषयतया निरूपक
इदं ज्ञानं। एतादृशं ज्ञानं प्रातः मनःकर्म।

17 APRIL
Friday

1982	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAR	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

कारणता मनो निष्ठा कार्यता ज्ञान-
निष्ठा । ज्ञाननिष्ठ कार्यतायाः मनोनिष्ठ
कारणतायाश्च निरूपितत्वं संबन्धः ।

सुखादिनिष्ठ विषयता निकृष्य ज्ञाननिष्ठ
कार्यता निरूपित कारणतावत्त्वं मनः ।
कारणतावत्त्वं मनसि वर्तते इति

प्रथम दर्शः ।

मनश्च इन्द्रियं इति इन्द्रियत्वं मनसि वर्तते
इति द्वितीय दर्शः ।

एवमेव सुखादि विषयक ज्ञानजनकत्वं
अपि मनसि वर्तते इति लक्षणा समन्वयः ।

गुण लक्षण प्रकरणम्

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAY	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30

APRIL 18
Saturday

चक्षुर्मित्रमहो गुणो रूपम् । तच्च
शुक्लं नीलं पीतं रक्तं हरितं कपिशं च
भूतान् सप्तविधम् । पृथिवी-जलनिजा
वृत्तिः । तत्र पृथिव्यां सप्तविधम् ।
अभ्यास्वरं शुक्लं जलं । आस्वरं शुक्लं
तेजसि ।

शुक्लं = १०००० नीलं = ६६६६ पीतं = ६६६६ मित्रं = ६६६६
रक्तं = ६६६६ हरितं = ६६६६ कपिशं = ६६६६
रूपं १००००० = १००००००

चक्षुः एव चक्षुर्मित्रं । चक्षुर्मित्रेण ग्राह्यः

चक्षुर्मित्रमहो लक्षणं तु = चक्षुर्मित्रेण निष्ठु जनकता

APRIL 19
Sunday

निरूपितं अन्यतावद् ज्ञाननिष्ठं विषयता
निरूपितं विषयतावत् सति । चक्षुर्मित्रेण निष्ठु
निष्ठु जनकता निरूपितं अन्यतावद् ज्ञाननिष्ठं
विषयता निरूपितं विषयतावत् सति ।

गुणत्वं रूपस्य लक्षणं ।

चक्षुर्मित्रेण रूपज्ञानं जायते । अतः
इन्द्रियं जनकं रूपज्ञानं जन्यं । जनकता
इन्द्रियनिष्ठा । अन्यता रूपज्ञाननिष्ठा

11-5-98
20 APRIL
Monday

	Sa	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAR	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

इन्द्रियनिष्ठजनकतायाः रूपज्ञाननिष्ठ-
जन्यतायाश्च निरूपितत्वं संबन्धः।
एवं च चक्षुःश्रित्तिन्द्रियनिष्ठजनकतानिरूपित
जन्यभावतः रूपज्ञानं।
रूपज्ञाने रूपं विषयः। रूपज्ञानं विषयि
अस्य ज्ञानस्य रूपं विषयः। विषयिता
रूपज्ञाननिष्ठा विषयता रूपनिष्ठ।
रूपज्ञाननिष्ठ विषयितायाः रूपनिष्ठ
विषयतायाः निरूपितत्वं संबन्धः। एवं च
रूपज्ञाननिष्ठ विषयिता निरूपित विषयतावत्
रूपं विषयतावत् रूपं वर्तते इति
प्रथमं दलं।

चक्षुःश्रित्तिन्द्रियं त्वश्रित्तिन्द्रियं।
त्वश्रित्तिन्द्रियं त्वश्रित्तिन्द्रियेण स्पर्शज्ञानं जायते।
तस्य ज्ञानस्य स्पर्शः विषयः न तु
रूपं। एवं च चक्षुःश्रित्तिन्द्रियनिष्ठ
जनकतानिरूपितजन्यतावद् रूपनिष्ठ
विषयिता निरूपित विषयता रूपं न वर्तते
इति विषयताभाववत् रूपं आयातं
इति द्वितीयदलं। रूपं गुणः अतः
गुणत्वं रूपं वर्तते इति तृतीयदलं
इति लक्षणं समन्वयः।

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAY	-	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-

APRIL 21
Tuesday

(1) गुणत्वं रूपस्य लक्षणं इत्येवोक्ते
रसादिषु अतिव्याप्तिः। तेषां अपि
गुणत्वात्। तत्परिहाराय पञ्चमदले द्वयं
रसादिषु चक्षुरिन्द्रियजन्यज्ञानविषयत्वं
रूपं विशेषणाभावात् विशेषलक्षणा-
भावः अतः न अतिव्याप्तिः।

(2) तर्हि चक्षुरिन्द्रियजन्यज्ञानविषयत्वं
रूपस्य लक्षणं इत्येव उक्तं गुणत्वं
रूपं विशेषस्य परित्यागं रूपत्वं
रूपाभावे च अतिव्याप्तिः।
तथा हि येनेन्द्रियेण या व्यक्तिः
गृह्यते तेन इन्द्रियेण तन्निष्ठा जातिः
तदभावोपि गृह्यते इति नियमानुसारेण
चक्षुरिन्द्रियजन्यज्ञानविषयत्वं रूपत्वं
रूपाभावे च वर्तते इति अतिव्याप्तिः।
तत्परिहाराय गुणत्वरूपविशेष्यं द्वयं।

रूपत्वं सामान्ये (जाते) अन्तर्गतं।
रूपाभावास्तु अभावप्रदार्थे अन्तर्गतम्।
अतः रूपत्वे रूपाभावे च गुणत्वं नास्ति।
इति विशेषणाभावात् विशेषलक्षणाभावः
इति न अतिव्याप्तिः।

11-5-98
20

APRIL

Monday

1992	Sa	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAR	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
APR	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

इन्द्रियनिष्ठजनकतायाः रूपज्ञाननिष्ठ-
जन्यतायाः च निरूपितत्वं संबन्धः।
एवं च चक्षुःश्रित्तिन्द्रियनिष्ठजनकतानिरूपिता
जन्यतावत् रूपज्ञानं।
रूपज्ञाने रूपं विषयः। रूपज्ञानं विषयि
अस्य ज्ञानस्य रूपं विषयः। विषयिता
रूपज्ञाननिष्ठा विषयता रूपनिष्ठ।
रूपज्ञाननिष्ठविषयितायाः रूपनिष्ठ
विषयतायाः निरूपितत्वं संबन्धः। एवं च
रूपज्ञाननिष्ठविषयिता निरूपितविषयतावत्
रूपं विषयतावत् रूपे वर्तते इति
प्रथमं दूतम्।

चक्षुःश्रित्तिन्द्रियं त्वश्रित्तिन्द्रियं।
चक्षुःश्रित्तिन्द्रियेण स्पर्शज्ञानं जायते।
तस्य ज्ञानस्य स्पर्शाः विषयः न तु
रूपं। एवं च चक्षुःश्रित्तिन्द्रियनिष्ठ
जनकतानिरूपितजन्यतावत् स्पर्शज्ञाननिष्ठ
विषयिता निरूपितविषयता रूपे वर्तते
इति विषयताभाववत् रूपं आयातं
इति द्वितीयदूतम्। रूपं गुणः अतः
गुणत्वं रूपे वर्तते इति तृतीयदूतम्
इति लक्षणं समन्वयः।

① गुणत्वं रूपस्य लक्षणं इत्येवोक्ते
 रसादिषु अनिव्याप्तिः। तेषां अत्र
 गुणत्वात्। तत्परिहारार्थं पथमद्वयं द्वयं
 रसादिषु चक्षुरिन्द्रियजन्यज्ञानविषयत्वं
 रूपं विशेषणाभावात् विशिष्टलक्षणा-
 भावः अतः न अनिव्याप्तिः।

② तर्हि चक्षुरिन्द्रियजन्यज्ञानविषयत्वं
 रूपस्य लक्षणं इत्येव उक्ते गुणत्वं
 रूपं विशेषस्य परित्यागं रूपत्वं
 रूपाभावे च अनिव्याप्तिः।
 तथाहि येन इन्द्रियेण या व्यक्तः
 गृह्यते तेन इन्द्रियेण तन्निष्ठा जातिः
 तदभावोपि गृह्यते इति नियमानुसारेण
 चक्षुरिन्द्रियजन्यज्ञानविषयत्वं रूपत्वं
 रूपाभावे च वर्तते इति अनिव्याप्तिः।
 तत्परिहारार्थं गुणत्वरूपाविशेष्यं द्वयं।

रूपत्वं सामान्ये (जाते) अन्तर्गतं।
 रूपाभावास्तु अभावाप्रदाये अन्तर्गतं।
 अतः रूपत्वं रूपाभावे च गुणत्वं नास्ति।
 इति विशेषणाभावात् विशिष्टलक्षणाभावः
 4 इति न अनिव्याप्तिः।

६५

22

APRIL

Wednesday

1982	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAR	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

[3] तथापि चक्षुरिन्द्रियजन्यज्ञानविषयत्वे
साते गुणत्व इत्याकारक लक्षणस्य
संख्यायां अतिव्याप्तिः
तथाहि — चक्षुरिन्द्रियेण संख्याविषयक
ज्ञानं जायते अस्य ज्ञानस्य संख्या
विषयत्वात् पूर्वं चक्षुरिन्द्रियजन्यज्ञान
विषयत्वं संख्यायां वर्तते इति प्रथमद्वयं

संख्यातु गुणः इति गुणत्वं संख्यायां
आयात इति अतिव्याप्तिः। तत्परिहारार्थं
द्वितीयद्वयं देयं।

द्वितीयद्वयं संख्यायां नास्ति। कुतः इति
चेत्। चक्षुर्भिन्नं त्वरिन्द्रियं। चक्षुर्भिन्नं
त्वरिन्द्रियजन्यज्ञानस्य संख्या
विषयः। न तु अविषयः। एवं च
संख्यायां चक्षुर्भिन्नं त्वरिन्द्रियजन्य
ज्ञानविषयत्वमेव वर्तते। न तु
ज्ञानविषयत्वाभावः। रूपं द्वितीयद्वयं इति
न अतिव्याप्तिः।

(4) तर्हि चक्षुश्च नोन्दिद्यजन्यज्ञाना —
विषयत्वे सति गुणत्वे इत्येवोक्तं
धर्माधर्मादिषु अतिव्याप्तिः
धर्माधर्मादीनां अतीन्द्रियत्वेन
चक्षुश्च नोन्दिद्यजन्यज्ञानविषयत्वमपि
नास्ति इति चक्षुश्च नोन्दिद्यजन्य
ज्ञानविषयत्वभावः वर्तते । तत्र
धर्माधर्मादिषु गुणत्वमपि वर्तते इति
अतिव्याप्तिः ।

तत्परिहाराय पथमुद्धृत्य दयं धर्मादीनां
अतीन्द्रियत्वेन चक्षुश्च नोन्दिद्यजन्य —
ज्ञानविषयत्व नास्ति इति विशेषणाभावात्
विशिष्टलक्षणाभावः ।

(पृथिवीजलतेजससु वृत्तिः यस्य तत्
पृथिवीजलतेजो वृत्तिः
इन्द्रियं अतिक्रम्य वर्तते इति
अतीन्द्रियं अतीन्द्रिया अतीन्द्रियं)

- 1) अर्थः — चक्षुश्च नोन्दिद्यजन्यज्ञानविषयत्वमपि नास्ति इति चक्षुश्च नोन्दिद्यजन्यज्ञानविषयत्वभावः वर्तते ।
- 2) तत्र धर्माधर्मादिषु गुणत्वमपि वर्तते इति अतिव्याप्तिः ।
- 3) तत्परिहाराय पथमुद्धृत्य दयं धर्मादीनां अतीन्द्रियत्वेन चक्षुश्च नोन्दिद्यजन्यज्ञानविषयत्व नास्ति इति विशेषणाभावात् विशिष्टलक्षणाभावः ।
- 4) अर्थः — चक्षुश्च नोन्दिद्यजन्यज्ञानविषयत्वमपि नास्ति इति चक्षुश्च नोन्दिद्यजन्यज्ञानविषयत्वभावः वर्तते ।

6k

24 APRIL
Friday

1982	Sa	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Sa	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAR	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

చృథియోజుల ఆచారం, రవి గంధ న.శ.న.
 పలదల ఆచారం, రవి, స్వ.శ.న.
 రేలగ స్వ.నల ఆచారం, స్వ.శ.న.
 బాంబులచిన ఆచారం, స్వ.శ.న. ఆచారం చిదో.

13-5-98.

રસસ્ય નિષ્ઠાનં

67

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAY	-	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-

APRIL 25
Saturday

રસન ગ્રાહ્યો ગુણો રસઃ સૂચ
મધ્યસ્થત્વવળકલ્પ - કષાય - તિક્તચેદાન્
પદ્ધિઃ | પૃથ્વી જલવૃત્તિઃ | તત્ર પૃથિવ્યા
પદ્ધિઃ | જલ મધુર રસ |

(રસને ન ગ્રાહ્યો)

રસનેન્દ્રિયનિષ્ઠ જનકતા નિરૂપિત જન્યતાવદ્
જ્ઞાનનિષ્ઠ વિષયિતા નિરૂપિત વિષયતાવદ્
સાતિ ગુણત્વ રસસ્ય નિષ્ઠાનં |

રસનેન્દ્રિયેણ રસજ્ઞાનં જાયતે | રસઃ
રસનેન્દ્રિયે જનક | રસજ્ઞાનં જન્ય |
જનકતા રસનેન્દ્રિયનિષ્ઠા | જન્યતા
રસજ્ઞાનનિષ્ઠ | રસનેન્દ્રિયનિષ્ઠ જનકભાષાઃ
રસજ્ઞાનનિષ્ઠ જન્યતાયાઃ ચ નિરૂપિતત્વ
સંબન્ધઃ | રસનેન્દ્રિયનિષ્ઠ જનકતા નિરૂપિત
જન્યતાવદ્ રસજ્ઞાનં | રસજ્ઞાનસ્ય
રસ વિષયઃ | રસજ્ઞાન વિષયે | વિષયિતા
રસજ્ઞાનનિષ્ઠા | વિષયતા રસનિષ્ઠા |
રસજ્ઞાનનિષ્ઠ વિષયિતાયાઃ રસનિષ્ઠ વિષયતા
યાચ્ય નિરૂપિતત્વ સંબન્ધઃ |

27 APRIL
Monda,

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAR	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

रसज्ञानविषयविषयितानि रसि विषयत्वं
वत् रसं । विषयतावत् रसे वति
इति प्रथमद्वयं ।

रसं गुणः । अतः गुणत्वं रसे जायते
इति द्वितीयद्वयं । इति लक्षणा समन्वयः ।

गुणत्वं रसस्य लक्षणं इत्येवमेव
रूपे अतिव्याप्तिः । तस्यापि गुणत्वात्
तत्पारिहाराय प्रथमद्वयं द्वयं ।

रूपे रसनेन्द्रियज्ञानविषयत्वं नास्ति
इति रसनेन्द्रियजन्यज्ञानविषयत्वरूप
विशेषणाभावात् विशिष्टलक्षणाभावः
इति न अतिव्याप्तिः ।

तर्हि रसनेन्द्रियजन्यज्ञानविषयत्वं
रसस्य लक्षणं इत्येवमेव गुणत्वरूप
विशेषणस्य परित्यागे रसत्वं रसाभावे न
अतिव्याप्तिः ।
तथा हि — रसनेन्द्रियेण या जातिः
गृह्यते तेनेन्द्रियेण तन्निष्ठा जातिः ।

69.

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAY	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-

APRIL 28
Tuesday

तदभावापि गृह्णते इति नियमानुसारेण ।
 रसनेन्द्रियजन्यज्ञानविषयत्वं रसत्वं
 रसाभावचक्रवर्ते इति अनिवार्यम् ।
 तत्परिहाराय गुणत्ववप विधीष्ये द्यम् ।

रसत्वं सामान्ये (जगत्) अन्तर्बतम् ।
 रसाभावस्तु अभावपदार्थे अन्तर्बतम् ।
 तयोः गुणत्वं नास्ति इति विधीष्यामीह ।
 विधीष्ये लक्षणाभावात् इति न अनिवार्यम् ।

76-5-98
16-5-98

29 APRIL

Wednesday

गन्धस्य लक्षण

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAR	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-

घ्राणग्राह्यो गुणो गन्धः।
स द्विविधः - सुरभिश्च, असुरभिश्च।
प्रचिरीमात्रं वृत्तिः।
घ्राणेन ग्राह्यः घ्राणग्राह्यः।

घ्राणेन्द्रियनिष्ठजनकत्वानिरूपित
जन्यतावद्गन्धानिष्ठविषयिता
निरूपितविषयतावत्वे सति गुणत्वं
गन्धस्य लक्षणम्।

घ्राणेन्द्रियेण गन्धज्ञानं जायते। अतः
घ्राणेन्द्रियं जनकं। गन्धज्ञानं जन्यम्।
जनकत्वाद्घ्राणेन्द्रियनिष्ठा। जन्यता
गन्धज्ञाननिष्ठा। घ्राणेन्द्रियनिष्ठ
जनकत्वायाः गन्धज्ञाननिष्ठजन्यतायाः
च निरूपितत्वं संबन्धः। घ्राणेन्द्रियनिष्ठ
जनकत्वानिरूपितजन्यतावत् गन्ध-
ज्ञानम्।

अस्य ज्ञानस्य गन्धः विषयः। ज्ञानं
विषयिणः। विषयिता गन्धज्ञाननिष्ठा।
विषयता गन्धनिष्ठा। गन्धज्ञाननिष्ठ
विषयितायाः गन्धनिष्ठविषयतायाश्च

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAY	---	---	---	---	---	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	---	---	---	---	---	---

APRIL 30
Thursday

निरूपितत्वं संबन्धः। गन्धज्ञान
निष्कृ विषयितानि निरूपित विषयता नान्
गन्धः विषयतावत्वं गन्धे वर्तते इति
प्रथमं दलं।
गन्धः गुणः। अतः गुणत्वं गन्धे
वर्तते इति द्वितीयं दलं।

गुणत्वं गन्धस्य लक्षणं इत्येवोक्ते
रूपे अतिव्याप्तिः। तस्यापि गुणत्वान्
तद्विहायार्थं प्रथमं दलं दयं।
रूपे घ्राणेन्द्रियज्ञानविषयत्वं नास्ति
इति घ्राणेन्द्रियजन्यज्ञानविषयत्वरूप
विशेषणाभावात् किञ्चिच्छलक्षणाभावः इति न
अतिव्याप्तिः

तर्हि घ्राणेन्द्रियजन्यज्ञानविषयत्वं
गन्धस्य लक्षणं इत्येवोक्ते गुणत्वरूप
विशेषस्य पविट्यागे गन्धत्वे गन्धाभाव
च अतिव्याप्तिः।
अथाह मेनेन्द्रियेण चाव्यक्तिः गृह्यते
मेनेन्द्रियेण तान्निष्ठाव्यक्तिः न दृष्टव्यमपि
गृह्यते इति नियमानुसारेण

72

1 MAY
Friday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
APR	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	—	—

घ्राणेन्द्रियज्ञानविषयत्वं गन्धत्वे
गन्धाभावश्च लते इति अनिव्याप्तिः
तत्परिहाराय गुणलक्षणविशेष्यं
देयं ।

गन्धत्वं सामान्ये (जुल) अन्तर्गतं
गन्धाभावस्तु अभावपदार्थं अन्तर्गतं
तयोः गुणत्वं नास्ति इति
विशेष्याभावात् विशेषलक्षणाभावः
इति न अनिव्याप्तिः ।

17-5-98. स्पष्टस्य लक्षणं.

73

1992 Su Mo Tu We Th Fr Sa Su Mo Tu We Th Fr Sa Su Mo Tu We Th Fr Sa

JUN - 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 - - - - -

MAY

2

Saturday

त्वग्निन्द्रियमात्राद्वाहो गुणः स्पर्शः
स च त्रिविधः श्रोत्रेष्वानुष्णाश्चात्
भेदात् । पृथिव्यस्तेजोवायुवृत्तिः । तत्र
श्रोत्रे जले । उष्णस्तेजसि । अनुष्णाश्चात्
पृथिवीवायोः ।

त्वग्निन्द्रियनिष्ठजनकतानिरूपितजन्यता
वद्विज्ञाननिष्ठविषयतानिरूपितविषयतावत्
साति त्वग्निन्द्रियनिष्ठजनकतानिरूपित
जन्यतावद्विज्ञाननिष्ठविषयतानिरूपित
विषयताभाववत् साति गुणत्वं स्पर्शस्य
लक्षणं ।

MAY

3

Sunday

(1) त्वग्निन्द्रियेण स्पर्शज्ञानं जायते । अतः
त्वग्निन्द्रियजनकं स्पर्शज्ञानं जन्यं ।
जनकता त्वग्निन्द्रियनिष्ठा । जन्यता
स्पर्शज्ञाननिष्ठा । एवं च त्वग्निन्द्रिय-
निष्ठजनकतायाः स्पर्शज्ञाननिष्ठ-
जन्यतायाश्च निरूपितत्वं सन्नद्धम् ।
एवं च त्वग्निन्द्रियनिष्ठजनकतानिरूपित-
जन्यतावत् स्पर्शज्ञानं ।
अस्य ज्ञानस्य स्पर्शज्ञानं विषयम् ।

74

4 MAY
Monday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
APR	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-

स्पर्शः विषयः । विषयिता स्पर्शज्ञान-
निष्ठ । विषयता स्पर्शनिष्ठ । स्पर्श-
ज्ञाननिष्ठ विषयितायाः स्पर्शनिष्ठ
विषयतायाश्च निरूपितत्वं संबन्धः ।
स्पर्शज्ञाननिष्ठविषयितानिरूपित
विषयतावान् स्पर्शः । --- विषयतावत्वं
स्पर्शं वर्तते इति प्रथमं दलं ।

2

त्वग्भिन्नैन्द्रियं चक्षुर्निन्द्यं ।
त्वग्भिन्नैन्द्रियेण रूपज्ञानं जायते ।
तस्य ज्ञानस्य रूपं विषयं, न तु
स्पर्शः । एवं त्वग्भिन्नैन्द्रियनिष्ठ
जनकता निरूपित जन्यतावद् ज्ञाननिष्ठ
विषयिता निरूपित विषयता स्पर्श-
न्यास्ति इति विषयताभाववत्वं
स्पर्शं आचारं इति द्वितीयं दलं ।

3

स्पर्शः लक्षणात् । अतः गुणत्वं
स्पर्शं वर्तते इति तृतीयं दलं इति
लक्षणा समन्वयः ।

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUN	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

MAY 5
Tuesday

ब्रह्मत्वं स्पष्टस्य लक्षणं इत्येवोक्ते
चक्षुरादिषु अनिन्याप्तिः तेषां अपि
ब्रह्मत्वान्। तत्परिहाराय प्रथमद्वयं द्वयौ
चक्षुरादिषु त्वरिन्द्रियजन्यज्ञान
विषयत्वं रूपं विशेषणाभावात् विद्विष्टं
लक्षणाभावः। अतः न अनिन्याप्तिः।

तर्हि त्वरिन्द्रियजन्यज्ञानविषयत्वं
स्पष्टस्य लक्षणं इत्येवोक्ते ब्रह्मत्व
रूपं विशेषस्य परित्यागे स्पष्टत्वं
स्पष्टाभावे च अनिन्याप्तिः।

तथाहि वृत्तेनेन्द्रियेण या जातिः
गृह्यते तेनेन्द्रियेण तन्निष्ठा जातिः
तदभाववपि गृह्यते इति नियमानुसारं
त्वरिन्द्रियजन्यज्ञानविषयत्वं स्पष्टत्वं
स्पष्टाभावे च वर्तते इति अनिन्याप्तिः
तत्परिहाराय ब्रह्मत्व रूपं विशेष्य
द्वयौ।

स्पष्टत्वं सामान्ये (जाति) अन्तर्गतं
स्पष्टाभावेऽन्तः, अभावपदार्थं अन्तर्गतः

6 MAY 4-10-98

Wednesday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
APR	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
MAY	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-

तयोऽ गुणत्वं नास्तीति विद्वेष्याभावान्
विशिष्टलक्षणभावः इति न अतिव्याप्तिः।

तथापि अस्य लक्षणस्य त्विन्द्रियजन्य-
ज्ञानविषयत्वं सति गुणत्वं इत्याकारक
लक्षणस्य संख्यायां अतिव्याप्तिः।

त्विन्द्रियेण संख्याविषयकज्ञानं जायते।
अस्य ज्ञानस्य संख्या विषयः। त्विन्द्रिय-
जन्य ज्ञानविषयत्वं संख्यायां कतत इति
पुन्यमदलं। स्थूलानु गुणः। अतः गुणत्वं
संख्यायां आयातं इति अतिव्याप्तिः।
तत्परिहारार्थं द्वितीयदलं दयं।

द्वितीयदलं संख्यायां नास्ति। कुतः द्वि-
त्येन त्विन्द्रियं चक्षुरिन्द्रियं।
त्विन्द्रियं चक्षुरिन्द्रियं जन्य ज्ञानस्य
संख्या विषयः। न तु आवेशयः।

एवं च संख्यायां त्विन्द्रियं चक्षुरिन्द्रियं
जन्य ज्ञानविषयत्वमेव वर्तते न तु
ज्ञानविषयत्वाभावरूपं द्वितीयदलं इति
न अतिव्याप्तिः।

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUN	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

MAY 7
Thursday

77

त हि त्वग्निभेदोद्भूतं ज्ञानं ज्ञानविषयत्वे
अति गुणत्वं इत्येवोक्तं धर्माधर्मादिषु
अतिव्यापिः ।

धर्माधर्मादीनां अतिभेदोद्भूतत्वेन
त्वग्निभेदोद्भूतं ज्ञानं ज्ञानविषयत्वं अपि
नास्ति इति त्वग्निभेदोद्भूतं ज्ञानं
ज्ञानविषयत्वाभावं वर्तते । तत्र
धर्माधर्मादिषु गुणत्वमपि वर्तते
इति अतिव्यापिः तत्पारिहाराय प्रथम-
द्वयं देयं ।

धर्माधर्मादीनां अतिभेदोद्भूतत्वेन त्वग्निभेदोद्भूतं
ज्ञानं ज्ञानविषयत्वं नास्ति इति
विशेषणाभावात् विधिषु लक्षणाभावात् ।

रूपादिचतुष्टयं पृथिव्यां पाकजमनित्यं
च । अन्यत्रापाकजं नित्यमनित्यं च ।
नित्यं वा नित्यम् । अनित्यं वा अनित्यम् ।

वैदिकं

रूपादिचतुष्टयं पृथिव्यां पाकजमनित्यं (वैदिकं)
अन्यत्रापाकजं नित्यमनित्यं च । अनित्यं वा अनित्यम् ।

संख्यायाः लक्षणं ।

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUN	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

MAY 9
Saturday

79

एकत्वादि व्यवहार हेतुः संख्या । सा
नवद्वयवृत्तिः । एकत्वादि पराधर्मेण न
एकत्वं नित्यमनित्यं च । नित्यवर्तमानं नित्यम्
अनित्यवर्तमानं अनित्यम् । द्वित्वादिकं तु
सर्वत्राऽनित्यमेव ।

एकत्वादि व्यवहारनिष्ठ कार्यतानिरूपित
कारणतावत्वे सति गुणत्वं संख्यायाः लक्षणं ।

अयं एकं द्वौ त्रौ च इत्याकारक
व्यवहारं प्रति संख्या कारणं । कारणता
संख्यानिष्ठा । कार्यता व्यवहारनिष्ठम् ।
व्यवहारनिष्ठ कार्यतायाः संख्यानिष्ठ
कारणतायाश्च निरूपितत्वं संबन्धः ।
एवं च व्यवहारनिष्ठ कार्यतानिरूपित
कारणतावती संख्या । कारणतावत्वं
संख्यायां वर्तते इति लक्षणसमन्वयः ।

६०

परिमाणस्य लक्षणं

11 MAY
Monday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
APR	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-

मानव्यवहारसाधारणकारणं परिमाणम
नवद्वयवृत्तिः । तच्चतुर्विधम् - अणु
मिद्वन् दीर्घं ह्रस्वं चेति ।

मानव्यवहारनिष्ठकार्यतानिरूपितकारणत्वत्वे
स्ति गुणत्वं परिमाणस्य लक्षणं ।

अणुः अणू अणवः
अणुः अणुनी अणूनि
अण्वी अण्वो अण्वः ।

॥ पृथक्त्वस्य लक्षणं ॥

81

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUN	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

MAY 12
Tuesday

पृथक् व्यवहारोऽसाधारणकारणं पृथक्त्वस्य सर्वद्रव्यवन्ति ।

पृथक् इति व्यवहारः । व्यवहारस्य साधारणकारणं ।

इदं भूम्भान् पृथक् इत्याकारकं व्यवहारं प्रति पृथक्त्वं कारणं । कारणता पृथक्त्वनिष्ठा । कार्यता व्यवहारनिष्ठा । व्यवहारनिष्ठकार्यतानिरूपितं पृथक्त्वनिष्ठकारणतायाश्च निरूपितत्वं संबन्धः । एवं च व्यवहारनिष्ठकार्यतानिरूपितकारणतावाञ्च पृथक्त्वं । कारणतावत्वं पृथक्त्वं वर्तते इति लक्षणसमन्वयः ।

82-1

13

MAY

Wednesday

संयोगव्युत्पन्नं लक्षणं ॥

[illegible]

मेव संयुक्तव्यवहारहेतुः सैषोऽगः ।
मेव द्व्यवृत्तिः ।

అంబు జ్యువగిన్ నంబందత్త నంబరన్.
అంబు జి నీల.

अयं जनेन संयुक्तः इत्याकारक
व्यवहार प्रति संयोगः कारणं । कारणता
संयोगानिष्ठा । कार्यता व्यवहारानिष्ठा
व्यवहारानिष्ठ कार्यतायाः संयोगानिष्ठ कारणतायाश्च
निरूपितत्वं संबन्धः । एवं च व्यवहारानिष्ठ
कार्यतानिरूपित कारणतावाञ्च संयोगः ।
कारणतावत्वं संयोगे वर्तते इति लक्षण
समन्वयः ॥

विभागस्य लक्षण

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUN	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

MAY
Thursday

83
14

संयोगनाशको गुणे विभागः ।
सर्वद्रव्यवृत्तिः ।

संयोगनिष्ठप्रतियोगितानिरूपकद्वयसंनिष्ठ
कार्यतानिरूपितकारणतावत्वे सति
गुणत्वं विभागस्य लक्षणं ॥

विभागेन संयोगः नश्यते । अस्य
नाशस्य संयोगः प्रतियोगी प्रतियोगिता
संयोगनिष्ठः । संयोगनिष्ठप्रतियोगितया
द्वयसंनिष्ठनिरूपकः । अयं द्वयसंनिष्ठकार्यः
विभागः कारणः । एवं च कारणता
विभागनिष्ठकार्यताद्वयसंनिष्ठः ।
द्वयसंनिष्ठकार्यतायाः विभागनिष्ठ
कारणतायाश्च निरूपितत्वं संबन्धः ।
एवं च संयोगनिष्ठप्रतियोगितानिरूपक
द्वयसंनिष्ठकार्यतानिरूपितकारणतावान्
विभागः । ... कारणतावत्वं विभागे वर्तते
इति प्रथमद्वयसमन्वयः ।

विभागे गुणत्वं वर्तते इति द्वितीयद्वयसमन्वयः ॥

५५ ५-१०-१४. परत्वाऽपरत्वयोः लक्षणं

15

MAY
Friday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
APR	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-

परापरव्यवहारोऽसाधारणकारणे
परत्वापरत्वेण पृथिव्यादिचतुष्टयमनो
वृत्तिनी । तच्च द्विविधे - दिक्कृत
कालकृते चेति । दूरस्ते दिक्कृतं परत्वम् ।
समीपस्थे दिक्कृतं परत्वम् । ज्येष्ठ
कालकृतं परत्वम् । कनिष्ठं कालकृतं परत्वम् ।

परापरव्यवहारनिष्ठकार्यता निरूपित
कारणतावत्वे सति गुणत्वं परत्वापरत्वयोः
लक्षणं ।
अयं परः, अयं अपरः इत्याकारक
व्यवहारं प्रति परत्वापरत्वकारणं ।
कार्यता व्यवहारनिष्ठा । कारणता परत्वा-
परत्वनिष्ठा । एवं च व्यवहारनिष्ठ
कार्यतायाः परत्वापरत्वनिष्ठ कारणता-
याश्च निरूपितत्वं संबन्धः ।

एवं च परापरव्यवहारनिष्ठ कार्यता
निरूपित कारणतावत्ता परत्वापरत्वेण ।
कारणतावत्त्वं परत्वापरत्वयोः वतनं
इति लक्षणसमन्वयः ।

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUN	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

MAY 16⁸⁵
Saturday

ಕೆನ್ನ ಸಮೀಪದಲ್ಲೂವ ಪದಾರ್ಥವು
ಅತಿಶಯ (ಧಿವಿ ನಿಮಿತ್ತ), ದೂರದಲ್ಲೂವ
ಪದಾರ್ಥವು ತಿಳಿ (ಧಿವಿ ನಿಮಿತ್ತ). ~~ಇವು~~
ಇವು ಸಮೀಪದಲ್ಲೂವ ಪದಾರ್ಥವು
ದಿವಿ ನಿಮಿತ್ತವು ತಿಳಿವು ದೂರದಲ್ಲೂವ
ಪದಾರ್ಥಕ್ಕೆ ತಿಳಿವು. ಅದರಂತೆ ದಿವಿ-
ದಲ್ಲೂವ ಪದಾರ್ಥವು ದಿವಿ ನಿಮಿತ್ತವು
ಅತಿಶಯವು ಸಮೀಪದಲ್ಲೂವ
ಪದಾರ್ಥಕ್ಕೆ ತಿಳಿವು, ನಾವು ವರ್ತಮಾನ.

46

18 MAY
Monday

गुरुत्वस्य लक्षणं

1982	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
APR	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-

आद्यपतनासमवायिकारणं गुरुत्वम्
पृथिवीजलवृत्तिः ।

आद्यपतननिष्ठसमवायसंबन्धावच्छिन्न
कार्यता निरूपितसमवायसंबन्धावच्छिन्न
कारणतावत्वं गुरुत्वस्य लक्षणं ।

फलं वृक्षात् पतति गुरुत्वात् इत्यत्र
आद्यपतनं कार्यं । गुरुत्वं कारणं ।
आद्यपतनं फलं क्रियाक्रियावतोऽसमवायः
इति नियमानुसारेण समवायसंबन्धेन
वर्तते । एवं च कारिता आद्यपतनिष्ठ
समवायसंबन्धावच्छिन्नः ।

गुणगुणिनोऽसमवायश्चेति नियमानु-
सारेण गुरुत्वं फलं समवायसंबन्धेन
वृत्ते । कारणता गुरुत्वनिष्ठसमवाय-
संबन्धावच्छिन्नः ।

एवं च आद्यपतननिष्ठसमवाय-
संबन्धावच्छिन्नकार्यतायाः,

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUN	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-	-	-

MAY 19
Tuesday

गुरुत्वनिष्ठ सम्वायसंबन्धावच्छिन्न
कारणतामात्रच निरूपितत्वं संबन्धः।

एवं च आद्यपतननिष्ठ सम्वायसंबन्धा
वृच्छिन्न कारणानिरूपित, सम्वाय -
संबन्धावच्छिन्न कारणानां गुरुत्वम्।
कारणतावत्वं गुरुत्वे वर्तते इति
नक्षत्र समन्वयः।

① गुरुत्वम् सम्वायसंबन्धवत्त्वं
कारणतावत्त्वं निरूपितम् इति।

② एतत्त्वम् सम्वायसंबन्धवत्त्वं
कारणतावत्त्वं निरूपितम् इति।

५८

द्वैतस्य लक्षणं

20

MAY

Wednesday,

1992 Su Mo Tu We Th Fr Sa Su Mo Tu We Th Fr Sa Su Mo Tu We Th Fr Sa

APR - - - 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 - - - - -

आद्यस्यन्दनसमवायिकारणं द्वैतम् ।
 पृथिव्यैर्जोवन्ति । तद्विधायं -
 सांख्यद्वैतं नैमित्तिकं च । सांख्यद्वैतं
 जलं । नैमित्तिकं पृथिवैर्जोवन्ति ।

पृथिव्यां घृताद्भवति संयोजनं द्वैतम् ।
 तेजसि सुवर्णादौ ।

आद्यस्यन्दननिष्ठ समवायसंबन्धावच्छिन्न
 कार्यतानिर्गुणं, समवायसंबन्धावच्छिन्न
 कारणतावत् द्वैतस्य लक्षणं ।

जलं स्पन्दति द्वैतत्वात् । आद्यस्यन्दनं
 कार्यं । द्वैतत्वं कारणं । आद्यस्यन्दनं
 जलं क्रियाक्रियावतोः समवायः इति नियमानु-
 सारेण समवायसंबन्धेन वर्तते ।

द्वैतमपि जले गुणगुणिनोः समवायः
 इति नियमानुसारेण समवायसंबन्धेन
 वर्तते ।

एवं च कार्यता आद्यस्यन्दननिष्ठ
 समवायसंबन्धावच्छिन्नं । कारणता

का शिव

४९

1392	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUN	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

MAY

21

Thursday

द्रवत्वनिष्ठ समवायसम्बन्धावच्छिन्नः ।

एवं च आद्यस्यन्दननिष्ठ समवाय-
सम्बन्धावच्छिन्न कार्यतायाः, द्रवत्वनिष्ठ
समवायसम्बन्धावच्छिन्न कारणतायाश्च
निरूपितत्वं सम्बन्धः ।

एवं च आद्यस्यन्दननिष्ठ समवाय-
सम्बन्धावच्छिन्न कार्यतानिरूपितः
समवायसम्बन्धावच्छिन्न कारणतान्त्र
द्रवत्वं । कारणतावत्वं द्रवत्वं वर्तते
इति लक्षण समन्वयः ।

२८

स्नेहस्य लक्षणं

22 MAY
Friday

1982	Sa	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
APR	—	—	—	—	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—

चूर्णादिपिण्डीभावहेतुर्गुणः स्नेहः।
जलमात्रं वृत्तिः।

चूर्णादिपिण्डीभावनिष्ठं कार्यता निरूपितं
कारणतावत्वं स्नेहस्य लक्षणं।

चूर्णादिपिण्डीभावः कार्यः। स्नेहः कारणं।
कार्यता चूर्णादिपिण्डीभावनिष्ठं, कारणता
स्नेहनिष्ठा।

चूर्णादिपिण्डीभावनिष्ठं कार्यतायाः
स्नेहनिष्ठं कारणतायाश्च निरूपितत्वं
सम्बन्धः। एवं च चूर्णादिपिण्डीभाव
निष्ठं कार्यता निरूपितं, कारणतावान्-
स्नेहः। कारणतावत्वं स्नेहं वर्तते
इति लक्षणसमन्वयः।

शब्दस्य लक्षणं

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUN	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

MAY 23
Saturday

श्रोत्राद्वाङ्मयं गुणः शब्दः आकाशमात्रं
वृत्तिः । सद्दिशि विद्यते । ध्वन्यात्मको
वर्णात्मकश्च । तत्र ध्वन्यात्मको भेदाद्वा
वर्णात्मकः संस्कृतभाषादिरूपः ।

श्रोत्रेन्द्रियनिष्ठ जनकत्वानिरूपित
जन्यतावद् ज्ञाननिष्ठ विषयिता निरूपित
विषयतावत् सति गुणत्वं शब्दस्य लक्षणं ।

श्रोत्रेन्द्रियेण शब्दज्ञानं जायते इति
श्रोत्रेन्द्रियं जनकं शब्दज्ञानं जन्यं ।
जनकता इन्द्रियनिष्ठा, जन्यता
शब्दज्ञाननिष्ठा ।

MAY 24
Sunday

एवं च इन्द्रियनिष्ठ जनकतायाः
शब्दज्ञाननिष्ठ जन्यतायाश्च निरूपितत्वं
सम्बन्धः । एवं च श्रोत्रेन्द्रियनिष्ठ
जनकता निरूपित जन्यतावत् शब्दज्ञानं ।

आसेन ज्ञाने शब्दः विषयः । ज्ञानं
विषयः । विषयता ज्ञाननिष्ठा । विषयता
शब्दनिष्ठ । एवं च शब्दज्ञाननिष्ठ

६७

25 MAY
Monday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	S
APR	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-

विषयितायाः शब्दनिष्ठ विषयतायाश्च
निरूपितत्वे सम्बन्धः।

एवं च श्रोत्रेन्द्रियनिष्ठ जनकता-
निरूपित, अन्यतावद् ज्ञाननिष्ठ
विषयिता निरूपित विषयतावान् शब्दः।
विषयतावत्वं शब्दे वर्तते इति
लक्षणा समन्वयः।

(बुद्धिः) ॥ बुद्धिः लक्षणं ॥ १३

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUN	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

MAY 26
Tuesday

सर्वव्यवहारहेतुगुणौ बुद्धिस्तनिम्
सा द्विविधा - स्मृतिरनुभवश्च ।

सर्वव्यवहारनिष्ठकार्यता निरूपित
कारणतावत्वे सति गुणत्वं बुद्धिः लक्षणं

सर्वव्यवहारः कार्यः । कार्यता व्यवहारनिष्ठा
बुद्धिः कारणः । कारणता बुद्धिनिष्ठा ।

सर्वव्यवहारनिष्ठकार्यतायाः बुद्धिः
निष्ठकारणतायाश्च निरूपितत्वं संबन्धः

एवं च सर्वव्यवहारनिष्ठकार्यतानिरूपित
कारणतावत्त्वं बुद्धिः । ... कारणतावत्त्वं
बुद्ध्या वर्तते इति लक्षणं समन्वयः ।

७५

स्मृतेः लक्षणं

२०००

27

MAY

Wednesday

1982	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
APR	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-

संस्कारमात्रजन्यं स्मृतं स्मृतिः।

संस्कारः एव संस्कारमात्रं। संस्कारमात्रेण
जन्यं संस्कारमात्रजन्यं।

लक्षणं तु (संदोषरूप) संस्कारजन्यत्वे
साति संस्कारितराजन्यत्वे साति स्मृतत्वं

विस्तार रूप ! — संस्कारनिष्ठजनकता
निरूपित जन्यतावत्त्वे साति संस्कारनिष्ठ
प्राप्तियोगिता निरूपक संदोषनिष्ठ जनकता
निरूपित जन्यताभाववत्त्वे साति
स्मृतत्वं स्मृतेः लक्षणं।

संस्कारेण स्मरणं जायते। अतः संस्कारः
जनकः स्मरणं जन्यं। जनकता संस्कारनिष्ठ
जन्यता स्मरणनिष्ठा। संस्कारनिष्ठजनकतायाः
स्मरणनिष्ठजन्यतायाश्च निरूपितत्वं संबन्धः
एवं च संस्कारनिष्ठजनकतानिरूपित

8-10-98

95

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUN	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

MAY 28
Thursday

जन्यतावत् स्मरणं । जन्यतावत् स्मरणे
वर्तते इति प्रथमद्वयम् ।

संस्कारोत्तरं प्रत्यक्षादिभिः स्मरणं
न जायते । संस्कारोत्तरं प्रत्यक्षादिः ।
प्रत्यक्षादिः प्रत्यक्षात्मकज्ञानं प्रति जनकः
ज्ञानं जन्यम् । जनकता संस्कारानिष्ठ
प्रतियोगितानिरूपक भेदवन्निष्ठम् । जन्यता
ज्ञाननिष्ठम् । संस्कारनिष्ठ प्रतियोगितानिरूपक
भेदवन्निष्ठ जनकतायाः ज्ञाननिष्ठ
जन्यतायाश्च निरूपितत्वं सम्बन्धः ।

एवं च संस्कारनिष्ठ प्रतियोगितानिरूपक
भेदवन्निष्ठ जनकतानिरूपित जन्यता
प्रत्यक्षादि ज्ञाने वर्तते । न तु
स्मरणे वर्तते ।
किं तु जन्यता आवृत्त स्मरणे वर्तते इति
जन्यता आवृत्तरूपं द्वितीयद्वयम् । अस्मिन्
ज्ञाने ज्ञानत्वं वर्तते इति तृतीयद्वयम् ।

संस्कारोत्तरं १ संस्कारभेदः २ संस्कारनिष्ठ
प्रतियोगिता निरूपक भेदवान् ।

29 MAY
Friday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
APR	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-

- ① प्रत्यक्षात्मक ज्ञानस्य प्रत्यक्षः जनकः
- ② अनुभूत्यात्मक ज्ञानस्य अनुमानः जनकः
- ③ उपमित्यात्मक ज्ञानस्य उपमानः जनकः
- ④ श्रावदबोधात्मक ज्ञानस्य शब्दः जनकः ॥

अनुभवस्य लक्षणं
तद्भिन्नं ज्ञानमनुभवः । सः द्विविधः -
यथाथोऽयथायथं ।
तस्याः (स्मृत्याः) भिन्नं = तद्भिन्नं ।

स्मृतिभिन्नत्वे सति ज्ञानत्वं अनुभवस्य लक्षणं ।

स्मृतिनिष्ठ प्रतियोगितानिरूपकभेदवत्त्वे सति
ज्ञानत्वं अनुभवस्य लक्षणं ।

अनुभवः स्मृतिः न । एवं च अनुभवे स्मृतिः
सकाशात् भेदे वर्तते । भेदस्य प्रतियोगी
स्मृतिः । प्रतियोगिता स्मृतिनिष्ठा ।
स्मृतिनिष्ठ प्रतियोगितया निरूपकः भेदः ।
तद्वद् भेदवान् अनुभवः । तद्वद्
भेदवत्त्वं अनुभवे वर्तते इति लक्षणं
समन्वयः ।

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUN	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	—	—	—	—

97
MAY 30
Saturday

यथार्थानुभवस्य लक्षणं ।

तद्वति तत्प्रकाशोऽनुभवो यथार्थः । यथा-
रज्जुत इदं रज्जुत्वमिति ज्ञानम् ।
सैव प्रमेत्युच्यते ।

प्रकाशीभूत धर्म निष्ठा धैयतानिरूपिताधिकरणता-
वन्निष्ठ विशिष्टतानिरूपकत्वे सति पूर्वोक्त-
धर्मनिष्ठा प्रकारतानिरूपकत्वे सति ज्ञानत्वं

यथा रज्जौ "इदं रज्जुत्वं" इति ज्ञानं तत्र अस्य
लक्षणस्य समन्वयः ।

अस्मिन् ज्ञाने इदं पदार्थः विशेषः ३१

रज्जुत्वं प्रकारः । रज्जुत्वं इदं पदार्थ

वर्तते इति इदं पदार्थः अधिकरणं ।

रज्जुत्वं आधेयः । रज्जुत्वमेव प्रकाशीभूत
धर्मः ।

एवं च आधेयता प्रकाशीभूतधर्मनिष्ठा,
अधिकरणता इदं पदार्थनिष्ठा ।

प्रकाशीभूतधर्मनिष्ठाधैयतायाः, इदं पदार्थ
निष्ठाधिकरणतायाश्च निरूपितत्वं संबन्धः ।

एवं च प्रकाशीभूतधर्मनिष्ठाधैयतानिरूपित

天

1 JUNE
Monday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAY	—	—	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	—	—	—	—	—	—

अधिकरणतावान् इदं पदार्थः सः एव
आत्मन् राजे विशिष्यते विशिष्यता
अधिकरणतावान् इति विशिष्यतया
निरूपकं इदं रज्जते इत्याकारकं ज्ञानं
निरूपकत्वं इदं रज्जते इत्याकारकं ज्ञानं
वर्तते इति प्रथमं दर्शयति ।

अथ, पूर्वोक्त धर्मः (रजतत्वं) अस्मिन्
ज्ञाने प्रकारः। प्रकारता पूर्वोक्त धर्मनिष्ठा
प्रकारतया निरूपक इदं रजतं इत्याकाश
ज्ञानं इति द्वितीयद्वयम्।

अस्मिन् शाने (इदं शानं इत्याकाशे शाने)
शानत्वं अपि वर्तते इति तृतीयं दर्शयति ।

ए. नरसिम्ह

(సంఖ్య 1) ~~1~~ నాలుగు వచ్చినా చక్కగా
నడచింది లాభం 11 (మొత్తం 3 నీటి వ్యయం 20
నీటి వ్యయం)

(5) అక్షర అక్షరము దే.రా.ద్యు. స్వ.రే.వలె వున్నది -
దే.రా.ద్యు. స్వ.రే.వలె అక్షరము
అక్షరము అక్షరము = అక్షరము అక్షరము
అక్షరము అక్షరము

→ ^உபிழை

9-10-98

99

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUL	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-	-

JUNE

Tuesday

2

अयथायानुभवस्य लक्षणं :-

तदभाववति तत्प्रकारकोऽनुभवोऽयथायथं
यथा-शक्तौ "इदं व्रजतमिति ज्ञानम्।
सैवाऽप्रमेत्युच्यते।

तस्य अभावः तदभावः। तदभावः अस्मिन्
अस्तीति तदभाववान्। तस्मिन् तदभाववति।
सैः प्रकारैः यस्मिन् तत् तत्प्रकारक।
तत्प्रकारकं च तत् ज्ञानं च तत्प्रकारक
ज्ञानं - ज्ञानस्य भावः ज्ञानत्वं।

अथ तदभावः तत्प्रकारकं (अथ तदभावः तत्प्रकारकं
तदभावः, तत्प्रकारकं, तत्प्रकारकं, तत्प्रकारकं
तदभावः तत्प्रकारकं तत्प्रकारकं तत्प्रकारकं
तदभावः तत्प्रकारकं तत्प्रकारकं तत्प्रकारकं

प्रकाशभूतधर्मनिष्ठ प्रतियोगिता निरूपकाभाव
वान्निष्ठा होयता निरूपिताधिकरूपावन्निष्ठ
विशेषणानिरूपकत्वं सति, पूर्वोक्तधर्मनिष्ठ
प्रकाशानिरूपकत्वं सति, ज्ञानत्वं
अयथाय ज्ञानत्वं।

100

3 JUNE
Wednesday

1982	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAY	--	--	--	--	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	31	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

श्रुतिको दृष्टा इदं रज्जनं इत्याकारक
ज्ञानं । तत्र अस्य लक्षणस्य समन्वयः
अस्मिन् ज्ञाने इदं पदार्थः विशेष्यः ।
रज्जनं प्रकारः । रज्जनत्वं इदं पदार्थं
नास्ति इति प्रकारिभूतधर्मनिष्ठ प्रतियोगिता
निरूपकाभावः इदं पदार्थं वर्तते इति
इदं पदार्थः अधिकरणं ।

आधेयता प्रकारिभूतधर्मनिष्ठ प्रतियोगिता
निरूपकाभावनिष्ठा । अधिकरणता इदं
पदार्थनिष्ठा । इदं पदार्थनिष्ठ
अधिकरणतायाः प्रकारिभूतधर्मनिष्ठ
प्रतियोगिता निरूपकाभावनिष्ठाधेयतायाश्च
निरूपितत्वं संबन्धः ।

एवं च प्रकारिभूतधर्मनिष्ठ प्रतियोगिता
निरूपकाभावनिष्ठाधेयता निरूपिताधिकरणता
वान् इदं पदार्थः । सूत्रं एव अस्मिन्
ज्ञाने विशेष्यः । विशेष्यता अधिकरणता
वन्निष्ठा । विशेष्यतया निरूपकं इदं
रज्जनं इत्याकारक ज्ञानं । निरूपकत्वं
इदं रज्जनं इत्याकारक ज्ञानं

वर्तते इति प्रथमं दलं ।

अथ पूर्वोक्त धर्मः (रजतत्वं) अस्मिन्
ज्ञाने प्रकारः । प्रकीर्तता पूर्वोक्त धर्मनिष्ठ
प्रकाशतया निरूपकं इदं रजतं इत्याकाशक
ज्ञानं इति द्वितीयं दलं ।

अस्मिन् ज्ञाने ज्ञानत्वं अपि वर्तते इति
तृतीयं दलं ।

मथार्थानुसूच्यत्वं विधेः - प्रत्यक्षानुमित्युप
मिति शाब्दभेदान् ।

- १) प्रत्यक्षः - अयं घटः
- २) अनुमितिः - पक्वं वह्निमान् । पक्षः साध्यवान्
- ३) उपमितिः - अयं अनेन पदेन वाच्यः

इत्याकाशक ज्ञानं ।

- ४) शाब्दबोधः - अहं गच्छामि इति वाक्यजन्य
ज्ञानं । गमनानुसूचकृतिमान् अहं ।

शाब्दबोधे अर्थ संसर्ग ज्ञानं शाब्दबोधः ।

अथ शाब्दबोधे अर्थ संसर्ग ज्ञानं शाब्दबोधः ।

5 JUNE
Friday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAY	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

(ब्रह्मस्य अयं ब्राह्मणं प्रत्यक्षं च
 अनुमितं च उपमितं च ब्राह्मणं
 प्रत्यक्षानुमितं उपमितं ब्राह्मणं । ब्राह्मणं
 ब्रह्म ब्राह्मणं ब्रह्म - तस्मान् ।

साध्यव्याप्यहेतुमान् अयं पक्षः इति

साध्येन व्याप्यहेतुमान् साध्यव्याप्यहेतु
 साध्यव्याप्यहेतुमान् साध्यव्याप्यहेतु
 साध्यव्याप्यहेतुमान् ।
 साध्यव्याप्यहेतुमान् । अस्मिन् अस्तीति
 साध्यव्याप्यहेतुमान् ।

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUL	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	—	—	—	—	—	—	—	—

JUNE 6
Saturday

1) ईश्वर अद्वैत ब्रह्म	ईश्वर अद्वैत ब्रह्म ब्रह्म	ईश्वर अद्वैत ब्रह्म ब्रह्म
2) अनुमान हेतुः साध्यव्याप्यः इत्याकारकं ज्ञानं	प्रामाण्यः साध्यव्याप्य हेतुमानः अथै पक्षः इत्याकारकं ज्ञानं	अनुमितिः पक्षः साध्यवान्
3) उपमानं साध्ययुक्तानं उपमानं गो सदृशः	अतिदिष्टं प्रामाण्यं वारव्याथ स्मरणं अद्वैत ब्रह्म अद्वैत ब्रह्म	संज्ञासंज्ञि संबन्ध ज्ञानं उपमितिः
4) शब्द	वाच्यवाचकं संबन्ध ज्ञानं	वाच्यवाचकं JUNE 7 Sunday

इहं पुस्तकं इत्याकारक ज्ञानं फलप्रत्यक्षां
पदार्थविशिष्ट इन्द्रिय - करण प्रत्यक्षां
ॐ इहं लब्धं इहं लब्धं इहं लब्धं इहं लब्धं

8 JUNE
Monday

करण

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAY	-	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-

तत्करणमपि चतुर्विधं -
प्रत्यक्षानुमानोपमानशब्दभेदान् ।

करणस्य लक्षणं

असाधारणं कारणं कारणम्
व्यापारवत्तासम्बन्धेन यत् कारणं तत्
करणं ।
लक्षणं तु — व्यापारद्वारा कार्यजनकत्वं
करणस्य लक्षणं ।
यथा दारु दुधीभावः प्रीति कुठारः ।

कुठारः अर्ध्विधौदेशः संयोगरूपः
व्यापारद्वारा एव दारुच्छेदनं करोति ।
अतः दारु दुधीभावः फलं । अर्ध्विधौदेशः
संयोगः व्यापारः । कुठारः करणं ।
एवं प्रत्यक्षादिषु सातव्यं ।

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUL	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	—	—	—	—	—	—	—	—

JUNE 9
Tuesday

कारणस्य लक्षणं
कार्य नियत पूर्ववृत्ति कारणम् ।
पूर्व वृत्तिः यस्य तत् पूर्ववृत्ति ।

नियतस्य तत् पूर्ववृत्ति च नियतपूर्ववृत्ति
कार्यस्य नियतपूर्ववृत्ति कार्यनियतपूर्ववृत्ति

लक्षणं तु - कार्यनियतत्वे सति कार्यपूर्व-
वृत्तित्वं कारणस्य लक्षणं ।

समन्वयस्तु - दण्डः घटसृष्टिं प्रति नियतः
तथा घटसृष्टिद्वारा अन्यवृत्ति पूर्ववृत्ति
दण्डः वर्तते इति कार्यनियतत्वं कार्य -
पूर्व वृत्तित्वं च दण्डे वर्तते इति दण्डे
लक्षणं समन्वयः ।

106

10-10-98

10 JUNE
Wednesday

1998	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAY	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

कार्यस्य लक्षणं
कार्यप्रागभावप्रतियोगि

प्रागभावप्रतियोगित्वं कार्यस्य लक्षणं।

एते समन्वये। एतस्मिन् प्राक्
सूच्यमानं यः एतद्भावः वर्तते सः
एतद्प्रागभावः एतस्मिन् नान्तर नश्यति।
ननु एतद्प्रागभावस्य प्रतियोगि एतः
इति प्रागभावप्रतियोगित्वं एते वर्तते इति
लक्षणं समन्वये।

कारणं

101

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUL	--	--	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	--
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	--	--	--	--	--	--	--	--

JUNE 11
Thursday

कारणं त्रिविधं - समवायसम्बन्धविनिमित्तबोद्धव्यं

समवायिकारणस्य लक्षणं

यत्समवेतं कार्यमुत्पद्यते तत् समवायिकारणम् । यथा - तन्त्रबहु पटस्य । पटश्च स्वगत रूपोदकः ।

लक्षणं तु - समवायसम्बन्धावच्छिन्नकार्यता निरूपित तादृश्य सम्बन्धावच्छिन्न कारणतावत् समवायिकारणस्य लक्षणं ।

कार्यं पटत्वात् स चून् तन्त्रो समवायसम्बन्धेन वेतते । कारणं तन्त्रः पटः तन्त्रो समवायसम्बन्धेन विद्यमानः सन् कार्यं तन्त्रं स्वस्मिन् एव तादृश्यसम्बन्धेन विद्यमानः सन् पटं प्राति कारणं ।

कारणता तन्त्रनिष्ठा तादृश्य - सम्बन्धावच्छिन्न । कार्यता पटनिष्ठा

11-10-98.

109

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUL	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-	-

JUNE 13
Saturday

असम्बन्धिकाकारणस्य लक्षणं.
कार्येण कारणेन वा सहेतुकारिणोर्नार्थे
सम्बन्धेन सत्त्वं कारणसम्बन्धिकाकारणप्र
यथा - तन्तुसंयोगः पटस्य, तन्तुरूपं
पटरूपस्य ।

लक्षणं — सम्बन्धसम्बन्धावच्छिन्नं कार्येण
निरूपितं सम्बन्धं, स्वसम्बन्धि सम्बन्धत्वं
एतदन्यतरं सम्बन्धावच्छिन्नं कारणत्वत्वं
असम्बन्धिकाकारणस्य लक्षणं ।

सम्बन्धस्तु — पटं प्रति तन्तुसंयोगः
असम्बन्धिकाकारणं । तथा पटस्य 14
प्रति तन्तुगतत्वरूपं असम्बन्धिकाकारणं ।
तत्र सम्बन्धः — पटः तन्तो सम्बन्ध-
सम्बन्धेन विद्यमानः सन् कार्यः ।
तन्तुसंयोगः तन्तो सम्बन्धसम्बन्धेन
विद्यमानः सन् पटं प्रति कारणः ।

कार्येण पटनिष्ठा सम्बन्धावच्छिन्नं
कारणत्वं तन्तुसंयोगनिष्ठं सम्बन्धावच्छिन्नं
वाच्यं । एव च सम्बन्धावच्छिन्नं
वाच्यं

15 JUNE
Monday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAY	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

संयोगानि कारणतायाः समवाय-
सम्बन्धावच्छिन्न पक्षनिष्ठ कार्यतायाश्च
निरूपितत्वं सम्बन्धः।

एवं च समवायसम्बन्धावच्छिन्न पक्षनिष्ठ
कार्यता निरूपित समवायसम्बन्धावच्छिन्न
कारणतावान् तन्नु संयोगः।
कारणतावत्वं तन्नु संयोगे वर्तते
इति लक्षण समन्वयः।

अथ तन्नु रूपे समन्वयः।

पटरूपं पटे समवायसम्बन्धेन
विद्यमानं सत् कार्यं। तन्नु रूपं
अपि पटे स्वसमवाये समवेतत्वं
सम्बन्धेन पटे विद्यमानं सत् पटरूपं
प्रति कारणं।
तथाहि स्वं तन्नु रूपं। स्वसमवाये
कारणं तन्नुः। तस्मिन् तन्नु पटः
समवायसम्बन्धेन वर्तते इति स्वसमवाये
समवेतः पटः। स्वसमवाये समवेतत्वं
पटे वर्तते इति स्वसमवाये

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUL	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	—	—	—	—	—	—	—	—

JUNE
Tuesday

16

11/1

समवेतत्वं सम्बन्धेन तन्तु रूपं पदे
आयतं । एवं च कारणता तन्तु-
रूपनिष्ठा स्वसमवायि समवेतत्वं
सम्बन्धावच्छिन्नं, कार्यता पदरूपनिष्ठा
समवायसम्बन्धावच्छिन्नम् ।

तन्तु रूपनिष्ठा स्वसमवायि समवेतत्वं
सम्बन्धावच्छिन्नं कारणतायाः पदरूप-
निष्ठा समवायसम्बन्धावच्छिन्नं, कार्यतायाः
निरूपितत्वं सम्बन्धः ।

? एवं च

112

17 JUNE

Wednesday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAY	-	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-

ಪೆಟರು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಬೇಕೆಂದರೆ ಕೆಂಪುಗಳು
 ಬೇಡು. ಅಂದರೆ ಕೆಂಪುಗಳೇ ವಿಲಕ್ಷಣ
 ಬಾಧೆ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಯೋಗದಿಂದ ಪೆಟರು
 ಬೆರಗಾಯಿತು ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಕೆಂಪುಗಳು
 ಪೆಟರ್ಗೆ ಅವಯವಗಳು. ಪೆಟರು
 ಅವಯವಿ. "ಅವಯವ ಅವಯವಿನೊಂದಿಗೆ
 ಸೇರುತ್ತಾನೆ" ಎಂಬ ನಿಯಮಾನುಸಾರ
 ಪೆಟರು ಪೆಟರು ಅವಯವಗಳಾದ
 ಕೆಂಪುಗಳಿಗೂ ಸೇರುತ್ತಾನೆ ಕಂಬಂಧವು.
 ಇದೇ ಪೆಟರನ್ನು ಕುರಿತು ಕೆಂಪುಗಳು
 ಸೇರುತ್ತಾನೆ ಕೊರಗಿವಾಗಿದೆ. ಅದರಂತೆ
 ಕೆಂಪುಗಳಿಗೆ ಹತ್ತಿರವು ಸೇರುತ್ತಾನೆ
 ಕೊರಗಿವಾಗಿದೆ. ಅದರಂತೆಯೇ ಪೆಟರನ್ನು
 ಕುರಿತು ಈ ಎಂಟು ಕೆಪಿಗಳ
 ಸೇರುತ್ತಾನೆ ಕೊರಗಿ.

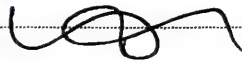
ಕೆಪಿಗಳ ಸಂಯೋಗವು
 ಪೆಟರನ್ನು ಕುರಿತು ಅಸಮವಾದವುಕೊರಗಿ
 ಓ ಕೆಪಿಗಳಿಗೆ ಯಗ್ನು ಸೇರುತ್ತಾನೆ
 ಕೊರಗಿವಾಗಿದೆ. ಪೆಟರು ಈ ಪೆಟರನ್ನು
 ಕುರಿತು ಕೆಂಪುಗಳ ರೂಪವು ಅಸಮವಾದ
 ಕೊರಗಿವಾಗಿದೆ. ಈ ಪೆಟರನ್ನು ಕುರಿತು

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUL	--	--	--	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	--	--	--	--	--	--	--	--

JUNE
Thursday

113
18

ಕುರಿಂದ (ನೇಕಿರ), ಕುರಿವೇಳು ಈಶ್ವರ
ಅದ್ವೈತ, ಶಿಲ ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಿಮ್ಮ
ಶಿರಣಿ, ಅದರಂತೆ ಭೇದವನ್ನು
ಕುರಿತು ಇತಿ, ದಂಡ, ಕುಲಾಲ, ಈಶ್ವರ
ಶಿಲ ಇವೆದೆ ನಿಮ್ಮ ಶಿರಣಿಗಳು.

ಶಿವರು ಬಾಧೆ ಸ್ವಭಾವ ಮನಕ
ನಂಬುತ್ವ ಬಾಧೆ ಎದೆ ಕೆವಲಗಳೆಲ್ಲ
ರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಕೆವಲವುಗಳೆಲ್ಲ
ನಂಬೋವು ಇದ್ದು ಭೇದವನ್ನು ಕುರಿತು
ಶಿರಣಿ ಬಾಗಿದೆ.

- ೧) ಅವನು ಅವನು ಅವನು ಕುರಿತು
ನಂಬುತ್ವ ಶಿರಣಿ.
- ೨) ಅವನು ನಂಬೋವು ಅವನು ಅವನು
ಕುರಿತು ಅವನು ಅವನು ಶಿರಣಿ.
- ೩) ಅವನು ಅವನು ಅವನು ಅವನು
ಕುರಿತು ನಂಬುತ್ವ ಶಿರಣಿ.
- ೪) ಅವನು ಅವನು ಅವನು ಅವನು
ಕುರಿತು ಅವನು ಅವನು ಶಿರಣಿ.

114
19

JUNE

Friday

1982	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAY	-	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-

- 5) గండుగళ సంధిగళపు వేటల్లో
అనేకమంది రోతది.
- 6) వేటపు వేటద గుణిగళన్న కురిమ
వేటమంది రోతది.
- 7) రేంకు రావపు వేటద రావపున్న
కురిమ అనేకమంది రోతది.

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUL	--	--	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	--	--	--	--	--	--	--	--

JUNE 20
Saturday

निमित्तकारणस्य लक्षणं

तदुभयभिन्नं कारणं निमित्तकारणम्
यथा - तुरीयेमादिकं पटस्य

तदुभयभिन्नं = इत्यत्र च ०५ इत्यत्र च ०५
इति च ०५ इति च ०५ इति च ०५
इति च ०५ इति च ०५ इति च ०५

समवाय्यसमवायिभिन्नं कारणं
निमित्तकारणमित्यर्थः।

समवायिकारणभिन्नत्वे सति
असमवायिकारणभिन्नत्वे सति कारणत्वं
निमित्तकारणस्य लक्षणं।

JUNE 21
Sunday

पटं प्रति तुरीयेमादिकं कारणं। किं तु
तत् न समवायिकारणं नापि
असमवायिकारणं। एवं च समवायिकारण
भिन्नत्वं असमवायिकारणभिन्नत्वं च
तुरीयेमादिकं वर्तते। अतः तुरीयेमादिकं
निमित्तकारणं इति गीयते।

22 JUNE
Monday

1982	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAY	-	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-

तदेतद्विधिप्रकारणमध्ये यद्विध्यावर्ण
कारणं तदेव कारणम् ।

प्रत्यक्षाप्रमाण लक्षणं (करण प्रत्यक्षा)

तत्र प्रत्यक्षाज्ञानकरणं प्रत्यक्षम् ।

प्रत्यक्षान्न तत् ज्ञानं च प्रत्यक्षाज्ञानस्य
करण - प्रत्यक्षाज्ञानकरणम् ।

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

प्रत्यक्षात्मकज्ञाननिष्ठ कार्यता निरूपित
व्यापारसम्बन्धान्धत्वेन कारणतावत्वं
करण प्रत्यक्षस्य लक्षणम् ।

चक्षुरिन्द्रियं इन्द्रियार्थं ज्ञानिकर्षं द्वात्रिंश
रूपं प्रत्यक्षा ज्ञानयति । एवं च रूपज्ञानं
कार्यम् । चक्षुरिन्द्रियं कारणम् । कार्यता
रूपज्ञाननिष्ठा । कारणता चक्षुरिन्द्रिय
निष्ठा । रूपज्ञाननिष्ठ कार्यतायाः ॥

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUL	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-	-

117
JUNE 23
Tuesday

ચહાલિસિન્દિયાનિષ્ઠ કારણતાયાદ્ય
નિરુપિતત્વ સમ્બન્ધઃ । રૂપજ્ઞાનિષ્ઠ
કારણતાનિરુપિત ન્યાયસમ્બન્ધાવાચ્છેદ
કારણતાવત્ કરણપ્રત્યક્ષ ।
કારણતાવત્ કરણપ્રત્યક્ષ વતિ રૂપ ।

રૂપવત્ કરણ પ્રત્યક્ષ રૂપવત્ કરણ પ્રત્યક્ષ
રૂપવત્ કરણ પ્રત્યક્ષ રૂપવત્ કરણ પ્રત્યક્ષ

રૂપવત્ કરણ પ્રત્યક્ષ રૂપવત્ કરણ પ્રત્યક્ષ
રૂપવત્ કરણ પ્રત્યક્ષ રૂપવત્ કરણ પ્રત્યક્ષ

14

फल प्रत्यक्षस्य लक्षणं

24

JUNE

Wednesday

1982	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAY						1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31						

(फलप्रत्यक्षस्य)

इन्द्रियार्थसन्निकर्षजन्य ज्ञानं प्रत्यक्षम्

(ज्ञानाकरुणकं ज्ञानं प्रत्यक्षम्)
तद्विधम् निर्विकल्पकं सन्निकर्षकं चेति।इन्द्रियवच्च अर्थवच्च इन्द्रियार्थो
इन्द्रियार्थयोः सन्निकर्षः। सन्निकर्षेण
जन्यं।लक्षणं — इन्द्रियनिष्ठ प्रतियोगितानिरूपक
अर्थनिष्ठ अनियोगिता निरूपक सम्बन्ध
निष्ठ जनकता निरूपित जन्यतावत्वे
सति ज्ञानत्वं प्रत्यक्षात्मक ज्ञानस्य लक्षणंलक्षण समन्वयः। — चक्षुरिन्द्रियं अर्थः
रसद्वयोः सन्निकर्षेण रूपज्ञानं
प्राप्यते। अस्य सन्निकर्षस्य चक्षुरिन्द्रियं
प्रतियोगि। अर्थः अनियोगि।
प्रतियोगिता चक्षुरिन्द्रिय निष्ठा।
अनियोगिता अर्थनिष्ठा।चक्षुरिन्द्रियनिष्ठ प्रतियोगितायाः,
अर्थनिष्ठ अनियोगितायाश्च निरूपकः
अर्थ सम्बन्धः। अर्थ सम्बन्धः

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUL	--	--	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	--	--	--	--	--	--	--	

JUNE 25
Thursday

जनकः । अर्थज्ञानं जन्यं ।
जनकता सम्बन्धनिष्ठा । जन्यता
अर्थज्ञाननिष्ठा । सम्बन्धनिष्ठ
जनकतायाः, अर्थज्ञाननिष्ठ जन्यतायाः
च निरूपितत्वं सम्बन्धः ।

एवं च इन्द्रियनिष्ठ प्रतियोगिता
निरूपक अर्थनिष्ठ अनिर्वायिता निरूपक
सम्बन्धनिष्ठ जनकता निरूपित
जन्यतावत् - प्रत्यक्षात्मकज्ञानं ।
जन्यतावत् प्रत्यक्षात्मकज्ञानं वर्तते
इति लक्षात् समन्वयः ।

अस्मिन् ज्ञाने ज्ञानत्वं अपि वर्तते

- 1) 2000000 1000000 1000000 1000000
- 2) 1000000 1000000 1000000 1000000

120

26 JUNE
Friday

1982	Sa	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAY	--	--	--	--	--	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	--	--	--	--	--	--

तत्र निष्प्रकारकं ज्ञानं निर्विकल्पकम्
यथा किञ्चिद्विदुमिति ।

सप्रकारकं ज्ञानं सविकल्पकम् । यथा
बाह्यजायं, दूयामोयमिति, डित्थोऽयं ।

सन्निकर्षः

प्रत्यक्षज्ञानं हेतुविन्दुयार्थसन्निकर्षः
षट्विधः - १ संप्रयोगः २ सम्युक्तसमवायः
३ सम्युक्तसमवेतसमवायः ४ समवायः
५ समवेतसमवायः ६ विशेषणविशेष्यभावश्चेति

१) चक्षुषा घटप्रत्यक्षजनने संप्रयोगः सन्निकर्षः ।
~~चक्षुः~~ चक्षुर्विन्दुयेण घटप्रत्यक्षं
(घटज्ञानं) जायते । तत्र घटचक्षुषोः
सम्योगः सन्निकर्षः । घटस्य पार्थिव
द्रव्यत्वात्, चक्षुषः तज्ज्ञो द्रव्यत्वात् ।

२) घटरूपप्रत्यक्षजनने सम्युक्तसमवायः
सन्निकर्षः चक्षुःसम्युक्ते घटे
रूपस्य समवायात् ।

12-10-98

शुद्धिजाल 121

1992 Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUL	--	--	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	--	--	--	--	--	--	--

JUNE 27
Saturday

चक्षुःश्रिष्टियेण घटनिष्ठरूपज्ञानं जायते
तदा चक्षुःश्रिष्टिय घटमात्ररूपयोः - सम्युक्त
समवाय सन्निकर्षः। चक्षुःसम्युक्तः घटः
तत्र समवाय सम्बन्धेन रूपं वर्तते इति
सम्युक्तसमवायः रूपं वर्तते।

3) रूपत्वं सामान्यप्रत्यक्षे सम्युक्तसमवेत -
समवायः सन्निकर्षः, चक्षुःसम्युक्ते घटे
रूपं समवेतं तत्र रूपत्वस्य समवायात्।

अथ तादृश चक्षुःसम्युक्तघटनिष्ठ
रूपनिष्ठ रूपत्वरूप जातिप्रत्यक्षे
अपि जायते। तत्र चक्षुःश्रिष्टिय Sunday 28
रूपत्वयोः सम्युक्तसमवेतसमवायसन्निकर्षः।

चक्षुःसम्युक्तः घटः। तत्र घटे समवाय -
सम्बन्धेन विद्यमानं (समवेतं) रूपं। तत्र
रूपं समवायसम्बन्धेन वर्तते रूपत्वं इति
चक्षुःसम्युक्तसमवेत समवायः रूपत्वं
आयातं। एवं च चक्षुषा रूपत्वं
ज्ञाने। सम्युक्तसमवेत समवाय सन्निकर्षः।

29 JUNE
Monday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
MAY	-	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-

१) पार्थिवद्रव्य - धातुद्रव्य
 २) जलद्रव्य - रसनाद्रव्य
 ३) तेजोद्रव्य - चक्षुरिन्द्रिय
 ४) वायुद्रव्य - त्वग्निन्द्रिय
 ५) आकाशाद्रव्य - श्रोत्रेन्द्रिय।
 (श्रोत्र - अकारान्तः पुनर्द्रव्यम्)

(शब्द प्रत्यक्षः)

श्रोत्रेण शब्दसाक्षात्कारे समवायः
 सन्निकर्षः, कर्णविवरवत्याकाशाभ्य
 श्रोत्रत्वाच्छब्दस्याकाशात्पुनत्वाद्
 गुणगुणिनोः च समवायात् ॥

१) शब्दत्वसाक्षात्कारे समवेतसमवायः सन्निकर्षः
 श्रोतसमवेत शब्दे शब्दत्वस्य समवायात्।

श्रोत्रेन्द्रियेण शब्दज्ञानं जायते। तत्र
 शब्दे श्रोतयोः आकाशाद्रव्यत्वात् समवायः -
 सन्निकर्षः। शब्दस्य गुणत्वात्, श्रोतः
 द्रव्यत्वात्।

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUL	--	--	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	--	--	--	--	--	--	--	--

123
JUNE 30
Tuesday

श्रोत्रेन्द्रियेण ब्रह्मनिष्ठ ब्रह्मत्वं प्रत्यक्षा
 जायते । तदा श्रोत्रेन्द्रिय (ब्रह्मनिष्ठ)
 ब्रह्मत्वयोः समवेत समवायः । श्रोत्र
 समवेतः ब्रह्मत्वं । ब्रह्मे समवाय सम्बन्धेन
 ब्रह्मत्वं वर्तते इति समवेत समवायः

अभावप्रत्यक्षे विमोषणविमोष्याभावः
 सन्निकर्षः । घटाभाववद्भूतलमित्यत्र
 चक्षुःसम्भुक्ते भूतले घटाभावस्य
 विमोषणत्वात् ।

अभावप्रत्यक्षे विमोषणविमोष्याभावः सन्निकर्षः ।
 भूतले घटाभाववत् इति भूतलविमोष्यक
 घटाभावप्रकारकं ज्ञानं जायते ।

अतः चक्षुस्तम्भुक्ते भूतले चक्षुषः
 तेजो द्रव्यत्वात्, भूतलस्य पार्थिवद्रव्यत्वात्

भूतले घटाभावः इति विमोषणः ।
 विमोषणता अभावनिष्ठा । एवं च चक्षुषा
 घटाभावज्ञानकाले विमोषणविमोष्याभाव
 सन्निकर्षः ।

124

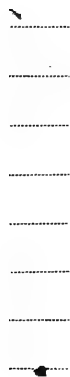
JULY

Wednesday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUN	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

विशेषणविशेष्यभाव मञ्जिकर्षः नाम
विशेषणता विशेष्यता इत्यथेष्टम्॥

अथर्ववेद - अथर्ववेद वेद
अथर्ववेद - अथर्ववेद वेद

128

6

JULY

Monday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUN	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	—	—	—	—

अनुमिति. अनुमिति ७

अनुमिति: पष्ट्या: = कार्यना १२

करणम्: व्यापारमन्त्र-ध्यावच्छिन्न कारणानां
करणम् इत्यत्र प्रथमाया: अभेदः

अथ

अनुमान

रक्कडम्

अनुमिति + 6 + कारण एकदेश + कारणानां
+ प्रथमा किमर्थं + अभेद + अनुमान

करणम्.

English - मन्त्र - ध्या - प्रथम.

Rail.

12-10-98. (ಶಿವಮೊಗ್ಗ)

129

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
AUG	—	—	—	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	16
	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	—	—	—	—	—

JULY 7
Tuesday

अनुमानस्य लक्षणं

अनुसूतकरूपामनुमानम्

अनुमति ^{दा} करणम् - अनुमति करणम्

१) अत्र कारणद्वन्द्वस्य व्यापारसम्बन्धावच्छेदः
कारणतावत् इत्यर्थः । अनुमिति द्वन्द्वस्य
अनुमितिः इत्यर्थः । कारणम् इत्यत्र
प्रथमायाः अभेदः इत्यर्थः । अनुमितः
इत्यत्र षष्ठ्याः कथिता इत्यर्थः ।

२) अनुमितः आद्येयता सम्बन्धेन पष्ठ्यर्थः
कार्यतायाः अन्वयः । कार्यतायाः
निरूपितत्वं सम्बन्धेन करण शब्दाधिक्य
देश कार्यतायाः अन्वयः । कार्यता
वतः स्वनिष्ठप्रतियोगितानिरूपकत्वं
सम्बन्धेन प्रथमाद्य अभेदे अन्वयः
अभेदस्य आद्येयता सम्बन्धेन
अनुमान अन्वयः ।

एवं च अनुमितिनिष्ठकार्यता निरूपित

8

Wednesday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUN	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-	-	-

व्यापारसम्बन्धावच्छिन्न कारणतावन्निष्ठ
प्रतियोगिग निरूपक अभेदाश्रयः धूः
(अभेदवत्) अनुमान इति शब्दबोधः

लक्षणं तु - अनुमितिनिष्ठ कार्यता -
निरूपित व्यापारसम्बन्धावच्छिन्न
कारणतावत्त्वं अनुमानस्य लक्षणं ।

प्रकृते - पर्वतः कृष्णान् धूमान्
इत्युक्तं धूमः वन्दिष्याप्यः इत्याकारक
ज्ञाने समन्वयः

पुरुषः प्रथमं पर्वते धूमं पश्यति ।
तस्य (पुरुषस्य) पर्वतः धूमवान् इत्याकारक
ज्ञानं जायते । तदनन्तरं यत्र धूमः
तत्र वन्दिः इति व्याप्तिः स्मरणं
पुरुषस्य जायते । कुतः इति
चेत् यत्र यत्र धूमं पश्यति
तत्र तत्र वन्दिष्यापि दृष्टवान् इति
धूमस्य वन्दिनिरूपित व्याप्तिः तस्या
ज्ञाना एव वर्तते ।
एव च एकसम्बन्धिज्ञानं

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JULY	--	--	--	--	--	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29

JULY 9
Thursday

अपूरसम्बन्धि स्मारकं इति नियमानुसारेण
प्रकृते धूमज्ञानसदुभावात् धूमसम्बन्धि
व्यक्तिसमरणायपि श्रवते।

एवं च धूमः वन्दिष्याप्यः इत्याकारक
व्याप्तिज्ञानानन्तरं वन्दिष्याप्य धूमवान्
अयं पर्वतः इत्याकारक परामर्षः जायते।

परामर्षानन्तरं पर्वतः वन्दिमान्
इत्याकारक अनुमितिः जायते। एवं च
धूमः वन्दिष्याप्यः इत्याकारक व्याप्ति-
ज्ञानं, वन्दिष्याप्य धूमवान् अयं
पर्वतः इत्याकारक परामर्षद्वारा, पर्वतः
वन्दिमान् इत्याकारक अनुमितिः

जनयति।
एवं च अनुमितिः कार्या। अनुमानं
परामर्षद्वारा कारणं। कारणता
अनुमाननिष्ठा व्यापारसम्बन्धावच्छिन्न
कार्यता अनुमितिनिष्ठा।
अनुमितिनिष्ठ कार्यतायाः अनुमाननिष्ठ
कारणतायाश्च निरूपितत्वं सम्बन्धः।

13

10 JULY
Friday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUN	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

एवं च अनुमितिनिष्ठ कार्यनानिरूपित
व्यापारसम्बन्धावच्छिन्न कारणतावत्त
अनुमानं । कारणतावत्त्वं अनुमाने
वर्तते इति लक्षण समन्वयः ।

अनुमितिः

परासमर्थजन्यं ज्ञानमनुमितिः ।
परासमर्थत जन्यं ॥
परासमर्थब्रह्मस्य परासमर्थः इत्यर्थः
(नाम व्याप्ति विधिनिष्ठ पक्षधर्मता
ज्ञानं) तत्र पञ्चम्याः जनकता
इत्यर्थः । जन्य ब्रह्मस्य जन्यतावत्
इत्यर्थः । जन्य इत्यत्र प्रथमायाः
अभेदः इत्यर्थः ।

परासमर्थस्य साधेयता सम्बन्धेन
पञ्चम्यर्थ जनकतायाः अन्वयः
जनकतायाः निरूपितत्वं सम्बन्धेन
जन्यब्रह्मार्थकदेहा जन्यतायाः अन्वयः
जन्यतावत्त्वं स्वनिष्ठप्रतियोगिता
निरूपकत्वं सम्बन्धेन प्रथमायाः

13-10-98

133

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
AUG	—	—	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	—	—	—	—	—

JULY 11
Saturday

अभेदोऽन्वयः । अभेदस्य आश्रयता
सम्बन्धेन ज्ञानं अन्वयः । ज्ञानं
द्वयेत्र प्रथमायाः अभेदः द्वयर्थः ।
ज्ञानस्य स्वनिष्ठप्रतिगोष्ठिता निरूपकत्व
सम्बन्धेन प्रथमान्य अभेदोऽन्वयः ।

अभेदस्य आश्रयता सम्बन्धेन अनुमितौ
अन्वयः । एवं च अनुमितौ —
पराभर्षनिष्ठ जनकतानिरूपितजन्यता —
वन्निष्ठ प्रतियोगितनिरूपक अभेदाश्रय
ज्ञानाभिज्ञा प्रतियोगिता निरूपक अभेदवती
इति शब्दबोधः ।

JULY 12
Sunday

संक्षेपं तु — पराभर्षनिष्ठ जनकता-
निरूपित जन्यतावद् ज्ञानाभिज्ञा
अनुमितौ इति ।

पराभर्षजन्य ज्ञानाभिज्ञा अनुमितौ ।

नक्षेपं तु — पराभर्षनिष्ठ जनकतानिरूपित
जन्यतावत् सति ज्ञानत्वं अनुमितौ
नक्षेपं ।

13X

13 JULY
Monday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUN	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-	-	-

प्रकृते पर्वतः वन्दिमान् धूमान्
इत्यत्र पर्वतः वन्दिमान् इत्याकारक
अनुमितिः समन्वयः ।

पूर्वोक्तरीत्या परामर्शान् अनुमितिः
प्रापते । एवं च अनुमितिः अन्य
परामर्शः जनकः । अन्यता अनुमिति-
निष्ठ । जनकता परामर्शनिष्ठ ।
अनुमिति निष्ठ अन्यतायाः परामर्श
निष्ठ जनकतायाश्च निरूपितत्वं
सम्बन्धः ।
एवं च । परामर्शनिष्ठ जनकतानिरूपित
अन्यतायाः अनुमितिः । अन्यतावत्त्वं
अनुमितौ वर्तते इति । लक्षण समन्वयः ।
ज्ञानत्वं रूप द्वितीयद्वयं अपि अनुमिति
वर्तते इति लक्षण समन्वयः ।

॥ परामर्षस्य लक्षणं ॥

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
AUG	-	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-

JULY 14
Tuesday

व्यक्तिविशिष्टपक्षधर्मज्ञानं परामर्षः ।
यथा "वन्दिष्याम्य धूमवानयं पर्वतः" इति
ज्ञानं परामर्षः । तज्जन्यं पर्वतं
वन्दिष्यामिति ज्ञानमनुमितिः ।

व्यक्तिविशिष्टपक्षधर्मज्ञानं परामर्षः
वन्दिष्याम्य धूमवान् अयं पर्वतः इत्याकारक
ज्ञानं समन्वयः ।
लक्षणं तु - व्यक्तिविशिष्ट प्रकारता निरूपकत्वे
सति पक्षधर्मज्ञानं विषयकत्वे सति ज्ञानत्वं

साध्यनिष्ठ प्रकारता निरूपिता या व्यक्ति-
निष्ठप्रकारता व्यक्तिनिष्ठ प्रकारता निरूपिता
या हेतुनिष्ठप्रकारता हेतुनिष्ठप्रकारता
निरूपिता या पक्षनिष्ठ विशिष्टव्ययता
तन्निरूपकत्वे सति ज्ञानत्वं परामर्षस्य लक्षणं

वन्दिष्याम्य धूमवान् अयं पर्वतः
इत्याकारक ज्ञानं समन्वयः । अस्मिन्
ज्ञाने पर्वतः विशेष्यः पर्वताग्रे धूमः
प्रकारः । धूमोऽपि व्यक्तिः प्रकारः ।
व्यक्तिः वन्दिष्यः प्रकारः । प्रकारता

15 JULY 2018
Wednesday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUN	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
JUL	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

वन्दिनिष्ठा, व्याप्तिनिष्ठा, हेतुनिष्ठा

विश्लेष्यता पर्वतनिष्ठा। व्याप्ति
हेतु च साध्यपक्षया व्याप्तिपक्षया
च विश्लेष्यता वर्तते।

समानाधिकरणयोः विश्लेष्यता प्रकारतयोः
परस्पर अवच्छेद अवच्छेदक
भावः इति नियमानुसारेण प्रकृत
हेतु व्याप्ति च प्रकारता इत्येव
उक्तं।

एवं व्याप्तिनिष्ठा प्रकारता नाम
व्याप्तिनिष्ठा प्रकारता व्याप्तिनिष्ठा विश्लेष्यता
च। तथा हेतुनिष्ठा प्रकारता नाम
हेतुनिष्ठा प्रकारता हेतुनिष्ठा विश्लेष्यता च
इत्यर्थः॥

एवं च साध्यनिष्ठा प्रकारतायाः
व्याप्तिनिष्ठा प्रकारतायाश्च निरूपितत्वं
सम्बन्धः। तथा व्याप्तिनिष्ठा प्रकारतायाः
हेतुनिष्ठा प्रकारतायाश्च निरूपितत्वं
सम्बन्धः।

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
AUG	--	--	--	--	--	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	--	--	--	--	--

JULY 16
Thursday

हेतुनिष्ठ प्रकारतायाः पक्षनिष्ठ विधौष्यतायाश्च
निरूपितत्वं सम्बन्धः ।

एवं यत् साध्यनिष्ठ प्रकारता निरूपित या
व्याप्तिनिष्ठ प्रकारता = वन्दिनिरूपित
व्याप्तिनिष्ठ प्रकारता ।

② व्याप्तिनिष्ठ प्रकारता या हेतुनिष्ठ प्रकारता
= धूमनिष्ठ प्रकारता ।

③ धूमनिष्ठ प्रकारताया निरूपिता या
विधौष्यता पर्वतनिष्ठ विधौष्यता ।
विधौष्यतया निरूपकं वन्दि व्याप्य धूमवान्
अयं पर्वतः इत्याकारकं ज्ञानं ।
निरूपकत्वं आस्मिन् ज्ञाने वर्तते
इति प्रथमं दुर्लभं ।
ज्ञानत्वं अपि आस्मिन् ज्ञाने वर्तते
इति द्वितीयं दुर्लभं इति लक्षणं समन्वयः ।

पक्षा साध्य व्याप्ति
(हेतु)

१३६

17 JULY

1982	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JAN	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-	-	-

(पक्षास्य धर्मो तस्य भावो पक्षाधर्मात्)
 पक्षाधर्मायावत् रान् पक्षाधर्मात् रान्
 व्याख्या विच्छिष्टे विच्छिष्टञ्च तन् रान्

यत्र यत्र धूमस्तत्र तत्राग्निर्विति
 साहचर्ये नियमो व्याप्तिः।

हेत्वधिकरणवृत्ति अत्यन्ताभावाप्रतियोगि
 साध्याधिकरणवृत्तिव व्याप्तिः।

(सह चरतीति सहचरः सहचरस्य
 भावो साहचर्ये साहचर्यस्य नियमः
 साहचर्ये नियमः)

हेतोः साध्येन साकं अन्यत्रिचरित
 सम्बन्धो व्याप्तिः।

हेतुतावच्छेदक व्यापकधर्मावच्छिन्नस्य
 साध्यतावच्छेदक व्यापकधर्मावच्छिन्नो न
 व्याप्तिः सामान्यं मुखे व्याप्तिः।

LI'PATA

॥ पः पत्कना मः लहृशानि ॥ अष्टमसु

अष्टमसु अष्टमसु

अष्टमसु सर्वशः सर्वकर्तृत्वात् अष्टमसु

सर्वविषयकज्ञान साध्यम्

ज्ञानत्व = साध्यत्वावच्छेदक

हेतु - सामान्य कार्यस्य सर्वकर्तृत्व

हेतुत्वावच्छेदक सर्वकार्यस्य

अष्टमसु अष्टमसु अष्टमसु अष्टमसु

अष्टमसु अष्टमसु

JULY

Sunday

19

142

20

July

Monday

पक्षाधर्मता 14-10-98

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUN	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-	-	-

न्याप्यस्य पर्वतादिवृत्तित्वं पक्षाधर्मता।

पक्षानिष्टाधिकरणता निरूपिताधेयतावत्त्वं
पक्षाधर्मता

पर्वतः वन्दिमान् धूमस्त इत्यत्र धूमे
समन्वयः।

धूमः पर्वते वर्तते। अतः पर्वतः

अधिकरण। धूमः आधेयः।

अधिकरणता पर्वतनिष्ठा। आधेयता

धूमनिष्ठा। पर्वतनिष्ठाधिकरणतायाः

धूमनिष्ठा आधेयतायाश्च निरूपितत्वं

समन्वयः।

एवं च पर्वतनिष्ठाधिकरणता निरूपिता

आधेयतावान् धूमः। आधेयतावत्त्वं

धूमे वर्तते इति लक्षणसमन्वयः।

इतोः पक्षवृत्तित्वं पक्षाधर्मता अथवा
इतोः समुचित देशकालवृत्तित्वं

पक्षाधर्मता नाम यास्मिन् देशे

यास्मिन् काले इतोः स्थितिः देशायां

तेन इतुना साधयुग्मि द्विः भवति

तादृश स्थितिः (देशकाल वृत्तित्वं)

पक्षाधर्मता।

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
AUG	—	—	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16

1411
JULY 21
Tuesday

ಜೀವನವು ಬೆಳೆದಂತೆ ಇರುವುದರಿಂದಲೇ
 ಜೀವನವು ಬೆಳೆದಂತೆ ಇರುವುದರಿಂದಲೇ
 ಬೆಳೆದಂತೆ ಇರುವುದರಿಂದಲೇ ಎಂಬುದು ಕೆಲವರಿಗೆ
 ಕೆಲವು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ. ಅದೇನು ಎಂಬ
 ದೇವತೆಯನ್ನು ಎಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಜೀವನ
 ಇದ್ದರೆ ನಾಭಿಪ್ರಸ್ತು ನಾಭಿನಿಲ ಬರುವುದರಿಂದ
 ಅಂತಃ ದೇವತೆಯಿಂದಲೇ ಜೀವನವು
 ಇರುವುದರಿಂದಲೇ ಬೆಳೆದಂತೆ ಇರುವುದರಿಂದಲೇ
 ಕೆಲವರಿಗೆ ಕೆಲವು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ.

ಪರಿಣತ ವಿದ್ವಾನ್ ಬ್ರಹ್ಮಾ
 ಧರ್ಮವು ಬೆಳೆದಂತೆ ಬೆಳೆದಂತೆ
 ಇದ್ದುಂಟೆಂದರೆ ಧರ್ಮವು ಬೆಳೆದಂತೆ
 (ಬೆಳೆದಂತೆ ಇರುವುದರಿಂದಲೇ) ಎಂಬುದು
 ಎಂಬುದು ಬೆಳೆದಂತೆ ಇರುವುದರಿಂದಲೇ
 ಎಂಬುದು.

22

JULY

Wednesday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUN	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

अनुमानं द्विविधं-स्वार्थं परार्थं च

स्वादिशुभानां, विवाहकामानां
 चान्येतेषु कामेषु परार्थं वागमरं.

यद्यपि हिन्दु विष्णुयाम्
 गुरु रश्मिर्गुरुयाम्
 विष्णुयाम् विष्णुयाम्
 स्वादिशुभानां चान्येतेषु कामेषु परार्थं वागमरं.

यद्यपि हिन्दु विष्णुयाम्
 विष्णुयाम् विष्णुयाम्
 चान्येतेषु कामेषु परार्थं वागमरं.
 स्वार्थानुमानम्

ननु स्वार्थं स्वानुमितिर्ननु
 तथाहि - स्वयमेव भूयो दर्शनेन
 यत्र यत्र धूमस्तत्र तत्राग्निरिति
 महानसादा न्यासितं गृह्यत्वा पवित्रं
 समीपं गतस्तद्गते चाग्नी सन्निधानम्

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
AUG	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	---	---	---	---	---

JULY 23
Thursday

पर्वते धूमं पश्यन् व्याप्तिं स्मरति -
 'यत्र यत्र धूमस्तत्र तत्राग्निः' इति
 तदनन्तरम् वह्निव्याप्य धूमवानयं पर्वत
 इति ज्ञानमुत्पद्यते अयमेव लिङ्गपरांशू
 इत्युच्यते । तस्मात्पर्वतो वह्निमग्निं
 ज्ञानमनुमितिस्तत्पद्यते । तदेतत्त्वार्थानुमानम्

॥ पदार्थानुमानम् ॥

यन्तु स्वयं धूमादग्निमनुमाय पदं प्रति
 बोधयितुं पञ्चावयव वाक्यं प्रयुज्यते
 तत्पदार्थानुमानम् । यथा - पर्वतो वह्निमान्
 धूमवत्वात् यो यो धूमवान् स स
 वह्निमान्, यथा महानसम्, तथाचायम्,
 तस्मान्नर्थेति "
 अनेन प्रतिपादितालिङ्गात् पदोऽप्यग्निं
 प्रतिपद्यते ।

15/7

24 JULY
Friday

पञ्चावयवाः

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUN	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

प्रतिज्ञाहेतुदाहरणोपनयननिगमनानि

पञ्चावयवाः

1 पर्वतो वन्दिमानिति प्रतिज्ञा ।

2 धूमवत्त्वादिति हेतुः ।

3 यो यो धूमवान् स स वन्दिमानिति

उदाहरणम्

4 तथा चायमित्युपनयनम् ।

5 तस्मात्तथेति निगमनम् ।

१-२-११

१) ॐ नमो भगवते वासुदेवाय २) नमो भगवते वासुदेवाय ३) नमो भगवते वासुदेवाय ४) नमो भगवते वासुदेवाय

५) नमो भगवते वासुदेवाय नमो भगवते वासुदेवाय नमो भगवते वासुदेवाय

७) साध्यवन्नप्य पक्षवचनं प्रतिज्ञा ।

पर्वतः वन्दिमान्

(समसः - साध्यः अस्मिन् अस्तीति

साध्यवान् । साध्यवत्त्वं भावः साध्यवन्ता

तथा साध्यवन्नप्य । पक्षस्य वचनं पक्षवन्नप्य

पक्षान्वितोऽप्येक साध्यप्रकारक स्तुनपन्नक

वाक्यत्वं प्रतिज्ञावाक्यस्य लक्षणम् । अस्म

लक्षणस्य पर्वतः वन्दिमान् इत्याकारक

वाक्ये समन्वयः । अनेन वाक्येन

145

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
AUG	-	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-

JULY 25
Saturday

पूर्वतः बहिःस्थान इत्याकारक, पूर्वतः-
विशेष्यक, बहिःप्रकारक ज्ञान जायते।

पूर्वतः पक्षः बहिः साध्यः। एवं च
पक्षानिष्ठ विशेष्यता निरूपकं साध्यनिष्ठ
प्रकारता निरूपकं ज्ञानजनकं इदं वाक्यं।
ज्ञानजनकत्वं अस्मिन् वाक्ये वर्तते
इति लक्षण समन्वयः।

पक्षविशेष्यक साध्यप्रकारक ज्ञानजनक
वाक्यत्वं प्रतिज्ञा वाक्यस्य लक्षणं।

JULY 26
Sunday

पक्षः विशेष्यः। विशेष्यता
पक्षानिष्ठा। साध्यः प्रकारः। प्रकारता
साध्यनिष्ठा। पक्षानिष्ठविशेष्यतयाः
साध्यनिष्ठप्रकारतायाश्च निरूपकं इदं
ज्ञानं। इदं च ज्ञानं पक्षः साध्यवान्
इत्याकारक वाक्येन जायते। एवं च
इदं ज्ञानं जन्यं। वाक्यं जनकं।
जनकता वाक्यनिष्ठा। जन्यता ज्ञान
निष्ठा। ज्ञाननिष्ठ जन्यतायाः वाक्य
निष्ठ जनकतायाश्च निरूपकत्वं समन्वयः।

148

27 JULY
Monday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUN	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
JUL	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

एतं च पदानिष्ठ विप्रोष्यता निरूपक
साध्यनिष्ठ प्रकारता निरूपक ज्ञाननिष्ठ
जन्मता निरूपित जनकभावत्वाद्वा
वाक्ये। जनकतावत्त्व वाक्ये वर्तते।

२) हेतुः पञ्चम्यन्त लिङ्गं प्रतिपादकं
वचनं हेतुः।
पञ्चम्यन्तत्वे साते लिङ्गं विषयकज्ञान
जनकवाक्यत्वे हेतुवाक्यस्य लक्षणं।
अस्य लक्षणस्य धूमान् इत्याकारक वाक्ये
समन्वयः। धुमान् - धूमस्य सङ्भावान्।

३) उदाहरण - व्याप्तिप्रदर्शने पूर्वकदृष्टान्ताभि
धूमनं। उदाहरण - यो यो धूमवान् सो सो
वन्दिमान् तथा महानमः।

४) उपनयः - तथा च अयं। वन्दिष्याप्य
धूमवान् अयं पर्वतः।

व्याप्तिविशिष्टलिङ्गप्रतिपादकं वचनमुपनयनं
साध्यव्याप्यहेतुसत्त्वात्। साध्यवान्

५) निग्रमन - तस्मात् तथा - वन्दिष्याप्य
धूमवत्त्वात् पर्वतः वन्दिमान्।

हेतुसाध्यवन्त्या दाप्रतिपादकं वचनं - निग्रमनं

129

10-2-99

147

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
AUG	—	—	—	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31					

JULY 28
Tuesday

स्वार्थानुमितिपक्षार्थानुमित्योर्लिङ्. प्रथमश्चः
एव कवेर्ज। तस्माल्लिङ्. पक्षमश्चानुमानम्।

मिडिंग विनिर्माण

- 1) अन्वयति शक्ति
2) केवलान्वयि (3) केवलान्वयति शक्ति चेति ।

अन्वयेन व्यतिरेकेण च व्याप्तिमदन्वय
व्यतिरेकि । यथा बन्दी साध्ये
धूमवत्त्वम् । यत्र धूमस्तत्राग्निपथा -
महान समेत्यन्वयव्याप्तिः ।

यत्र नहि नास्ति तत्र ह्यपि नास्ति
यथा हृदय इति व्याप्तिरव्याप्तिश्च।

- 1) हेत्वधिकरणवृत्तिः अद्वयन्ताभावाप्रतियोगि
साध्याधिकरणवृत्तिर्न अन्वयपठ्याप्तिः

ಹೀಗೆಯೇ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಅನೇಕ ಭಾವೈಕ್ಯ
ಪ್ರತೀಕಾರಗಳಿಗೂ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಅನೇಕ
ಅಧಿಕಾರಗಳಿಗೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇರುವಂತಿರುತ್ತದೆ.

148

29

JULY

Wednesday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUN		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

② साध्याभाव व्यापकाभाव प्रतियोगित्वं
न्यतिरेक व्याप्तिः ।

एतत् द्वयं परस्परं वन्दिमान् धूमात्
इत्यत्र धूमे वर्तते । अतः परस्परं
वन्दिमाद्यनार्थं धूमः लिङ्गः ।

① हेतुः धूमः, हेत्वधिकरणं महान्तः ।
तद्वृत्तिः यत् अभावः । राजाधभावः
अभावप्रतियोगि राजादि । अभावप्रतियोगि
यत् साध्यात् वन्दिमत् साध्यं ।
साध्याधिकरणं महान्तः । तद्वृत्तिः
धूमः । तद्वृत्तित्वं धूमे वर्तते
इति अन्वयः व्याप्तिः ।

② साध्यं वन्दिः । साध्याभावः वन्दिभावः
वन्दिभावः । साध्याभावव्यापकं यत्
अभावः । धूमाभावः । अभावप्रतियोगि
धूमः । अभावप्रतियोगित्वं धूमे वर्तते
इति न्यतिरेक व्याप्तिः ।
तथाहि : - यत्र यत्र वन्दिभावः
तत्र तत्र धूमाभावः यथा सत्तावरः ।
एवं च यत्र यत्र वन्दिः नास्ति

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
AUG	-	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29

14th
JULY 30
Thursday

तत्र तत्र धूमोपि नास्ति । एवं च
वह्निमान् प्रति धूमाभावाद् व्यापकः

① व्याप्ति आहुकस्थानम् दृष्टान्तः ।
पर्वतः वह्निमान् धूमात् इत्यत्र

महान्तः दृष्टान्तः ।
② इति साध्यमन्वयः । व्याप्तिः ।
कालः कालः कालः कालः कालः कालः कालः कालः

महान्तः धूमः वर्तते वह्निमपि
वर्तते । एवं च यत्र यत्र धूमः
वर्तते तत्र तत्र वह्निः वर्तते इति
ज्ञानं जायते । अतः धूमवन्त्याः
व्याप्तिः महान्तः सायते इति
महान्तः दृष्टान्तः ।

अनुभापक निमित्तः = अनुभापक निमित्तः
कालः कालः कालः कालः कालः कालः कालः कालः

ज्ञानं च यत्र कालः कालः कालः कालः कालः कालः कालः कालः
कालः कालः कालः कालः कालः कालः कालः कालः
कालः कालः कालः कालः कालः कालः कालः कालः
कालः कालः कालः कालः कालः कालः कालः कालः

50

31 JULY Friday

10-2-99

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUL	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-

① ಹೇಳು ನಿರ್ಧರ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಬ್ಯಾಪ್ಟಿಸಮ್
 ಹೇಳು. ಈ ಬ್ಯಾಪ್ಟಿಸಮ್ ಎಂದರೆ
 ಹೆಣ್ಣಿನಿಗಾಗಿ ① ಅನ್ಯಾಯ ಬ್ಯಾಪ್ಟಿ
 ② ವೈವಿಧ್ಯ ಬ್ಯಾಪ್ಟಿ ಎಂದು.

ಅವರಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಾಗ ನಿರ್ಧರವಿಲ್ಲದ
 ಹೇಳುವ ಬ್ಯಾಪ್ಟಿಸಮ್ ಅನ್ಯಾಯ ಬ್ಯಾಪ್ಟಿಸಮ್
 ಒಂದು: - ಎಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲಾ ಹೇಳುವ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಾಗಲಿ
 ಅಲ್ಲ, ಅಲ್ಲ ನಿರ್ಧರವು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಾಗಲಿ, ಇದೇ
 ಅನ್ಯಾಯ ಬ್ಯಾಪ್ಟಿಸಮ್ನು ಇದುವ ಕ್ರಮ.

ಎಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮವು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಾಗಲಿ
 ಅಲ್ಲ, ಅಲ್ಲ ಅನ್ಯಾಯ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಾಗಲಿ.

① ಹೇಳುವ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಾಗಲಿ ನಿರ್ಧರವಿಲ್ಲದ (ಅನ್ಯಾಯ)
 ② ನಿರ್ಧರವು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಾಗಲಿ ಹೇಳುವು, ಇದುವದಲ್ಲ
 (ವೈವಿಧ್ಯ ಬ್ಯಾಪ್ಟಿ)

ನಿರ್ಧರವಿಲ್ಲದ ಬ್ಯಾಪ್ಟಿಸಮ್ ಅನ್ಯಾಯವು
 ಯಾವದೋ ಅದಕ್ಕೆ ಹೇಳುವು ವೈವಿಧ್ಯವಾಗಿ
 ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಬಿಡುವಿಲ್ಲದ ವೈವಿಧ್ಯವಿಲ್ಲದ
 ಹೇಳುವು

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
SEP	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

AUGUST 1
Saturday

ಉದಾ:- ಎಲ್ಲಿಯೂ ಅಕ್ಷಯ ಇಲ್ಲವೇ
ಅಲ್ಲಿಯೂ ಧನವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವ
ಪುರುಷರು. ಇವೇ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯ
ವಿಳಸುವ ಕ್ರಮ.

ಪರಿಣ: ಕಷ್ಟಮಾನ್ ಭೂಮಾನ್
ಹಂಸವಿ
ಧನವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವ ಪುರುಷರು
ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು.

① ಹೇಳುವುದು ಧನವು. ಈ ಧನವು
ಅಧಿಕವಾಗಿರುವುದು. ಅಂದರೆ
ಹೇಳುವುದು ಇವೆಂದು. ಈ ಅಧಿಕವಾಗಿರುವುದು
ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಗಾಬರಿಯು ಇಲ್ಲ. AUGUST 2
Sunday
ಅಂದರೆ ಗಾಬರಿಯು ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು.
ಈ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದು.
ವಿಷಯ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಅಲ್ಲಿ
ವಿಷಯ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು. ಇದರಿಂದ
ಅಧಿಕವಾಗಿರುವುದು ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು
ವಿಷಯ ಹೇಳುವುದು ಅಲ್ಲಿ. ಅಂದರೆ
ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಇದೆ. ಈ ವಿಷಯ
ವಿಷಯ. ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಅಧಿಕವಾಗಿರುವುದು
ಅಧಿಕವಾಗಿರುವುದು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಧನವಿಲ್ಲವೆಂದು.

3 AUGUST Monday

ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲವೂ ಅಕ್ಷರವೂ
ಅನ್ಯಾಯವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಂಬುವೆ.

(2) ప్రకీర్తిత బాప్తి

ସେହି ସମୟରେ ଯେତେବେଳେ
ଦିନର ଅନ୍ଧାର ହୁଏ,

ಉದಾ:- ನೋಡುವುದೂ ವಾಕ್ಯವಲ್ಲ,
ಭಾವವಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ವಾಕ್ಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ
ವ್ಯಕ್ತಿಬಾಂಧು ಅಂದರೆ ತಿಳಿದುಬೀಳ
ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಭಾವವು ವ್ಯಕ್ತಿಬಾಂಧು
ಅಂದರೆ ತಿಳಿದು ಬೀಳಬಿಟ್ಟಿದೆ.

ಇೀವು ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವನ್ನು
ರಿತಿಸು ಕೊಟ್ಟು ವ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ದೃಷ್ಟವಸ್ತು.

पर्वतः वन्दिमान धूमान ॐ नमः

ಅದೇಗೆ ಮನವು ಪುಟ್ಟಾಂಕವು. ಅದೇಗೆ ಮನವು
 ದುಗಮವುಂಟು. ಮತ್ತೆ ಮಕ್ಕಳು ಮಂದ
 ಲಂಬ ಪುಟ್ಟ ಜ್ಞಾನವು ಅನೇಕ ಸಲ
 ಮಂಡಿರಿ ಮನವು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪುಟ್ಟ ನಿಶಿತ
 ಮಗುವು. ಇದ್ದರಿಂದ ಅದು ಪುಟ್ಟಾಂಕವು.

54
5

AUGUST
Wednesday

18-3-99

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUL	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-

अत्र च द्रव्यं द्रव्यं अद्रव्यं द्रव्यं
द्रव्यं द्रव्यं द्रव्यं द्रव्यं
द्रव्यं द्रव्यं.

न्यतिरेकमात्रव्याप्तिकं केवलन्यतिरेकि ।

यथा पृथिवीतरेभ्यो मिद्यते गन्ध
वत्वात् ; पदितरेभ्यो न मिद्यते न
तद्गन्धवत्, तथा - जलम् । न
चेपे तथा । तस्मान्न तथेति ।

अत्र यद्गन्धवत् तदित्थं शब्दमित्यन्व
यदृष्टान्तो नास्ति, पृथिवीमात्रस्य
पक्षत्वात् ।

न्यतिरेकमात्रव्याप्तिकं केवलन्यतिरेकि ।

(तस्मात्) केवलं न्यतिरेकयोः व्याप्तिः
यस्मिन् तत्र न्यतिरेकमात्रव्याप्तिकं ।

न्यतिरेकयोः केवलं केवलं व्याप्तिः
केवलं केवलं. केवलं केवलं केवलं
सामान्यवत्त्वम्)

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
SEP	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

AUGUST
Thursday

155
6

अन्वयव्याप्ति इत्युच्यते इति
व्यतिरेकव्याप्तिसत्त्वं केवलव्यतिरेकि
लिङ्गस्य लक्षणम् ।

(केवलं व्यतिरेकः अस्य अस्तीति
केवलव्यतिरेकि । केवलव्यतिरेकि च तत्र
लिङ्गस्य केवलव्यतिरेकलिङ्गम् - नस्य)

समन्वयस्तु = पृथिवी इतरैरप्यभिद्यते
गन्धवत्वात् इत्यत्र गन्ध समन्वयः ।

अत्र यत्र गन्धः तत्र इतरभेदः इति
व्याप्तिं वक्तुं न शक्यते । तथा हि -
गन्धः पृथिव्या एव वर्तते । सा च
पृथिवी अत्र पक्षाः । पक्षान्तरभावेन
व्याप्तिः कदापि न कार्य । अतः अत्र
समन्वयव्याप्तिं ग्राहकस्थानम् नास्ति
इति व्यतिरेकव्याप्तिरेव आध्यायजीया ।

व्यतिरेकव्याप्तिर्नाम सप्तमाभावव्यापका
भाव प्राप्तिमुखि ।
यत्र इतरभेदाभावः तत्र गन्धाभावः

132 56
AUGUST
Friday

K

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUL	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-

साध्य इतरमेदः । साध्याभावः
इतरमेदामावः । साध्याभावापकी
भूतः पुनः अभावः गन्धाभावः ।
अभावप्रतियोगि गन्धः । अभाव
प्रतियोगित्वं गन्धे वर्तते इति
नक्षान समन्वयः

भावप्रत्ययस्य स्वप्रकृत्यर्थे प्रकारतया
भासमानो यो धर्मः तद्धाचकत्वं ।

अभिप्रत्ययस्य गन्धवत्त्वं इत्यत्र त्व
प्रत्ययस्य = स्वं भावप्रत्ययः स्वप्रकृतिः
गन्धवत् इति । प्रकृत्यर्थः गन्धवत्
पदार्थः । तत्र स्वप्रकृत्यर्थः गन्धवत्
पदार्थः प्रकारतया भासमानः यः
धर्मः गन्धरूप धर्मः । तद्धाचक
त्वं प्रत्ययः । तद्धाचकत्वं त्वप्रत्यये ।

भावप्रत्ययः गन्धः त्वप्रत्ययः
भावः त्वप्रत्ययः गन्धः इत्यत्र त्वप्रत्ययः
गन्धः त्वप्रत्ययः त्वप्रत्ययः

23-3-99.

157

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
SEP	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

AUGUST 8
Saturday

सन्दिग्धसाध्यवान् पक्षः
यथा धूमवत्ते इति पर्वतः।

इति धूमवत्ते इति धूमवत्ते इति धूमवत्ते

सन्दिग्धं च त्वं साध्यञ्च सन्दिग्धं
साध्यञ्च । सन्दिग्धसाध्यं अस्मिन्
अस्तीति । सन्दिग्धसाध्यवान् ।

साध्यसाध्याभाव प्रकारक संप्राय -
विशेषत्वं पक्षस्य लक्षणं ।

सामन्वयः - पर्वतः वन्दिमान् धूमवत्
इत्यत्र पर्वतः सामन्वयः ।

AUGUST 9
Sunday

पर्वतः वन्दिः वर्तते न वा इति
संदेहः वर्तते । साध्यं वन्दिः ।
साध्याभावः वन्दिभावः । एतत् उभयं
अस्मिन् संदेहे प्रकारतया भासते ।
एवं च साध्यसाध्याभावः प्रकारकः यः
संप्रायः १ पर्वतः वन्दिमान् वा
वन्दिभाववान् वा इति संप्रायः ।
अस्मिन् संप्राये पर्वतः विशेषः ।

158

10 AUGUST
Monday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUL	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-	-

મંદાય વિદ્યોત્તમ પત્ની આપત્ત હુતિ
નક્ષત્ર સમન્વયકૃત

કર્મકર્મકર્મ કર્મકર્મકર્મ
કર્મકર્મ કર્મકર્મ કર્મકર્મકર્મ
કર્મકર્મ કર્મકર્મ કર્મકર્મ
કર્મકર્મ કર્મકર્મ કર્મકર્મ
કર્મકર્મ કર્મકર્મ કર્મકર્મ
કર્મકર્મ કર્મકર્મ કર્મકર્મ
કર્મકર્મ કર્મકર્મ કર્મકર્મ
કર્મકર્મ કર્મકર્મ કર્મકર્મ

① કર્મકર્મ કર્મકર્મ કર્મકર્મકર્મ
કર્મકર્મકર્મકર્મ કર્મકર્મ
કર્મકર્મ કર્મકર્મ કર્મકર્મ
કર્મકર્મ કર્મકર્મ કર્મકર્મ

old book Page 2

23-9-99 15

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
SEP	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

AUGUST 11
Tuesday

निश्चित साध्यवान् सपक्षः

हेतुः साध्यव्याप्यः इति ज्ञानम्
अथवा साध्यव्याप्यत्वेन ज्ञातं लिङ्गं
अनुमानं ।

निश्चित साध्यवान् सपक्षः

साध्यप्रकारक निश्चय विशेषत्वं सपक्षस्य
लक्षणं
पक्षः वन्दिमान् धूमात् इत्यत्र
महानसः सपक्षः, तत्र समन्वयः ।

साध्यं वन्दिः । साध्यप्रकारकः यः
निश्चयः १ महानसः वन्दिमान्
इत्याकारक महानसः विशेष्यक
वन्दिप्रकारक निश्चयः । अस्मिन्
निश्चये महानसः विशेष्यः । विशेषत्वं
महानसः वर्तते इति लक्षणं समन्वयः

19-6-2000

100 12 AUGUST
Wednesday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUL			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
AUG	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	

निश्चितसाध्याभाववान् विपक्षः।
यथा - तत्रैव महाहृदः।

साध्याभावप्रकारकं निश्चयविशेषत्वं
विपक्षस्य लक्षणं। पर्वतः वन्दिमान्
धूमात् इत्यत्र हृदः विपक्षः तत्र
समन्वयः।
तथाहि - साध्यं वन्दिः। साध्याभावः
वन्दिभावः। साध्याभावप्रकारकः यः
निश्चयः ? हृदः वद्भाववान्
इत्याकारकं, हृदः विशेष्यक,
वद्भावप्रकारकं निश्चयः। अस्मिन्

निश्चये हृदः विशेष्यः। निश्चय -
विशेषत्वं हृदः वर्तते इति लक्षणं
समन्वयः।

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
SEP	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

AUGUST
Thursday

16)
13

संन्यभिचारविरुद्धसत्त्वतिपक्षसिद्ध
बाधिताः पञ्च इत्वाभासाः।

(न्यभिचारेण साहित्यः संन्यभिचारः।
इत्युक्तं अवभासते इति इत्वाभासाः)

1. संन्यभिचारोऽनैकान्तिकः। सः त्रिविधः।
साधारणासाधारणानुपसंहारिभेदात्।
इति साध्याभावकृते संन्यभिचारः।
1) तत्र साध्याभाववद्वृत्तिः साधारणोऽनैकान्तिकः।

यथा - पूर्वो वन्दिमान् प्रमेयत्वादिति।
(तत्र) प्रमेयत्वस्य वन्दिभाववति हृद
विद्यमानत्वात्।

साध्यं वद्विः। साध्याभावः वद्विभावः।
साध्याभाववत् हृदः। तद्वृत्तिः प्रमेयत्व-
रूप इत्युक्तं। तद्वृत्तित्वं प्रमेयत्वं वर्तते
इति प्रमेयत्व रूप इत्युक्तं वर्तते इति
न्यभिचारः।

प्रवेतः धूमवान् वन्दिमत्वात्
हृदः।

14

AUGUST

Friday

1982	Sa	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUL	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31

② सर्वसपक्षविपक्ष व्यावृत्तः पक्षमात्रवृत्तिः
असाधारणो नैकान्तिकः
यथा शब्दः नित्यः शब्दत्वादिति ।

शब्दत्वं हि सर्वस्यो नित्यस्योऽनित्ये
स्यश्च व्यावृत्तः शब्दमात्रवृत्तिः ।

③ अन्वयव्यतिरेकदृष्टान्तरहितोऽनुपसंहारी
यथा सर्वमनित्यं प्रमेयत्वादिति । अत्र
सर्वस्यापि पक्षत्वाददृष्टान्तो नास्ति ।
(अन्वयव्यतिरेक - अन्वयवृत्तिः)

साध्याभावव्याप्तौ हेतुः विरुद्धः ।

यथा - शब्दो नित्यः कृतकत्वादिति ।
अत्र कृतकत्वं हि नित्यत्वाभावेनाऽनित्य
त्वेन व्याप्तम् ।

साध्यं नित्यत्वं । साध्याभावः नित्यत्वाभावः
साध्याभावेन व्याप्तः कृतकत्वरूपहेतुः ।

163

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
SEP	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

AUGUST

Saturday

15

यस्य साध्याभावसाधकं हेत्वन्तरं विधानं
 स सप्रतिपक्षः । यथा - शब्दः नित्यः
 आवृणोतीच्छब्दत्ववत् । शब्दः नित्यः
 कायत्वादुद्यतवत् ।

असिद्धद्वयं त्रिविधं - आश्रयासिद्धद्वयं ।
 स्वरूपासिद्धद्वयं, व्याप्यत्वासिद्धद्वयश्चेति ।

आश्रयासिद्धद्वयं

गगनारविन्दं सुरभिः अरविन्दत्वात्
 सरोज्यारविन्दवत् । अत्र गगनारविन्दोऽश्रयः
 स च नास्त्येव ।

अप्रतिपक्षद्वयपक्षकत्वं आश्रयासिद्धद्वयहेतोः
 लक्षणं । अप्रतिपक्षद्वयं यः पक्षः -
 गगनारविन्दोऽश्रयः पक्षः । तद्वत् पक्षकत्वं
 अरविन्दस्य ।

24-6-2000

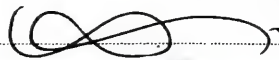
17 AUGUST
Monday

1992	So	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUL	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-

स्वरूपासिद्धौ - यथा शब्दो गुणश्चाक्षु
पत्वात् । अत्र चक्षुषत्वं शब्दस्य नास्ति
शब्दस्य श्रावणत्वात् । ~~अत्र चक्षुषत्वं शब्दस्य नास्ति~~
~~शब्दस्य श्रावणत्वात् । अत्र चक्षुषत्वं शब्दस्य नास्ति~~
हेतुभावत्वं पक्षकत्वं स्वरूपासिद्धौ
हेतुः लक्षणं ।

हेतुः चक्षुषत्वं । हेतुभावः चाक्षुषत्वाभावः

चाक्षुषत्वाभाववान् यः पक्षः, शब्दरूप
पक्षः नादक्षपक्षकत्वं चाक्षुषत्वरूप हेतुः ।

सौपायिको हेतुर्न्याप्यत्वाऽसिद्धेः ।
साध्यव्यपकत्वं सति साधनाव्यापकत्वमुपा
धित्वम् । साध्यसमानधिकरणत्वात्पन्नाभावा
अप्रतिचोचित्वम् - साध्यव्यापकत्वम् ।

साधनवन्निष्ठाऽत्पन्नाभावप्रतियोगित्वं -
साधनाऽव्यापकत्वं । यथा पूर्वोक्तं धूमवान्
वन्तिमत्वाद्द्वित्यत्राऽऽहन्धनसंयोगो उपाधिः
तथा हि यत्र धूमस्तत्राऽऽहन्धनसंयोग इति

अत्र चक्षुषत्वं शब्दस्य नास्ति शब्दस्य श्रावणत्वात् ।
अत्र चक्षुषत्वं शब्दस्य नास्ति शब्दस्य श्रावणत्वात् ।

सौपायिको हेतुर्न्याप्यत्वाऽसिद्धेः = 2718

27-6-2000

165

1992 Su Mo Tu We Th Fr Sa Su Mo Tu We Th Fr Sa
SEP 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

AUGUST
Tuesday

18

साध्यव्यापकत्वम् । यत्र नान्दिस्तत्राह
न्धन संयोगो नास्ति अयोगात् न के
आहन्धनसंयोगाभावादिनि साधनाव्यापकत्वम्

एवं साध्यव्यापकत्वे सति साधनाव्याप
कत्वादाहन्धनसंयोग उपपत्तिः ।

सोपाधिकत्वाद्धर्मत्वं व्याप्यत्वात्सिद्धम्

सोपाधिको हेतुर्न्याय्यत्वात्सिद्धः ।

उपपत्तिः सति सोपाधिकः ।

न्याय्यत्वं असिद्धं यत्र सः न्याय्यत्वात्सिद्धः ।

साध्यव्यापकत्वे सति साधनाव्यापकत्वमुपाधेः

पूर्वतः धूमवान् वन्दिमत्वात् इत्यत्र आहन्धन
संयोग उपपत्तिः । यत्र आहन्धन संयोगो सम्भवः

① साध्यं धूमः । साध्यव्यापकः आहन्धन संयोगः
साध्यव्यापकत्वं आहन्धन संयोगे वर्तते ।

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १४७२

19 AUGUST
Wednesday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUL	--	--	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	--

साधनं (इन्द्र) वन्दितास्य और्द्ध्वधनं
संयोगः अव्यापकः (व्यापको न भवति) इति
साधनाव्यापकत्वं और्द्ध्वधन संयोगे वर्तते
इति और्द्ध्वधन संयोगे उपाधि लक्षण निरूपणम्

① साध्यव्यापकत्वं नाम साध्यसमानाधिकरण
त्यन्ताभावाप्रतियोगित्वम् :-
साध्य धूमः । साध्याधिकरणं मृदान्तरः ।
साध्यसमानाधिकरणः यः अत्यन्ताभावः ।
• घटात्यन्ताभावः । अभावप्रतियोगि घटः ।
अभावप्रतियोगि और्द्ध्वधन संयोगः ।
अभावप्रतियोगित्वं और्द्ध्वधन संयोगे ।

② साधनाव्यापकत्वं नाम साधनवन्निष्ठात्य
न्ताभावप्रतियोगित्वम् ।
साधनं वन्दिः । साधनवत् अयोशोल्कं
तन्निष्ठः यः अत्यन्ताभावः । और्द्ध्वधन
संयोगाभावः । कुतः इति चेत् वन्दिधिकरणे
अयोशोल्के और्द्ध्वधनसंयोगाभावात् ।
तथाच अत्यन्ताभावप्रतियोगि और्द्ध्वधन
संयोगः । अभावप्रतियोगित्वं और्द्ध्वधन संयोगे
आयात इति और्द्ध्वधन संयोगः उपाधिः

② साध्याभावव्याप्तौ हेतुः विरुद्धः।
साध्यस्य अभावः साध्याभावः साध्याभावेन

21 AUGUST
Friday

7-7-2000

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUL	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-	-

ಯಾತ್ರಾ ಸಾಧನಾಭಿವ್ಯಾಪ್ತಿ

ವಿದ್ಯಾ ವಂದನ ವಿಶೇಷ ದೇವತೆ ವಂದನೆ,
ಯಾವ ಅನುಭವವೂ ಕೇವಲ ಸಾಧನವೇ
ವಿಶೇಷ ಕೊಡುವುದು ಅಂತಹ ಕೇವಲವಿ
ವಿಶೇಷ ದೇವತೆಯನ್ನು ಅಂದರೆ ಉ
ಕೇವಲ ವಿದ್ಯಾಭಿವ್ಯಾಪ್ತಿ. ಸಾಧನವೆಂದರೆ
ಕೊಡುವುದೇ, ಸಾಧನವೆಂದಿಲ್ಲದೆ ಕೊಡು-
ವುದಿಲ್ಲದೆ ಉ ಕೇವಲವಿ ವಿದ್ಯಾಭಿವ್ಯಾಪ್ತಿ
ವನ್ನು ಅಂದರೆ ಉ ಕೇವಲ ವಿದ್ಯಾ

ಅನುಭವವು - ಇಂತಹ ನಿಯಮ ಕೃತಕವಾಗಿ.

ಅನುಭವ ಕೃತಕವಾಗಿರುವ ಕೇವಲವಿ ವಿದ್ಯಾಭಿವ್ಯಾಪ್ತಿ
ದೇವತೆಯನ್ನು ವಂದನೆಯು ಅನುಭವ ಕೃತಕ
ವಾಗಿದೆಯೇ ಅದು ಅನುಭವವಾಗಿ, ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಅನು

ಅನು ಅನುಭವ ಅನುಭವವೆಂದಿದೆ.

ಉತ್ತರವು ಪತ್ರ ಕೃತಕವಾಗಿ ನಿಯಮ

ಅನು ಅನುಭವವು ಇಲ್ಲ, ಅಂದರೆ ಕೇವಲವಿ
ಸಾಧನವು ಸಂಬಂಧವಲ್ಲ. ಉತ್ತರ ಪತ್ರ ಕೃತಕವಾಗಿ
ನಿಯಮನಾಭಿವ್ಯಾಪ್ತಿ ನಾಮ ಅನಿತ್ಯವು ಅನು
ಅನುಭವವು ಅನುಭವವೆಂದಿದೆ ಕೃತಕವಾಗಿ
ನಿಯಮನಾಭಿವ್ಯಾಪ್ತಿ ಅನುಭವವು ಇಂದಿದೆ,
ಅಂದರೆ ಸಾಧನವೆಂದಿದೆ ಅನುಭವವು ಇಂದಿದೆ.

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
SEP	--	--	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

AUGUST 22
Saturday

ಇಂತಹ ಜೀವನವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎಂಬ ಜೀವನಕ್ಕೂ.
ಇಂತಹ ದೇವತೆಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎಂಬ
ಜೀವನಕ್ಕೂ. (ಅದೇನು ಸತ್ಯವೋ ಅದೇನು).

ಹೇಳುವುದು ಪಕ್ಷಾಂತವು ಸುಖವಾಗಿದೆ
ಹೀಗೆ ನಡೆಸು.

ಅದೇನು ಜೀವನವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎಂಬ ಜೀವನಕ್ಕೂ.
ಜೀವನವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎಂಬ ಜೀವನಕ್ಕೂ.
ಜೀವನವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎಂಬ ಜೀವನಕ್ಕೂ.
ಜೀವನವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎಂಬ ಜೀವನಕ್ಕೂ.

ಅದೇನು ಪಕ್ಷಾಂತವು ಸುಖವಾಗಿದೆ
AUGUST 23
Sunday

ಅದೇನು ಜೀವನವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎಂಬ ಜೀವನಕ್ಕೂ.
ಜೀವನವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎಂಬ ಜೀವನಕ್ಕೂ.
ಜೀವನವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎಂಬ ಜೀವನಕ್ಕೂ.

ಹೀಗೆ ಉಪಾಧಿ ಪಕ್ಷಾಂತವು ಸುಖವಾಗಿದೆ
ಪಕ್ಷಾಂತವು ಸುಖವಾಗಿದೆ
ಪಕ್ಷಾಂತವು ಸುಖವಾಗಿದೆ
ಪಕ್ಷಾಂತವು ಸುಖವಾಗಿದೆ

170

24

AUGUST

Monday

ಬಾಧೆ

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUL	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	—	—	—	—	—	—	—	—

ಸಾಧ್ಯಾಭಾವವು ಪಕ್ಷಾಢ ಬಾಧೆ

(ಸಾಧ್ಯಸ್ಯ ಮಭಾವಃ ಸಾಧ್ಯಾಭಾವಃ | ಸಾಧ್ಯಾಭಾವಃ
ಅಸ್ಮಿನ್ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಸಾಧ್ಯಾಭಾವವಾನ್ |

ಸಾಧ್ಯಾಭಾವವಿಚಾರೋ ಪಕ್ಷಾಢ್ಚ ಸಾಧ್ಯಾಭಾವವು ಪಕ್ಷಾಢ್ಚ

ಸಾಧ್ಯಾಭಾವವು ಪಕ್ಷಾಢ್ಚ ಬಾಧಿತ ಹೃದಃ ನಡಾಣಿ
ಹೃದಃ ವಾನ್ತಿಮಾನ್ ಧುಮಾನ್ ಇತ್ಯತ್ರ ಧುಮೇ
ಸಮನ್ವಯಃ | ಹೃದಃ ವಾನ್ತಿಃ ನಾಸ್ತಿ | एवं च
साध्यं वन्तिः | साध्यभावं वन्तिभावं
साध्याभाववान् भूः पक्षः | हृद रूप पक्षः
तादृश पक्षकत्वं धुमे वरते इति धुमः
बाधितः अथवा बाधितोवावान् इति |

ಅನುಮಾನ ಕೌಶಲವು ಅನುಮಾನ
ಕೌಶಲವು ಕಾರ್ಯವು ಇವುಗಳೆರಡು ಒ
ಜೀವಿಯು ಇವುಗಳೆರಡುಗಳಿಂದಲೂ ಅನುಮಾನ
ಇವುಗಳೆರಡು ಅನುಮಾನ ಒ ಜೀವಿಯು
ಇವುಗಳೆರಡುಗಳಿಂದಲೂ ಅನುಮಾನ

ಹೃದಃ ವಾನ್ತಿಮಾನ್ ಧುಮಾನ್ ಅನುಮಾನ

ಅನುಮಾನ ಅನುಮಾನ ಕೌಶಲವು ಇವುಗಳೆರಡು
ಒ ಕಾರ್ಯವು ಇವುಗಳೆರಡುಗಳಿಂದಲೂ
ಅನುಮಾನ ಇವುಗಳೆರಡುಗಳಿಂದಲೂ

21-6-2001

(17)

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
SEP	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

AUGUST

Tuesday

25

ಅಂದರೆ ಸಾಧನವಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವ
ಯಕ್ಕೂರಿದು ದೇವರು ಎಂಬ ವಿಷಯ.
ಇದ್ದರಂತೆ ಈ ದೇವರು ಭಾರೀವಾಣಿ.
ಅಂದರೆ ಭಾರಿ ಎಂಬ ವಿಷಯಕ್ಕೂರಿದು
ಇದೆ.

ಸ್ವಸಾಧ್ಯ ವಿಸ್ತೃತ ಸಾಧ್ಯಾಭಾವಸಾಧಕ

ಉತ್ಪನ್ನಶಕ್ತವೆ ಸತ್ಪ್ರತಿಪಕ್ಷಾಉತ್ತೇಃ ಲಕ್ಷಣಂ

ಶಾಬ್ದಃ ಅನಿತ್ಯಃ ಕೃತಕತ್ವಾನ್ ಇತ್ಯನುಮಾನಸ್ಯ
ಶಾಬ್ದಃ ನಿತ್ಯಃ ಕೃತಕತ್ವಾನ್ ಇತ್ಯನುಮಾನ
ಪ್ರತಿಪಕ್ಷಾಃ | ಸ್ವಾವರ್ಣತಃ
ಸಮನ್ವಯಶ್ಚುಃ - ಸ್ವ ಸ್ವಾವರ್ಣತಃ, ಸ್ವಸಾಧ್ಯ

ನಿತ್ಯತಃ | ಸ್ವಸಾಧ್ಯ ವಿಸ್ತೃತಃ ಪಃ
ಸಾಧ್ಯಾಭಾವಃ ? ನಿತ್ಯತ್ವಾಭಾವಃ. ನಾಮಃ
ಅನಿತ್ಯತಃ | ಸಾಧ್ಯಾಭಾವಸಾಧಕು ಪತಃ

ಉತ್ಪನ್ನಶಕ್ತಿ ? ಕೃತಕತ್ವ ರೂಪ ಉತ್ಪನ್ನಶಕ್ತಿ ಸಾಧಕಾ
ಉತ್ಪನ್ನಶಕ್ತವು ಸ್ವಾವರ್ಣತಃ ವರ್ತನೆ ಇತಿ
ಕೃತಕತ್ವ ಪ್ರತಿ ಸ್ವಾವರ್ಣತಃ ಪ್ರತಿಪಕ್ಷಾಃ ||

1932	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUL	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	—	—	—	—	—	—	—	—

इत्यन्तरकत्वं सत्प्रतिपक्षहेतुः लक्षणं ।

सामान्यतः :- स्वं कृतकत्वं । स्वसाध्यं
अनित्यत्वं । स्वसाध्यं विरुद्धं यद्
साध्याभावः । अनित्यत्वाभावः नाम नित्यत्वं
साध्याभावसाध्यकं यत् हेतुन्तरं ।
भावणत्वरूपं हेतुन्तरम् । तद्वत् ।

इत्यन्तरकत्वं कृतकत्वरूपे वर्तते इति
भावणत्वं प्रति कृतकत्वं प्रतिपद्यते॥

ಒಂದು ಹೇತುವಿನಿಂದ ತಾಳಿಸಲ್ಪಡುವ
ಅರ್ಥದ (ಪ್ರಾಪ್ತ) ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಾಳಿಸುವ
ಇನ್ನೊಂದು ಹೇತುವು ಒಂದೇ ಅದ್ದು
ಯಾದಲನೆ ಹೇತುವಿಗೆ ಅದು ಪ್ರತಿಪಕ್ಷ
ಬಾಧ್ಯವಿದೆ. ಎಲೆನ ಹೇತುವಿಗೆ ಒಂದನೇ
ಹೇತುವು ಪ್ರತಿಪಕ್ಷವಾಗುವದೆ. ಬದ್ಧರಿಂದ
ಈ ಹೇತುವಿಗೆ ಪ್ರತಿಪಕ್ಷ ಹೇತುವೇನಿಲ್ಲ
ಈ ಹೇತುವು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಸಿದ್ಧವಿದೆ.

22-6-2001

173

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
SEP	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

AUGUST 27
Thursday

बाधितस्य लक्षणं (11)

यस्य साध्याभावः प्रमाणान्तेन
निश्चितः सः बाधितः यथा
वन्दिरेनुष्णा इत्यत्र इति । अत्र
अनुष्णत्वं साध्यं, तदाभाव
उष्णत्वं साधनप्रत्यक्षं गृह्यते इति
बाधितत्वम् ।

1) साध्याभाववत् पक्षकत्वं बाधितहेतुः
लक्षणं ।

साध्याभाववत् पक्षः बाधः ।
(साध्यस्य अभावः । साध्याभावः अस्मिन्
अस्तीति साध्याभाववान् । साध्यभाववा
द्व्याप्तौ पक्षाच्च साध्याभाववत् पक्षः)

→ इदं वन्दिमान् धूमात् इत्यत्र धूमे
समन्वयः । इदं वन्दिः नास्ति । एवं
च साध्यं वन्दिः । साध्याभावः वन्दिभावः
साध्याभाववान् । यः पक्षः इदं रूपं पक्षः
तादृशं पक्षकत्वं धूमे वर्तते इति धूमः
बाधितः अथवा बाधदोषवान् इति ।

28 AUGUST
Friday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
JUL	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-	-

ಅನುಮಾನವನ್ನು ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸಿದಾಗ
ಕೆಳಕಂಡ ಸಾಕ್ಷಿಗಳು ನೀಡಿದ್ದು ಈ
ಜೇಮ್ಸ್ ಬಾಕ್ ಹೀನಿಯಿಂದ ಎಂಬ
ವಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹ ಈ ಜೇಮ್ಸ್
ಬಾಕ್ ಹೀನಿಯ ಎಂಬ ಅರ್ಥ. ತನ್ನ
ವಿನ್ಯಾಸದ ಉಪಾಸನೆಯು ಅನುಮಾನ
ಗೊಳಿಸಿದ ಕೆಳಕಂಡ ಕಾರಣವೆಂದೂ
ಕಾರಣವು ಎಷ್ಟು ಸುಲಭವೂ. ಅಂತಹ
ಎಷ್ಟು ಸುಲಭವೂ. ಅಂತಹ
ಸಾಕ್ಷಿಗಳಾದ ಕೆಳಕಂಡ ಕೆಳಕಂಡ
ಹಾಗೂ ಎಂಬ ಜೇಮ್ಸ್. ಸದ್ಯದಿಂದ ಈ
ಹಾಗೂ ಬಾಕ್ ಹೀನಿಯ ಅಂತಹ ಬಾಕ್
ಎಂಬ ಹೀನಿಯವರನ್ನು ಕೂಡ.

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
SEP	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

175
AUGUST 29
Saturday

अथोपमानं द्वयं

उपमिति करणमुपमानम् । संज्ञा-संज्ञिसम्बन्धाय
ज्ञानमुपमितिः । तत्करणं सादृश्यज्ञानम्
अतिदृष्टावाक्यार्थस्मरणम् - अतीतद्वयपात्रं
तथाहि — कश्चिद् गवयद्राब्दवाच्य
(पदार्थ)मज्ञानं कुतश्चिद्वा
यकपुरुषान् गोसदृशं गवय-इति ।
श्रुत्वा वनं गता वाक्यार्थस्मरणं
गोसदृशं पिण्डं पश्यति ।
तदनन्तरमसौ सम्यं गवयद्राब्दवाच्य
इत्युपमितिं कल्पयति ।

AUGUST 30

176

31 AUGUST
Monday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
AUG	-	-	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8
	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

अथ ब्रह्म स्वप्नम्

आप्तवाक्यं ब्रह्मः । आप्तस्तु युक्तार्थवक्तुः
वाक्यं पदसमूहः । यथा ग्रामानुयति ।
श्रुतं पदम् । अस्मात्पुदादयमर्थो
बोद्धव्यः इति प्रवरः स केतः ब्रह्मिन् ।

आकाङ्क्षा - योग्यता - सन्निधिश्च
वाक्यार्थं ज्ञाने हेतुः ।

व्या

पदस्य पदान्तरव्यतिरेकप्रयुक्ताननुभाव

केवलमाकाङ्क्षा । अर्थादबाधो योग्यता ।
पदानामपि लब्धेनोच्चारणं सन्निधिः ।
तथा च आकाङ्क्षादिरहितं वाक्यमप्रमाणं
यथा = गौरवः पुरुषो हस्तीति न
प्रमाणम् - आकाङ्क्षा निरुद्धात् ।
वन्दिना सिञ्चति इति न प्रमाणम् -
योग्यता निरुद्धात् । प्रहरे प्रहरे इति न
च्चारितानि ग्रामानयेत्यादिपदानि न
प्रमाणम् सान्निध्याभावात् ।

वाक्यं द्विविधम् - वैदिकं - लौकिकं च
 वैदिकं भीश्वरोक्तत्वात्सर्वमेव प्रमाणम् ।
 लौकिकं त्वाप्तोक्तं प्रमाणम् ।
 अन्यद् प्रमाणम् ।

वाक्यार्थज्ञानं शब्दज्ञानम् । तत्करणं तु
 शब्दः ।
 अयथाार्थानुभवस्त्रिविधः - सङ्ग्राहः,
 विपर्यय - तर्कशेदकः ।

शुक्लमेव धर्मिणि विकृद्धनानाधर्म
 वैशिष्ट्यावगाहि ज्ञानं सूक्ष्मम् ।
 यथा स्थाज्ज्वा पुरुषोवर्ति ।

मिथ्याज्ञानं विपर्ययः । यथा शुक्लो
 रजतम् इति ।

व्यवहारोपेक्षया व्यापकरोपस्तर्कः ।
 यथा वह्निर्नभ्यान्दि द्युमौषे न
 स्यात् ।
 स्मृतिरपि द्विविधा - यथाया
 अयथावचेति । प्रमाणन्यायथाया
 अप्रमाणन्यायथाया ।

17th

23-6-2007

2 SEPTEMBER
Wednesday

1992	Sa	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Sa	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
AUG	-	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
									30	31	-	-	-	-

17) सुखस्य लक्षणं
सर्वेषामनकूलतया वेदनीयं सुखम्
अनन्यार्थतया इष्टत्वप्रकारक
ज्ञानविषयत्वं सुखं आभाज्य लक्षणं

18) दुःखस्य लक्षणं
प्रतिकूलतया वेदनीयं दुःखम्
अनिष्टत्वप्रकारक ज्ञानविषयत्वं दुःखत्वं

19) ईच्छा = ईच्छा कामः
20) क्रोधो दुःशाह 21) कृतिः प्रयत्नः

22) विहितकर्म जन्यो धर्मः

23) निषिद्धकर्म जन्यस्त्वधर्मः

24) बुद्ध्यादौऽप्यष्टावात्म्यात्रिविधेषु गुणैः

बुद्धिः, ईच्छा, प्रयत्ना नित्या
अनित्याश्च ।

1982	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
OCT	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31

SEPTEMBER

Thursday

179
3

नित्या इन्द्रवत्स्य/अनित्या जीवस्य।

२३ संस्कारः

संस्कारास्त्रिविधाः — वेगो आवना
स्थितिस्थापकश्चेति ।

- १ वेगः पृथिव्यादि चतुष्टयमनोवृत्तिः
- २ अनुभवजन्या स्मृतिहेतु आवना
आत्ममात्रवृत्तिः ।
- ३ अन्यथा कृतस्य पुनस्तद्वत्स्थापकः
स्थितिस्थापकः — कटादि पृथिवीवृत्तिः

१५०

4 SEPTEMBER
Friday

1982	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
AUG	-	-	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-

अथ कर्मलक्षण प्रकरणम्

चलसुखकर्म कर्म ।
 ग्रहवैद्यसंयोगोद्देष्टुलक्षणेपणम् ।
 मध्योद्देष्टुसंयोगोद्देष्टुलक्षणेपणम् ।
 द्वारोद्देष्टु सन्निवृत्तसंयोगोद्देष्टुलक्षणेपणम् ।
 विप्रकृष्टसंयोगोद्देष्टुलक्षणेपणम् ।
 अन्यत्सर्वं गमनम् ।

अथ सामान्यलक्षणप्रकरणम्

~~नित्यमेकमेकानुवातं सामान्यं~~
 द्रव्यगुणकर्मवृत्ति । तद् द्विविधं ।
 परापरमेदात् । परं सत्ता ।
 अपरं द्रव्यत्वोद्देष्टु ।

25-6-2001

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
OCT	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-

18/5
SEPTEMBER
Saturday

नित्यद्रव्यवृत्तयो व्यावर्तकाः विज्ञेयाः
(विज्ञेयतं वस्तु एभिः इति विज्ञेयाः)
(विज्ञेयाः = ८ अक्षराणि सन्ति)

व्यावर्तकाः व्यावृत्तिवृद्धिजनकः।
व्यावृत्तिनाम इतरभेदः। इतरभेदप्रकारक
ज्ञानजनकः व्यावर्तकः।

१२३४५६७८९१०१११२१३१४१५१६१७१८१९२०२१२२२३२४२५२६२७२८२९३०३१३२३३३४३५३६३७३८३९४०४१४२४३४४४५४६४७४८४९५०५१५२५३५४५५५६५७५८५९६०६१६२६३६४६५६६६७६८६९७०७१७२७३७४७५७६७७७८७९८०८१८२८३८४८५८६८७८८८९९०९१९२९३९४९५९६९७९८९९१००

SEPTEMBER
Sunday 6

समवायश्च लक्षणं
नित्यद्रव्यवृत्तयो समवायः। अयुतमिद्रव्यवृत्तिः
यद्येदं यो मध्यम एकाग्रं न द्रव्यपराज्ज्ञातमेवा
वतिष्ठते तावद्युतमिदं। यथा
अवयवाः अवयविनी गुणाः गुणिनी
क्रियाः क्रियावन्ती ज्ञाति-व्यक्ती
विज्ञेय-नित्यद्रव्येति।

एकं द्रव्यं अविनश्यद्वस्थम् नाद्रव्यमिदं
वस्थान् नाम यावत् स्वनाम्नाप्यन्तम्

7 SEPTEMBER
Monday

1988	Sa	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Sa	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
AUG	--	--	--	--	--	--	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	--	--	--	--	--

अपराश्रितमेव अवतिष्ठते - कपालद्वया
श्रित एव अवतिष्ठते न - धातुकपालद्वया
अयमिदं दृष्टं

ॐ

प्रागभावस्य लक्षणम्
अनादिः सान्त्वः प्रागभावः । उत्पत्तेः
पूर्वकार्यस्य निमित्तं आदिः यस्य सः
अनादिः । आदि द्वावस्य उत्पत्तिः इत्यर्थः
अन्तेन सहितः सान्त्वः ।
लक्षणं तु - उत्पत्तिं ध्वन्यत्वे मतिविनाशवत्त्वं
प्रागभावस्य लक्षणं । धातुप्रागभावे समन्वयः ।

धातुप्रागभावस्य उत्पत्तिः नास्ति । एवं च
उत्पत्तिं ध्वन्यत्वं धातुप्रागभावे वर्तते इति
प्रथमं दृष्टं । तथा धातुप्रागभावस्य
धातुप्रागभावः नश्यति इति विनाशवत्त्वं
धातुप्रागभावे आसति इति लक्षणं समन्वयः ।

अनादित्वं प्रागभावस्य लक्षणं इत्येव अन्ते
आत्मनि अस्ति सतिः । तस्य अनादित्वात्
तत्परिहाराय द्वितीयदृष्टं ।

1873

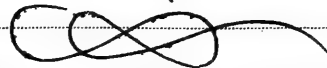
SEPTEMBER 8
Tuesday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
OCT	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-

अल्पनः नित्यत्वात् विनाशो नास्ति
एवं च विनाशवत्यस्य द्वितीयद्वयं
आत्मानं न आयात इति न अतिव्याप्तिः

विनाशवत्वं प्रागभावस्य लक्षणं इत्येव उक्ते
द्यौर्दिषु अतिव्याप्तिः तत्परीक्षायां
पथमुद्धृतं । द्यौर्दिना उत्पत्तिमत्त्वात्
उत्पत्तिश्च नित्यत्वं नास्तीति न अतिव्याप्तिः

ॐ श्रीगणेशाय नमः ॥
ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

प्रध्वंसाभावस्य लक्षणं
साहित्यनन्तः प्रध्वंसः उत्पत्त्यनन्तरं
कार्यस्य । अदिना संहितः सादिः । न विद्यते
अन्तः यस्य सः । अनादिः ।

उत्पत्तिमत्त्वे सति विनाशाभावात्
प्रध्वंसाभावलक्षणं । द्यौर्द्वयस्य समन्वयः ।

द्यौर्द्वयसः द्वितीयं भूतलं जायते ।

184

9

SEPTEMBER

Wednesday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
AUG	-	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
	30	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

एवं च उत्पत्तिमत्त्वं घटादिवसे आयातं
 तथा घटादिवसे कदापि न नश्यति
 इति विनाशभावः घटादिवसे आयातं
 इति लक्षणं समन्वयः।

प्रथमद्वन्द्वमात्रं स्वीकारे घटादिषु
 अतिव्याप्तिः। तथाहि घटादिषु
 उत्पत्तिमत्त्वं वर्तते। तत्परिहाराय
 विनाशभावरूपं द्वितीयद्वन्द्वं देयम्। एवं
 च घटादिषु विनाशभावः नास्ति
 इति न अतिव्याप्तिः।

द्वितीयद्वन्द्वमात्रं स्वीकारे परमाख्यादिषु
 अतिव्याप्तिः। तेषां अपि नित्यत्वात्
 तत्परिहाराय प्रथमद्वन्द्वं।

परमाख्यादिषु नित्यपदार्थानां अनादित्वात्
 न तत्र उत्पत्तिमत्त्वं इति न
 अतिव्याप्तिः।

अत्यन्ताभावः लक्षणं ।

185

1982	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
OCT	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-

SEPTEMBER

Thursday

10

त्रैकालिक संसर्गावच्छिन्नप्रतियोगिताको
अत्यन्ताभावः । यथा भूतले घटे नास्तीति
कालत्वव्यापकोऽभावः अत्यन्ताभावः ।

द्राक्षाविश्राणात्यन्ताभावे सामन्वयः ।
पुत्र कालत्वं, भूतकालं, वृत्तमानकालं
अविष्यत्कालं च कालत्वं । तत्र द्राक्षाविश्राणं
नास्ति । एवं च कालत्वव्यापकः यः अभावः
द्राक्षाविश्राणाभावः । व्यापकत्वं अभावे वर्तते
इति लक्षणं सामन्वयः ।

कालवृत्तिः अभावः अत्यन्ताभावः इत्येव
अनं । कालत्वव्यापकत्वं कुतः अत्यन्ताभाव
दीयते इति न च द्राक्ष्यं । तथा सति
प्राग्भावः प्रध्वंसाभावे च अतिव्याप्तिः
तर्षा अपि कालवृत्तित्वात् । तत्पक्षिद्वाराय
अभावे कालत्वव्यापकत्वं रूपविशेषणं द्वयं ।

प्राग्प्रध्वंसाभावयोः च कालत्वव्यापकत्वं
नास्ति इति न अतिव्याप्तिः ।

11 SEPTEMBER
Friday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
AUG	—	—	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16

तादात्म्यसम्बन्धावच्छिन्नप्रतियोगित्वाका
अन्योन्याभावः । यथा दृष्टं पटानति ।

घटः पृष्ठो न इत्यत्र घटे पटप्रतियोगिक
 तादात्म्यं नास्ति इति पटतादात्म्यप्रतियोगि
 काभावः घटे अस्ति । एवं च घटतादा
 त्वप्रतियोगिकाभावः पटे अस्ति इति
 घटे पटभेदः पटे घटभेदः वर्तते ।

स एव सन्ध्यामात्र

పేట చుట్టూ కేబిలడ్వైయింగు అయివే
 క్రిడ్చిబాగున్నది. పకేందరి పేట చుట్టూ
 కేబిలడ్వైయి ఇటీవలేకల ఇండాగిరి
 పేటకు కేబిలడ్వైయింగువున్నది. ఈ
 పేటకు అన్ని పల్లెలువారిగా ఇరుక్కవి
 ఎందరి పేటద నాశబాగువ అవేనా
 కుయింకలవారిగా ఇరుక్కవి. అంతరి
 పేటకు కేబిలడ్వైయివన్ను ఇరిక్కు

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
OCT	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-

SEPTEMBER
Saturday

187
12

ಇರಲಾರದು. ಘಟಕಕ್ಕೆ ಕೆಲವೊಬ್ಬರು
ನಂಬದ ಕಟ್ಟಿದ ಎಂಥೂ ಘಟಕ
ನಾಳವಾಗಿದೆ ಎಂಥರ್ಥ. ಈಗ ಕಳ್ಳ
ನಾಳವಾಗುವ ಬಯಕೆಯವರಿಗೆ ಕೆಲವೊ-
ಬ್ಬರುಗಳನ್ನು ಭಿಕ್ಷೆಯುನಿರೋಧಿಸಿ ಘಟಕ
ಇರುವುದರಿಂದ ಈ ಘಟಕ ಮತ್ತು ಕೆಲವೊ-
ಬ್ಬರುಗಳಿಗೆ ಅಂತಹ ಸಿದ್ಧಿ ಎಂದು
ಹೇಳುವರು.

14

14 SEPTEMBER
Monday

२-७-२००१

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
AUG	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
	30	31												

निधाय हृदि विवेका विधाय गुरुवन्दनम्
बालानां मुखबोधाय क्रियते तर्कसंग्रहः ।

क्रियते इत्यत्र कृञ् धातोः कृति इत्यर्थः
तदुत्तर आख्यात प्रत्ययस्य (विधायत्वं)
आधायत्वं इत्यर्थः । तस्य आख्यातस्य
नदत्वात् वर्तमानकालि नत्वञ्चार्थः ।

वर्तमानकालीनत्वस्य आधायत्वात् सम्बन्धेन
कृञ् धात्वर्थे कृती अन्वयः । कुतः निरूपित्व
सम्बन्धेन आख्यातार्थे विषयत्वं अन्वयः ।
विषयत्वस्य (आधायत्वात् सम्बन्धेन) स्वरूप
सम्बन्धेन तर्कसंग्रह अन्वयः ।

तर्काणां संग्रहः :- तर्कयन्ते इति तर्काः ।
तर्कशब्दस्य पदार्थः । संग्रहः शब्दस्य
संक्षिप्त स्वरूप कथन इत्यर्थः । तर्काणां
इत्यत्र षष्ठ्याः विषयता इत्यर्थः । पदार्थानां
आधायता सम्बन्धेन षष्ठ्यर्थे विषयतायां
अन्वयः । विषयतायाः निरूपकत्वं सम्बन्धेन
संग्रहशब्दार्थे संक्षिप्तस्वरूप कथने अन्वयः ।

189

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
OCT	—	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	—	—	—	—	—	—	—

SEPTEMBER
Tuesday

15

एवं च पदार्थनिष्ठ विषयता निरूपक
संक्षिप्तस्वरूपकथनं वर्तमानकालीनत्वाद्वाय
कृतिनिरूपित विषयत्वाद्वायः।

अत्र मया इति अध्याहारः। मया इत्यत्र
अस्मद् शब्दस्य अन्वयः इत्यर्थः।
मया इत्यत्र तृतीयायाः समवेतत्वं अर्थः।
अन्वयस्य निरूपितत्वं सम्बन्धेन
तृतीयायाः समवेतत्वे अन्वयः।

समवेतत्वस्य आधायता सम्बन्धेन
कृत्वात्वार्थं कृत्वा अन्वयः। एवं च
पदार्थनिष्ठ विषयता निरूपक संक्षिप्तस्वरूप
कथनं, अन्वयस्य निरूपित समवेतत्वाद्वाय
वर्तमानकालीनत्वाद्वाय कृतिनिरूपित
विषयत्वाद्वायः।

अत्र बालः नाम अधीत साहित्य व्याकरणः।
अनधीत व्यापकाश्च ये ते बालः।
बालानां इत्यत्र षष्ठ्याः समवेतत्वं अर्थः।
बालानां निरूपितत्वं सम्बन्धेन षष्ठ्यर्थ
समवेतत्वे अन्वयः। समवेतत्वस्य
आधायता सम्बन्धेन मुख्यार्थे अन्वयः।

190

4-7-2001

16 SEPTEMBER
Wednesday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
AUG	-	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-

सुखबोधाय इत्यत्र सुखबोधो वा बहुस्य
अनायासपूर्वक पदार्थतत्त्वज्ञान इत्यर्थः
सुखबोधाय इत्यत्र चतुर्थ्याः प्रयोजकत्व
इत्यर्थः । अनायासपूर्वक पदार्थतत्त्व-
ज्ञानस्य निरूपितत्व सम्बन्धेन
चतुर्थ्यर्थ प्रयोजकत्वे अन्वयः ।

प्रयोजकत्वस्य आश्रयता सम्बन्धेन
कृत्रिमत्वात् कृता अन्वयः ।

गुरुनिष्ठ विद्वेष्यता निरूपक संक्षिप्त
रूपकथनं, बालनिरूपित समवेतत्वा
द्वय सुखबोधनिरूपित प्रयोजकत्वा
द्वय अज्ञात निरूपित समवेतत्वा
द्वय वर्तमानकालीनत्वा द्वयः या
कृतिः तादृश कृति निरूपित विषयत्वा द्वयः

एवं च गुरुणा इत्यत्र गुरोः आधेयता
सम्बन्धेन षष्ठ्यर्थ विद्वेष्यताया अन्वयः
विद्वेष्यतायाः निरूपकत्व सम्बन्धेन
बन्धेन द्वाव्द्वयैकद्वय स्वावधिकोत्कृष्टत्व
प्रकारक ज्ञाने अन्वयः ।

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
OCT	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-

SEPTEMBER
Thursday

19/17

स्वावाधिकोक्तृषुत्वप्रकारकज्ञानानुसूल
न्यापारम्भ्य आधेयतासंबन्धेन वन्दनप्र
इत्यत्र द्वितीयाद्ये विषयतायां अन्वयः।
विषयतायाः निरूपकत्वसंबन्धेन विधान
शब्दाद्ये कर्तृ अन्वयः। कर्तृ
स्वनिष्ठप्रतियोगित्वानिरूपकत्वसंबन्धेन
न्याप प्रत्ययार्थकदेशे द्वयसं अन्वयः

हवसाधिकरणकालवृत्तित्वस्य आधेयता
संबन्धेन कृत्वा धात्वर्थे कर्तृ अन्वयः।
गुरु-6-वन्दन-2-निधाय-स्वनि-हवसैकम्

निधाय हृदि विश्वेश

निधाय नि इत्यपभ्रष्टपूर्वकं धात्रे धातोः
निधान इत्यर्थः। निधानं नाम आधेयत्व
प्रकारक आहार्य भ्रष्ट इति तात्पर्यार्थः।
निधाय इत्यत्र न्याप प्रत्ययस्य उत्तरकालीन
त्वं इत्यर्थः।
हृदि इत्यत्र सप्तम्याः अधिकरणात्
इत्यर्थः। हृत् शब्दस्य मनः इत्यर्थः।
विश्वेशब्दस्य समस्त ज्ञान इत्यर्थः

5-7-2001

18 SEPTEMBER
Friday

1982	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
AUG	-	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	-	-	-	-

समस्त जगत् अध्येयता सम्बन्धेन
षष्ठ्यर्थ नियम्यतायां अन्वयः।
नियम्यतायाः निकृष्टत्वं सम्बन्धेन
इन्द्राद्यैकदेशा नियामकतायां अन्वयः।
नियामकतायाः आध्येयता सम्बन्धेन
द्वितीयार्थे विशेष्यतायां अन्वयः।

विशेष्यतायाः निकृष्टत्वं सम्बन्धेन धातु
धात्वर्थे आह्वयभ्रमस्य अन्वयः। सनसः
आध्येयता सम्बन्धेन सप्तम्यर्थे अधिकरण
तायां अन्वयः। अधिकरणतायाः निकृष्टत्वं
सम्बन्धेन धातु धात्वर्थेकदेशा आधेयत्व
अन्वयः।
आह्वयभ्रमस्य स्वनिष्ठप्रतियोगिता निकृष्टत्वं
सम्बन्धेन ल्यप् प्रत्ययार्थेकदेशा द्वयस्य
अन्वयः। उत्तरकालीनत्वस्य आध्वयता
सम्बन्धेन कृत् धात्वर्थे कृती
अन्वयः।

॥ निबन्ध-6-इन्द्रा-2-आह्वय-इन्द्र-7-आधेयत्व-
आह्वय-ल्यप्-कृती ॥

193

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
OCT	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-

SEPTEMBER

Saturday

19

एवं च समस्त ज्ञानेषु नियम्यता निरूपिता
 नियामकतावन्निष्ठा विद्वेष्यता निरूपकः
 यः मनोनिष्ठाधिकरणता निरूपिताद्येयत्वं
 प्रकारक आहार्यभ्रमः सादृश्या
 आहार्यभ्रमनिष्ठा प्रतियोगिता निरूपक
 दृष्टाधिकरण कालवृत्तित्वाद्वा या ,

गुरुनिष्ठाविद्वेष्यता निरूपक स्वावधिको
 लक्ष्यत्वं प्रकारक ज्ञानानुकूल व्यापारनिष्ठा
 प्रतियोगिता निरूपक दृष्टाधिकरण
 कालवृत्तित्वाद्वा या बालनिरूपित
 समवेतत्वाद्वा सुखबोध निरूपित
 प्रतियोगिताद्वा या
 अज्ञाभट्ट निरूपित समवेतत्वाद्वा
 वर्तमानकालीनत्वाद्वा कृतिनिरूपित
 विषयत्वाद्वा यः ।

SEPTEMBER

Sunday

20

194

21 SEPTEMBER
Monday

7-7-3

1982	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
AUG	-	-	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-

गन्धः अस्यां अस्तीति विशदः
गन्धवतीति समासः। अत्र बाब्दबोधस्तु:-

अस्यां इत्यत्र इदं बाब्दस्य पृथिवी
इत्यर्थः। सप्तम्याः अधिकरणता इत्यर्थः
अस्य धातोः आद्यत्व इत्यर्थः।

अस्ति इत्यत्र (तिपू प्रत्यय) आवर्ण्यतप्रत्ययस्य
आश्रयत्वं इत्यर्थः।
इदं पदार्थस्य आद्यता सम्बन्धेन
सप्तम्यर्थे अधिकरणतायां अन्वयः
अधिकरणतायाः निरूपितत्वं सम्बन्धेन
अस्य धात्वर्थे आद्यत्वे अन्वयः
आद्यत्वस्य निरूपितत्वं सम्बन्धेन
तिपू प्रत्ययार्थे आश्रयत्वे अन्वयः।
आश्रयत्वस्य आश्रयता सम्बन्धेन
गन्धे अन्वयः।

इदं - 7 - अस - तिपू - गन्धे

एवं च गन्धः पृथिवीनिष्ठाधिकरणता

निरूपित आद्यत्वे निरूपित आश्रयत्वात्
इति विशदवाक्येन बोधः।

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
OCT	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-	-	-

195
SEPTEMBER 22
Tuesday

गन्धर्वी पृथिवी : —

गन्धर्वीद्वयत्र प्रथमार्थाः
विशेषणवाचकपदोत्तरत्वात् विशेषण
वाचकपदोत्तरविशेषणानां अभेदमात्र
परत्वं इति नियमानुसारेण अभेदः
इत्यर्थः

गन्धर्वी द्वाब्दस्य गन्धर्वाणि

धेयना निरूपिताधिकरणवाचनी इत्यर्थः
अधिकरणतावत्त्यः स्वनिष्ठाप्रतियोगिता

निरूपकत्वसंबन्धेन प्रथमार्थ

अभेदः अन्वयः। अभेदस्य अक्षयना

संबन्धेन पृथिव्यां अन्वयः।

एवं च पृथिवी गन्धर्वाणि धेयना

निरूपिताधिकरणतावान्निष्ठप्रतियो-

गितानिरूपकाभेदाद्व्या इति।

1982

23

SEPTEMBER
Wednesday

1982	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
AUG	-	-	-	-	-	-	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-

नत्र इत्यस्य नन् ब्रह्मस्य पृथिव्यादि
समुदायो अर्थः । नन् प्रत्ययस्य
घटकत्वं अर्थः । पृथिव्यादि समु
दायस्य निरूपितत्वं संबन्धेन
घटकत्वे अन्वयः । घटकत्वस्य
आश्रयत्वा संबन्धेन पृथिव्यां
अन्वयः । पृथिव्यादि समुदाय
निरूपित घटकत्वाद्वाप्य पृथिवी

1982	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
OCT	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7

SEPTEMBER
Thursday

197
24

द्विविधे यस्याः सा द्विविधा ।

यस्याः इत्यत्र यत् शब्दस्य पृथिवी
इत्यर्थः । तत्र षष्ठ्याः आद्येयत्वं
अर्थः । विधे शब्दस्य निभाजक
धर्मो इत्यर्थः । द्वि शब्दस्य द्वित्व
सङ्ख्या विधिवै अर्थः । द्वे इत्या
प्रथमायाः अत्रेदो अर्थः । द्वित्व
सङ्ख्या विधिवैः स्वनिवृत्ति
योगिता निरूपकत्वं संबन्धेन
प्रथमार्थे अत्रेदो अन्वयः । अत्रेदस्य
आश्रयता संबन्धेन विधे शब्दार्थ
निभाजकधर्मयोः अन्वयः ।

25

25 SEPTEMBER
Friday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
AUG	--	--	--	--	--	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	--	--	--	--	--

पृथिव्याः निरूपितत्वं संबन्धेन
षष्ठ्यर्थे आद्येयत्वं अन्वयः।

आद्येयत्वस्य आश्रयता संबन्धेन
विभाजकधर्मयोः अन्वयः। एवं च
द्वित्वसंख्यानिर्दिष्टं विभाजकधर्मो
पृथिवी निरूपित आद्येयत्वाश्रयौ इति
विग्रहवाक्येन बोधः।

विग्रहवाक्येन यादृशो बोधः
जायते, समासवाक्येन तद्विपरीत
बोधः जायते।

विपरीतत्वञ्च विशेषणविशेष्यभावा
पेक्षया इति नियमानुभावेन

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
OCT	—	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	—	—	—	—	—	—	—

SEPTEMBER

Saturday

26

1999

पूचिची द्वित्व संख्या निश्चिष्ट

२८

28 SEPTEMBER
Monday

1992	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
AUG	-	-	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	-	-	-	-	-

परमात्मा सर्वज्ञ सर्वकर्तृत्वान्

ब्रह्मण्य यं यस्तु कर्ता सः

तु ज्ञानवान् इति सामान्यमुक्ती
आप्ति ।

हेतुः सर्वकर्तृत्वं हेतुनावच्छेदकं
कर्तृत्वं सर्वविषयकत्वं ।

हेतुनावच्छेदकस्य आपत्तिश्च नः
धर्मः कर्तृत्वं एकदेशविषयकत्वं

नद्वन्द्वे जायते नाम एकदेशकर्तृत्वस्य

सद्व्युत्पत्तिश्चैव आपत्तिश्च धर्मावच्छेदके
आप्तिः ।

साध्यः सर्वविषयकज्ञानं साध्यता
वच्छेदकं ज्ञाने सर्वविषयकत्वं ।

नह्यप्यपि भूत धर्मः ज्ञाने एकदेश-
विषयकत्वं ।

तद्वचिच्छेदं एकदेशज्ञानेन

व्याप्ति = एकदेशकर्तृत्वम् ।

भगवन्मृत्युवद्वैतं ज्ञेयं तद्वैतं ज्ञेयं

द्वैतं ज्ञेयं तद्वैतं ज्ञेयं तद्वैतं ज्ञेयं

तद्वैतं ज्ञेयं तद्वैतं ज्ञेयं तद्वैतं ज्ञेयं

तद्वैतं ज्ञेयं तद्वैतं ज्ञेयं तद्वैतं ज्ञेयं